YÖNTEM

güney afrika kurtuluş mücadelesi

DERLEYEN

ALEX LA GUMA

YÖNTEM YAYINLARI : 31

Prof. Kâzım İsmail Gürkan Caddesi
Keçiören Apt. Kat : 4 Cağaloğlu
P.K. 1196 — İstanbul

YÖNTEM YAYINLARI : 31

Ulusal Bağımsızlık Savaşları ve Sosyalizm Dizisi : 11

İlk Basımı :
Alex La Guma (Ed.)
Apartheid
1972, Lawrence and Wishart,
London.

Ronald Segal (Ed.)
Southern Africa :
The New Politics of Revolution,
1976, Harmondsword.

Türkiye Basımı :
YÖNTEM YAYINLARI
Mart 1977, İstanbul

Dizgi :
ERENLER MATBAASI

Baskı :
ER-TU MATBAASI

GÜNEY AFRİKA KURTULUŞ MÜCADELESİ

Türkçesi : Ragıp Zaralı

GİRİŞ

Alex La Guma (*)

•

(*) Alex La Guma, 1925'de Cape Town'da doğdu, 1955 - 62 yıllarında **New Age**'in yazı kurulunda yeraldı. 1955'de Johannesburg, Kliptown'da toplanan Halk Kongresinin düzenlenmesinde ve tarihi haklar bildirisinin, Özgürlük Bildirgesinin hazırlanmasında önemli rol oynadı. 1950 yıllarında ihanet suçlamasıyla, çeşitli ırklardan 156 erkek ve kadınla birlikte yargılandı. Beş yıl boyunca mahkemede hukuki itirazlar yapıldı ve siyasal mücadele yürütüldü. 1960'da Shapeville katliamından sonra beş ay tutuklu kaldı. 1962'de Alex La Guma, beş yıl ev hapsine mahkum edildi. Onun ağzından çıkan yada yazdığı her şeyin Güney Afrika'da basılması

yasaklandı. 1963 ve 1966'da iki kez yargılanmadan hapse atıldı, mutlak tecrit içinde tutuldu. 1966'da Güney Afrika'yı terketti. Yazdığı üç roman : **A Walk in the Nigt** (Geceleyin Yürüyüş - 1962), **And A Theefold Cord** (Üç Katlı İp - 1964), **The Stone Conntry** (Taşlık Ülke - 1967). Son iki romanını tutukluyken yazan Alex La Guma, 1969 Afrika - Asya Lotus Edebiyat ödülünü aldı.

Irk ayrımını ve sonuçlarını anlatmak amacıyla çeşitli ülkelerde düzenlediğimiz toplantılarda, Güney Afrika'daki çarpıcı ırkçılık gerçeği konusunda şüphe duyan kişilere sıkça rastladık. Mutlak abartıyor olmalısınız? Durum gerçekten bu kadar kötü olamaz? Nazi Almanya'sı toplama kamplarındaki kurbanların yağlarından sabun yapıldığı söylendiğinde, aynı şekilde, söylenenlere inanmayan kişiler çıkabilmişti. Gerçek bazen şaşırtıcı olur; hele ırkçılık gerçeği hiç de daha az şaşırtıcı değildir.

Güney Afrika «aşağı» halkı gaz odalarına yollanmamıştır ve bundan ötürü faşizmin klasik kurumu toplama kamplarının ülkemizde varolmadığı farzolunmuştur. Jenosit, dolaysız kitle katliamının zorunlu bir süreci değildir. İngilizce olarak yayınlanan «muhalefet» gazetesi **The Rand Daily Mail**'de, 11 Kasım 1969'da Hükümetin kurduğu «Bantu Yurtlukları»ndan birindeki korkunç koşullara değinen önemli bir makale yayınlanmıştı. «Tswana Bantustan'ının çoktan tıka basa doldurulmuş bir bölgesine,

nüfus aktarması nedeniyle gittikçe daha fazla insan yerleştirildiğinden, beslenme yetersizliğinden doğan hastalıklar ve açık açlık artmaktadır. Bölgenin tek hastahanesinde yakın tarihte ölen 22 çocuktan 13'ünün ölüm nedeni az beslenme yada açlıktır.»

«Köklerinden koparılan onbinlerce Afrikalı kadın, ihtiyar ve çocuk, evlerinden çekip alınmış, yeniden yerleştirildikleri en rezilce koşullardaki köylerde çürümeye terkolunmuştur.» Güney Afrikalı Milletvekili Mr. J. Hamilton Russell, Cape Town'da şunları söylemiştir : «Bu sözde yeniden iskan köylerine yapılan ziyaretler umut verici değil; bunlar çadırlardan, yada oluklu saçtan yapılma küçük barakalardan oluşuyor, her zaman aşırı bir insan yığılması var, herkes acınacak koşullar altında yaşıyor. 1970 yıllarında hazırlanan bir rapora göre ise : «Alewandra Kasabasından (Johannesburg yakınlarında) yaklaşık 54 000 kişi başka yerlere gönderilmiştir. Kasaba, 30 000 «bekar» Afrikalı erkek ve kadının kalacağı bir 'işçi yurtları' kasabası haline getirilecektir.»

Bütün bunlardan dolayı, ırk ayrımının sona ermesi için verilen mücadeleye Güney Afrika halkı özel bir ilgi göstermektedir.

Beyazların üstünlüğünü, Siyahların aşağılığını savunan Güney Afrika'daki ırkçı ideoloji, onyedinci yüzyılda ülkemizi işgal eden Beyaz iskancılar tarafından yaratılmıştır. Onyedinci, onsekizinci ve ondokuzuncu yüzyıllarda Beyazlar, Afrikalı halka karşı saldırı, talan, sahtekârlık ve istila politikası izlemişlerdir. Afrikalı halk sömürgecilere zorlu bir direnişle cevap vermişlerdir. Yanlız Cape'de yüzyılı aşkın bir dönemde bu işgale karşı dokuz direniz savaşı verilmiştir. Bir dizi acımasız boğuşmadan sonra, üstün

ateş gücüyle direniş adım adım bastırılmıştır. Yenilgilerinden sonra bile, Afrikalılar çok aranan işgüçlerini Beyazlara gönüllü olarak teslim etmemişlerdir; onları çalışmağa zorlamak için, çoğu kölelik günlerinden kaynaklanan, sayısız tedbir hâlâ uygulanmaktadır. Bunlar arasında düşük ücretlere konan ağır vergiler ve pasaport yasaları (belirli bir bölgede yaşama ve çalışma zorunluğu) en başta gelenleridir. Pasaport yasaları öyle karmaşık ve şeytanca bir sistem kurmuştur ki, dolaysız kurbanları olan Afrikalı halk bile onun karmaşık içeriğini kavramakta güçlük çekmektedir.

Ülkede altın ve elmas madenlerinin bulunması, sanayide ırk ayrımının kurulması için zemin hazırladı. Madenlerdeki vasıflı işçiler Avrupa'dan gelen Beyaz işçilerdi. Afrikalılar en zahmetli işlerde vasıfsız işçi olarak çalıştırılıyordu. Bu sistemin maden sahipleri ve gerçekte Güney Afrika'daki tüm sermaye için kârlı olduğu anlaşıldı. Beyaz işçi aristokrasisine, ırkçı sistemi desteklemesi için rüşvet olarak, daha iyi çalışma koşulları ve daha yüksek ücretler sağlandı. Maden sanayii de uluslararası sermaye ile mahalli feodalizm arasındaki bir birleşmeyi yansıtıyordu.

Emperyalist öncü Cecil John Rhodes, Cape Temsilciler Meclisinde, tam bir açık sözlülükle şunları söylemişti : «Politikamı bu yerli sorununa dayandıracağım... Ya onlara yurttaş olarak eşit düzey tanıyacaksınız ya da onları tabî bir ırk olarak niteliyeceksiniz... Ben sınıf (ırk) yasaları olması gerektiği inancındayım... Yerliye bir çocukmuş gibi davranılmalı, ehil kişiler oldukları reddedilmelidir. Güney Afrika'daki barbarlarla ilgili olarak, Hindistan'da çok iyi işleyen sisteme benzer bir despotluk uygulamalıyız... Benim politikam budur, Güney Afrika'nın po-

litikası budur.» Irkçı görüşlerin günümüzdeki temsilcilerinden, Newcastle Eyalet Konseyindeki Milliyetçi üye Mr. Con Botha ise şunları söylüyor, «... eğer Afrikalıların aynı bölgede yaşamaları yasaklanmışsa, evlenecek kadar aptal olduklarındandır, eğer bu aptallığı yaparlarsa da yasalar değil, kendileri suçludur.»

Güney Afrika'da ırkçılığın yasal temel taşı, 1910'da İngilizlerin tüm siyasal iktidarı Beyaz azınlığın ellerine bırakmasıyla konmuştur. Anayasa ırkçılığa yasallık kazandırmış ve Beyaz - olmayan halka karşı ulusal baskı, sömürü, aşağılama ve vahşetin her türünün uygulanması için zemin hazırlamıştır. Bu koşullar nedeniyle Güney Afrika, uluslararası kapitalizmin avlanma alanı olmuştur. Görünürde ülkeyi Beyaz Güney Afrikalılar yönetmektedir. Ama gerçekte, iktidar, Güney Afrikalı tekelcilerin ve uluslararası emperyalist konsorsiyumun elindedir. Irkçılık, kapitalizm ve uluslararası emperyalizm, Güney Afrika'yı özel türden bir sömürge yapmıştır.

Halkın çoğunluğuna, Beyaz - olmayanlara sömürge köleliğinin en kötü biçimleri uygulanmaktadır; ne bağımsız ne de özgürdürler. Toprakları yoktur, oy veremezler; yalnızca Johannesburg, Londra ve New York'daki borsalarda üzerinde çekişilen masalımsı zenginlikleri üretmek için ucuz emek sağlamak zorundadırlar.

«1965 sonlarında Güney Afrika'ya yapılan toplam dış yatırımın değeri 4802 miiyon dolar tutarındadır... Tüm dış yatırımların beşte üçü İngiltere'nindir. A.B.D. yüzde 12'lik bir oranla Güney Afrika'da ikinci büyük paya sahiptir. Uluslararası kuruluşların yatırımları, Fransız ve İsviçreli yatırımcılar, toplamın yüz-

de 4 ilâ 6'sını temsil ederken, Belçika - Lüxem-bung'-un payı da toplamın yüzde biri kadardır.» **(Güney Afrika'da Yabancı Yatırımlar,** Birleşmiş Milletler Irk Ayrımı Komitesi Yayını.) Baklavayı paylaşanların arasına Batı Almanya, İtalya ve Japonya da katılmıştır; Güney Afrika piyasasında, artık hemen hemen tüm kapitalist metropol dünyasının payı olduğu ortadadır.

Güney Afrika'daki ırkçılık ve kapitalizm, salt bu ülke içinde sömürgecilik koşulları yaratmakla kalmamış, ekonomik ve siyasal güçleri, sınırların ötesinde yeni sömürü alanları arayacak bir düzeye ulaştırmıştır. İstikrarlı, ilerici, gelişen bağımsız Afrika devletlerinin varlığının, ırkayrımı esasının bir inkârı (negation) olduğunu kavrayan Güney Afrikalı yöneticiler, bu devletlerin yönetiminin etkilenmesini yada içişlerine doğrudan müdehale edilmesini amaçlamaktadır. Afrika kurtuluş hareketlerine karşı Portekiz ve Rodezya ile kurulan ittifak, Güney Batı Afrika'nın ilhak olunması, Zambia'nın açıkça tehdit olunması, ırkçı cumhuriyetin yayılmacı niteliğinin göstergeleridir.

Sömürgeci ve ırkçı Güney Afrika rejimi, Birleşmiş Milletler ilkelerini ve insan hakları, eşitlik ve insan onuruna ilişkin tüm uluslararası kültürel, siyasal, ekonomik ve dinsel kavramları alaya almaktadır. Ekonomik, siyasal, kültürel, spor ve diğer alanlarda ırkçı rejime çeşitli müeyyideler uygulayarak, onu köşeye sıkıştırmak için, Birleşmiş Milletler, Afrika - Asya Dayanışma Örgütü ve üç kıta hareketi tarafından sayısız karar alınmıştır. Birçok hükümet ve milyonlarca halk bu kararları desteklediğini açıklamıştır. Bunlar, davamız açısından büyük ve önemli zaferlerdir. Ancak, özellikle uluslararası topluma, İngiltere, Batı Avrupa ve A.B.D. halkına, ırk ayrımına

karşı mücadelenin insanlık, adalet ve ilerleme ilkelerini benimseyen herkesi içerdiğini kavratmak için, yapılacak hâlâ yığınla iş var.

Bu kitabın, ırk ayrımı altında yaşamanın ne demek olduğunu kavramaya yardımcı olacağını ve bir kez daha silahlı kurtuluş müacedelesine girişen kahraman Güney Afrika halkına daha fazla destek sağlayacağını umuyoruz.

Bu kitabın bütün yazarları Güney Afrikalı; ırkayrımına karşı verilen mücadeleye şu yada bu yolla katılan ve bunu sürdüren kişiler. Büyük çoğunluğu ırk ayrımcı polis devletinin vahşetine ve onur kırıcı davranışlarına tanık oldu. Şimdi kendi ülkeleri dışında, sürgünde yaşıyorlar.

Alex La Guma

DEVRİM ÇAĞRISI

• **Oliver R. Tambo (*)**

(*) O.R. TAMBO : 1917'de Güney Afrika'da Pondoland'da doğdu. 1941'de Cape Town'daki Fort Hare Üniversitesinde Fizik ve Matematik bölümünü bitirdi. 1944'de Afrika Ulusal Kongresi Gençlik Birliğini kurdu; 1948'de hukuk öğrenimine başladı ve 1951'de Nelson Mandele ile birlikte ilk Afrika Hukuk Bürosunu kurdu. 1956'da İhanet Davasında yargılandı ve 1960'da A.U.K.'nin talimatıyla, kurtuluş hareketine uluslararası destek sağlamak üzere Güney Afrika'dan ayrıldı. O.R. Tambo bugün Zambiya'da üslenen A.U.K.'nin Genel başkan yardımcısıdır.

Ülkemizdeki beyaz zalimler yüzyıllardır elde kılıç yaşadılar. Ve şimdi yine kılıçla silinecekler. Beyaz egemenlik bugüne değin silahla sürdürüldü. Ve şimdi özgürlük yine silahla elde olunacak. Hedefimiz açık. Geri dönüş olamaz. Zambezi nehrinin kıyılarından silah sesleri gelmeğe başlamıştır. Çok yakında bu sesler Güney Afrika Cumhuriyetinin içinde de duyulacaktır. Devrim dalgası büyüyecek ve tüm Güney Afrika'yı kaplayana dek gelişecektir. Faşistlerle uzlaşma olamaz. Mücadelemiz ırk ayrımı ve baskı yokedilene, tüm Güney Afrika halkı özgürlüğe kavuşana dek sürecektir.

Ülkemizdeki uzun özgürlük mücadelesi bugün, önemli bir safhaya girmiştir. Sorumluluklarının tamamen bilincinde olan ulusal örgütümüz Afrika Ulusal Kongresi, tüm Afrikalı halkı ve diğer ırklardan müttefiklerini kendilerini ezen ve sömüren aşağılık ırk ayrımı rejimine karşı silaha sarılmağa çağırmaktadır.

Bugünkü mücadelemize kolay başlamadık. Güney Afrika devriminin, özgürlüğü sevenlerin son derece büyük kurbanlar vermesini gerektirecek, uzun ve şiddetli bir mücadele olacağım biliyoruz. Yine de, ulusun büyük çoğunluğunun desteğini alan ulusal örgütümüz zorunlu olarak bu yolu seçmiştir; çünkü ülkemizi beyaz egemenlik kâbusundan kurtarmakla yükümlüyüz.

Ulusal hareketimizin kurucuları — Seme, Makgatho, Montsioa, Mangena, Mapikela, Plaatje, Dube ve diğerleri — bizlere, beyazların silahlı ve daha iyi örgütlü oldukları için ülkemizi zaptedebildiklerini öğretmiştir. Oysa atalarımız birbirlerinden kopuk ve bölünmüş olarak savaşmışlar; böylece Beyazlar halklarımızı teker teker yenebilmişlerdir. Bundan dolayı çabamızı ilkin kendi aramızdaki ayrılıkları ortadan kaldırmak ve Afrikalı tek bir ulus yaratmak konusu üzerinde yoğunlaştırmalıyız.

Baskıya karşı özgürlük mücadelesinde halkımız bir çok farklı yol izlemiştir.

Beyaz Güney Afrika hükümeti, halkımızın bütün taleplerini ve mücadelesini küçümseme ile karşılamıştır, çünkü silahlı güç onların elindeydi. Vorwoerd'in Beyaz Cumhuriyetini protesto etmek için düzenlenen 1961 Mayıs Ulusal grevini ezmek için kullanılan yöntemler, beyaz azınlığın kendi iktidarını zor kullanarak sürdürmeğe kararlı olduğunu gösterdi.

Afrikalıların ve diğer ezilen halkların, kendi kurtuluş ordularını örgütlemeden ve devrimci bir kurtuluş savaşında döğüşmek üzere silahlanmadan, özgürlüğe kavuşmayı umut edemeyecekleri açıklık kazandı.

İkinci Dünya savaşından sonra başlayan Afrika Devrimi, çok sayıda Afrika devletinin bağımsızlığa kavuştuğu 1960'da doruk noktasına ulaştı. Büyük kıtamızın yanlız güney kesimi bugün yabancıların yada beyaz azınlığın yönetimi altındadır.

Afrika kıtasının büyük bir bölümünde yabancı eğemenliğinin saf dışı edilmesi, güçler dengesini ezilen halklar lehine değiştirmiştir. Bağımsız devletler, sömürge zulmünün mirası olan güçlüklerle karşılaşmalarına karşın, Afrika'daki sömürgelerin ve beyaz azınlıkların yönetimindeki bölgelerin özgürlüğe kavuşması için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Silahlı mücadeleye hazırlanırken özgür Afrika Devletlerinde yaşayan kardeşlerimizden destek aldık ve almağa devam ediyoruz.

Beş metelik uğruna ruhlarını satmağa hazır bir avuç hain dışında, tüm Afrika kendimizi kurtarmamıza yardım edecek. Bugün Afrika'nın özgürlük davulları, beyaz yönetim altındaki Güney Afrika ülkelerine mesaj yolluyor. Beyaz eğemenliğin hesap günü artık gelmiştir.

Baskı yasalarının işleyişi ve ırk ayrımı devletinin yapısı, varlığını sürekli kılmak açısından ordu ve güvenlik güçlerine bağlı olmak zorundadır. Bu silahlı güçler ise, pasaport dairelerinde, Bantu işleri dairelerinde, mahkemelerde ve özel hapishanelerde, kentlerde, kırlarda ve çiftliklerde özgürlüğümüze karşı sayısız saldırılar yürüten, kamu görevlilerinden oluşan bir yönetim aygıtına dayanmaktadır. Bizim silahlı mücadelemiz özellikle halkımızın ezilmesinde faşistlerle işbirliği yapan, onlarla çalışan, onları destekleyen herkese karşı yönelecektir. Buna, ırk rejimin ordularına ve polisine, silah ve savaş malzemesi imal ederek yardımda bulunan bütün çıkarcı iş çev-

releri de dahildir. Hiçbir halk düşmanı, cezadan kurtulamayacaktır.

Irkı ne olursa olsun, ırkçıların arasına katılmayan, hükümete yardımda bulunmayı reddeden yada tarafsız kalan kişiler, özgürlük mücadelesinin düşmanı sayılmayacaktır.

Afrikalı halk, Güney Afrika'da en ezilen ve en sömürülen halktır. Özgürlük mücadelemizin temeli ve kurtuluş mücadelemizdeki en güvenilir güç onlardır.

Ama onlar mücadelelerinde asla yanlız değillerdir. Bugün Hintli halk Grup Alanları Yasası ve diğer yasalar sonucu, ekonomik açıdan tam bir yıkımla karşı karşıya kalmıştır. Afrikalı halk gibi onlar da hiçbir siyasal hakka sahip değildir. Renkli halk da benzer biçimde ırkçı aşağılamalar ve sömürü altındadır.

Bu halklar ülkemizdeki ezilen çoğunluğun parçasıdır ve kaderleri Afrikalı halkınkinden ayrılamaz. Onların yeri ırk ayrımına karşı direnen özgürlük savaşçılarının yanıdır.

Düşman, para ve zalimlerden sağlayacakları çıkarlar uğruna kendilerini satmağa hazır bir avuç hainin de yardımıyla, ezilenleri bölmek ve onlar arasında karışıklık yaratmak için elinden gelen herşeyi yapacaktır.

Küçük bir beyaz grubun, ezilen kitlelerle yanyana savaşmak için beyazların sahip olduğu imtiyazlara tereddütsüz sırt çevirmeğe hazır olduğu da belirtilmeğe değer. Sayıları az olmakla birlikte, zulme karşı savaş yıllarında kendini ispatlayan namuslu beyazların desteğini sevinçle karşılayacağız.

Özellikle Afrikalı halkı, sonra Hintli, renkli ve beyaz özgürlük yanlıları arasındaki müttefiklerin bir-

liğine dayanan güçlü bir örgüt yaratmak için tüm siyasal ustalığımızı ve önderliğimizi kullanmamız gerekecektir.

Ülkemizde nicedir uygulanan ırk ayrımı ve ırkçı baskı rejiminden nefret eden herkes, zafere dek sürecek silahlı mücadelede, Afrika Ulusal Kongresi altında birbiriyle kenetlenmiş olarak çalışmalıdır.

Devrim son derece uyanıklık, örgütlülük ve fedakârlık gerektirmektedir. Hareketin, savaşmağa ve savaşın tüm görevlerini yerine getirmeğe gönüllü erkek ve kadınlara ihtiyacı vardır. Siyasal alanda ise, mücadele mesajını ülkenin her yanına, kentlere, kırlara ve çiftliklere yayacak örgütçüler, propagandacılar ve eylemciler gerekmektedir. Erkekler ve kadınlar, öğrenciler, işçiler, köylüler, din adamları - herkes mücadeleye katılmalı, onun içinde kendine bir yol bulmalıdır.

Devrimci çalışması, büyük eylem yeteneklerini şimdiden gösteren yiğit gençliğimize özel bir sorumluluk düşmektedir. Silahlı mücadele, genç erkek ve kadınlarımızın savaş sanatını ve hünerlerini öğrenmelerini ve sonra silah elde özgürlük için savaşmağa hazırlanmalarını gerektirmektedir. Bu, devrimin zafere ulaşmasında ulusun büyük umut bağladığı gençliğe düşen büyük bir görevdir.

Görevimiz Güney Afrika'daki özgürlük mücadelesini örgütlemek ve yönetmektir. Ancak Afrika'nın diğer kesimlerindeki Afrikalıların da — Mozambik, Zimbabwe, Angola, Güneybatı Afrika (Namibya), Gine —Bissau'da— aynı düşmanlara karşı mücadele içinde olduğunu bir an olsun unutmamalıyız. Bundan dolayı sömürgeciliğe ve beyaz azınlık yönetimine karşı mücadele de, diğer özgürlük hareketleriyle sıkı bir işbirliği içinde çalışmaktayız.

Sömürünün sürmesinden çıkarı olanların dışında, ırk ayrımını destekleyebilecek birini bulmak zor. Tüm ilerici insanlık ırk ayrımından nefret ediyor ve onu lanetliyor.

Afrika Devletleri, bu ırkçı - faşist canavar kıtadan kovulana dek gerçekten özgür olamayacaklarını bilmektedirler. Birleşmiş Milletler içindeki ve dışındaki Afrika, - Asya devletleri, ırk ayrımını teşhir edecek ve Güney Afrikalı beyaz yöneticileri siyasal, askeri, ekonomik ve toplumsal alanlarda tecrit edecek tedbirleri başlatma konusunda öncü bir rolü üstlenmişlerdir.

Tüm sosyalist ülkeler davamızı fiilen desteklemektedir. Emperyalist ülkelerde yaşayan, başkalarına zulm edilmesinden nefret eden milyonlarca insan, özgürlük mücadelemizde her zaman bizim yanımızda yer almıştır. Japonya, A.B.D., İngiltere, Fransa ve Batı Almanya'da, Güney Afrika ile ticaret yürüterek, bizim utanmazca sömürülmemizden kâr sağlayan mali çıkar çevreleri dahi, ırk ayrımını açıkca destekleme konusunda son derece utangaç davranmaktadır. Güney Afrika «dünyanın cüzzamlısı» olmuştur. Irk ayrımı sona erdikten sonra gezegenimiz daha temiz bir yer olacaktır.

Şimdi görevimiz, tüm dünyanın bize beslediği sempatinin harekete geçirilecek Güney Afrika'daki silahlı mücadeleyi destekleyecek güçlü bir dayanışma hareketine dönüştürülmesidir. Neden silaha sarıldığımız ve ne uğruna savaştığımız dünya halklarına anlatılmalıdır. Güney Afrika'ya karşı uygulanmakta olan tüm baskılar daha da yoğunlaştırılmalıdır. İlerici kamu oyunun sürekli çabaları sonunda, beyaz azınlık rejimleri dünyanın duyduğu öfkeyi hissetme-

lidir. Beyaz egemenlik yanlızca tecrit olunmakla kalmamalı, savaş alanındaki özgürlük savaşçılarına tam bir maddi destek sağlanmalıdır.

Emperyalizmin Güney Afrika'daki yenilgisinin çabuk yada kolay olacağını düşünmüyoruz. Bu mücadelenin uzun vadeli ve kanlı olacağını biliyoruz. Ama nihai sonuç konusunda en ufak bir şüphe beslemiyoruz. Kuvvetlerimiz Güney'de sıkı bir kök salınca, onların saflarına tüm Afrikalı ulusun, ezilen azınlıkların, Hintli ve renkli halkın ve gittikçe artan sayıda beyaz demokratın katılacağına inanıyoruz.

Savaş cepheleri belirlenmiştir. Tek bir sonuç söz konusudur: Faşist zalimler karşısında kazanılacak zafer ve Güney Afrika'da demokratik bir devletin kurulması.

ZAFER YADA ÖLÜM, MUTLAK KAZANACAĞIZ!!

GÜNEY AFRİKA DEVRİMİNİN GELİŞMESİ

Joe Matthews (*)

(*) Cape-de Fort Hare Üniversitesinde hukuk öğrenimi yaptı 1956'da vatana ihanetle suçlandı; Afrika Ulusal Kongresinin Ulusal Yürütme Kurulunun üyesidir.

Bizimki gibi karmaşık bir mücadelenin kaçınılmaz zorlukları karşısında bazı kişiler, devrimimize ilişkin yanlış teorilerden etkilenmektedirler. Ülke içindeki kitlelerin seferber edilmesine dayanan özgürlük mücadelemizde büyük bir ilerleme bekliyoruz. Hareket son yıllarda önemii bazı başarılar kazanmıştır. Diğer yandan ağır başarısızlıklarla da karşılaştık. Dikkatlice yapılacak bir bilanço sürekli inisiyatif gösterdiğimizi doğrulayacaktır. Ancak olayları bütünlüğü içinde göremeyen kişiler bazı olumsuz özellikler saptamakta ve devrimci mücadelemizin ilerleyişi konusunda yanlış, genelleştirilmiş bazı sonuçlar çıkarmaktadır.

1960'ların başlarında Afrika Ulusal Kongresi ve genel olarak kurtuluş hareketi, Güney Afrika'daki mücadelenin kısa süreceği düşüncesiyle savaşmak zorunda kaldı. O günlerde bazı sorumsuz unsurlar tek bir yılda özgürlük vadeden sloganlar atıyordu. A.U.K. o dönemde Güney Afrika'daki mücadelenin

bir çok Afrika ülkesinin bağımsızlığa ulaştığı yolu izlemeyeceğine işaret etmişti. Görüşmelerin ve anayasal ödünlerin bize özgürlük sağlamayacağını ispatladık. O günlerde mücadelenin uzun ve güç olacağını söyledik. Tarih mücadelenin kısa olacağını düşünenlerin son derece yanıldıklarını doğruladı.

Küçük burjuva aydınların da hep görülegeldiği gibi, bu unsurlar şimdi de başka bir yanlışa atılmışlardır. Katı ve uzun bir devrimci mücadele karşısında, çabucak erişilecek bir zaferden sözeden bu kişiler son derece karamsar olmuşlardır. Askeri güç ve kaynaklar açısından bizimle düşman arasındaki büyük dengesizliğe dayanan karamsarlar, bu koşullarda çok az değişiklik umudu olduğu sonucuna vardılar. Bu tavır da son derece yanlıştır. Ülkemizdeki koşullar durağan değildir, tersine bir çok farklı yönde hızla gelişmektedir. Uyuşukluk dönemi hızla sona ermektedir. Son dokuz yıla damgasını vuran karşı devrimci saldırı artık şiddetini yitirmiştir.

Güney Afrika'daki büyüyen silahlı devrim karşısında hakim sınıflar, gelecekte uzun erimli sonuçlar yaratacak stratejik hatalar işlemeğe başlıyor. Egemen grup içindeki yeni bölünmeler, Beyaz iktidarı sürdürme stratejisinde görülen ayrılıkları yansıtıyor. Güney Afrika'nın sosyal yapısında her zaman yer alan çelişmeler gittikçe şiddetleniyor. Harekete açık bir önderlik kazandırılır ve fedakâr bir örgüt çalışması yanında doğru stratejik ve taktik planlar ileri sürülür, doğru buyruklar verilirse, mücadelede nitel ve nicel bir yükselme kaçınılmaz olur.

Mücadelemiz, son derece sürümcemeli ama zafer tacıyla donanacağı şüphesiz olan bir mücadele ufkuna doğru yönlendirilmelidir.

Cezayir'deki silahlı devrimin zafere ulaşması sekiz yılı almıştır. Kahraman Vietnam halkının ilkin Fransızların sonra Amerikalıların karşısındaki mücadelesi yirmi yılı aşkındır sürmektedir. Angola'daki devrim sekiz yıl önce başlamıştır ve büyük başarılar sağlamıştır. Gine Bissau'daki ve Mozambik'teki mücadele de uzun süredir devam etmektedir.

Doğal olarak bütün ezilen halklar gibi biz de mümkün olan en kısa zamanda zalimlerin ve sömürücülerin elinden kurtulacağız. Eğer devrim umulandan daha çabuk gelişseydi, biz ona da hazır olurduk. Ama ciddi bir analiz mücadelemizin uzun süreceğini gösterecektir.

Ülkemizdeki eğemen oligarşi, uzun bir dönemden beri iktidara kök salmıştır. Halkın çoğunluğunu her türlü iktidar unsurundan yoksun bırakmak için herşey yapılmıştır. Zorba devlet aygıtı doğal olarak tamamen imtiyazlı Beyaz azınlıktan kişilerle doldurulmuştur. Düşmanın emrinde tüm zenginlik kaynakları ve çok gelişkin modern bir devlet vardır. En önemlisi düşman en büyük emperyalist güçlerin çok yanlı desteğini sağlayabilmektedir.

Diğer yanda ise, ezilen halk, silahlı mücadeleye bir dizi önemli dezavantaj ile girmektedir. Bunların en önemlisi askeri donatım ve tekniklerin karşı güçlere oranla yok denecek düzeyde olmasıdır. Halk gerilla savaşı yönetiminin bilgilerine de sahip değildir. Bu zayıflıkların aşılması, silahlı mücadelemizin gelişme rotasındaki yavaş bir süreç içinde gerçekleşecektir. Bütün bu etkenlere karşın, zaferden bu kadar emin olmamızın nedeni nedir?

Akılda tutulacak temel ve belirleyici etken, ulusal kurtuluş hareketinin tarihsel ve toplumsal açı-

dan, halkın daha iyi yaşam koşullarına erişmesi için savaşan ilerici bir güç olmasıdır. Diğer yanda düşman ise, haksız kazançları ve azınlığın halkın sırtından sağladığı ayrıcalıkları savunmak için, gericiliğin bayrağı altında savaşmaktadır. Halk üzerinde uygulanan emperyalist ve sömürgeci baskı ilerlemeğe karşı koymaktadır. Ve yenilgiye mahkumdur. Düşman, kendini ezen bir politika için halktan asla bir destek sağlayamaz. Bu, çok açık olmadığı için genellikle yanlış değer biçilen durumun, temel ve sürekli bir özelliğidir. Uzun bir silahlı devrim içinde, bu unsur hangi tarafın kazanacağını gittikçe daha fazla belirleyecektir.

Bugünkü rejime temelden karşı çıkan çok güçlü sosyal unsurlar vardır. Ezilen Afrikalı, Hintli ve Renkli halkın ulusal hareketleri ırkçı rejime karşı çıkmaktadır. Bu unsurların içinde, eğer örgütlenirse, müthiş güçler vardır. Her yeni mücadele biçiminin başlangıcında, örgütlenmede geçici bir kesilme eğilimi görülmektedir. Bu durum tarihimizde bir çok kez meydana gelmiştir. Ülkemizdeki barışçı mücadele dönemi sona erdiğinde, kurtuluş hareketi, nisbeten iyi örgütlenmiş bir kitle hareketine kumanda eden istikrarlı bir önder kadroya sahipti. Irkçı rejimin yıkılması için silahlı mücadeleyi başlatma kararının alınması, strateji, taktik, propaganda, örgütsel mekanizma, v.b. de köklü bir değişikliği gerekli kılıyordu.

Ülkemizde varlığını her zaman sürdüren koşullara karşı çıkan güçlerinden tam olarak yararlanmamız için hareketimizin bütünüyle yeniden kalıba dökülmesinde gerekli ilkesel ve örgütsel esasları Morogore Konferansı saptadı; mutlak polis denetimindeki ülkemizde, silahlı mücadeleyi başlatmadan kitleleri örgütlemek mümkün değildi.

Diğer yandan kitlelerin tepedeki bir avuç insan tarafından örgütleneceği kanısından da kurtulmak gereklidir. Yaşadığımız deney, halk kitlelerinin büyük bir örgütsel girişkenliğe sahip olduğunu göstermiştir. Eylemcilerimizin ve yandaşlarımızın örgütsel çalışmayı silahlı mücadeleyi destekleyecek biçimde yürütmesini sağlamalıyız. Askeri teknik ve levazım açısından mücadeleye nisbeten zayıf bir konumda başlamakla birlikte, bu durum, sürekli değildir. Halkımız adım adım, hem savaş tekniklerini, hem de böyle bir savaşı yürütmek için gerekli araçları edinmelidir.

Direniş savaşında, ulusal kurtuluşçu ve ilerici güçlerin A.U.K.'nin önderliği altında tam eşgüdüm ve birliğini sağlamak pratik değildir. Bu, mevcut faşist rejime karşı çıkan tüm güçlerin tam desteğiyle, devrimin sürekliliğini sağlayacak yetkili bir organın kurulmakta olduğu anlamına gelmektedir. A.U.K. ve müttefikleri çevresinde kurulan Birleşik Cephe dışında, mücadeleyi yönetebilecek bir örgütlenme yoktur. Bir zamanlar ülkemizde varolan tüm reformcu ve oportünist gruplar, gerek ideolojik gerekse örgütsel açıdan parçalanmışlardır. Bu devrimci savaşın yürütülmesi açısından son derece lehte bir etkendir.

Güney Afrika rejiminin kaynaklarının, bugün için bizimkilere oranla çok üstün olduğunu söylemiştik. Ama bu abartılmamalıdır. Güney Afrika bir dünya gücü değildir. Ve imtiyazlı azınlık sayıca küçüktür. Uzun dönemde düşmanın bu zayıflığı kendini daha çok gösterecektir.

Zaferimizi kaçınılmaz kılan önemli bir etken de, mücadelemizin dünyanın her yanındaki dostların desteğine sahip olmasıdır. Namibya, Angola, Zimbabwe, Mozambik gibi komşumuz ülkelerde verilen

mücadeleyi destekleyen milyonlar doğrudan müttefikimizdir. Özellikle ZAPU (Zimbabwe Afrika halkı Birliği) ve Zimbabwe halkıyla kurulan ittifak, zafer olasılığımız açısından büyük önem taşımaktadır.

Ülkemizdeki mücadele gelişince, komşu ülkeleri, halkımıza verdikleri desteği artırmağa zorlayacak bir düzeye ulaşacaktır. Davamıza sempati duyan bazı komşularımız bugün çekinmekte ve faşistlerin tehditleri karşısında bocalamaktadır. Güney Afrika'daki mücadele belirli bir düzeye vardığında, komşularımız da halkımıza tam destek sağlayabilecektir. Bu evrede, halkımızın verdiği silahlı mücadeleyi desteklemeyen hükümetler, ırk ayrımını ve faşizmin kötülüklerini çok iyi bilen komşu ülkelerdeki kitleler tarafından devrilecektir.

Malawi gibi bazı ülkeler mücadelemize karşı düşmanca bir yol izlemekte ve düşmanlarımızla işbirliği yapmaktadır. Diğerleri, Güney Afrika halkının temsicileri olarak kabul edemiyeceğimiz siyasal ve ekonomik tavırlar almaktadır. Ülkemizdeki mücadele «kritik nokta» diyebileceğimiz bir noktaya ulaştığında, bu ülkelerin bizlerin hoşlanmayacağı tavırlar alması mümkün olmayacaktır. Acil görevimiz, ülkemizdeki silahlı mücadeleyi zorunlu bir düzeye ulaştırmak için sıkı çalışmaktır. Yine de uzun dönemde bağımsız Afrika devletlerinin mücadelemizin aldığı desteğin büyük bölümünü oluşturacağına şüphe yoktur.

Bunların dışında, ırk ayrımının ve uluslararası müttefiklerinin tecrit olunmasında şimdiden büyük rol oynayan Afrika - Asya devletleri, Latin - Amerika ülkeleri ve sosyalist devletler vardır.

Ülkemizdeki rejimin temel niteliği değişmemiştir. Güney Afrika'daki faşist rejim 21 yıldır iktidardadır.

Bu, bazılarının rejimin uzun ömürlülüğünü, İspanya ve Portekiz'deki faşizmle oranlamalarına neden olmuştur. Arada önemii farklılıklar vardır. Bir kere, İspanyol ve Portekiz faşist rejilmeri esas olarak İspanyol ve Portekizlilere hükmetmektedir. Güney Afrika'da imtiyazlı küçük beyaz azınlık faşizmi gerçekte, sömürge baskısı altında ezilen kalabalık bir halka uygulamaktadır. Yeniden dirilen bir Afrika'da böyle bir rejim artık hoşgörülemez. Afrika'daki Portekiz ve İspanyol imparatorlukları da çöküşün eşiğindedir.

Bütün bu faşist yönetim dönemi sırasında, halka karşı yöneltilen karşı - devrimci saldırı ve terör sürekli artmıştır. Zulüm yasalarının sayısı artmıştır. Özgürlük savaşçılarına yapılan misillemeler ve işkenceler ile, kurbanların sayısı sürekli yükselmektedir. Ülkemizdeki binlerce en nitelikli insan, zalimlerin kalelerine kapatılmıştır. Ünlü pasaport yasaları daha da sert uygulanamktadır. Askeri hazırlıklar ekonomide önemii bir rol oynayan düzeye ulaşmıştır.

Ulusal baskının ve sömürünün bu katı görnümü, asla, ünlü «yurtluklar» (Homelands) politikası yada habire sözedildiğini duyduğumuz çok övülen ekonomik «patlama» (boom) ile değiştirilemez. Güney Afrika hiçbir iyi yanı olmayan, faşist bir devlettir. Böyle bir rejim mutlak yıkılmalıdır. Ve tüm çabalar bu konuda yoğunlaştırılmalıdır.

Ekonomik «patlama» gevezeliği sanayi alanında görülen önemsiz gelişmeden kaynaklanmaktadır. Bu gelişmenin temel itici gücünün esas olarak düşük ücretler, acımasız iş yasaları, sosyal güvenliğin, sendikaların, siyasal hakların bulunmayışı ve halkın geniş çoğunluğunun, özellikle Afrikalı halkın sömü-

rülmesi olduğu belirtilmelidir. Gerçekleri terse çevirmek ve ezilen halktan, kendi sefaletleri pahasına gerçekleştirilen ve yararlanmadıkları bir ekonomik ilerlemeden dolayı faşist - ırkçı rejimi kutlamasını istemek düpedüz küstahlıktır, faşist rejimin ve uşaklarının yüzsüzlüğüdür.

Halk kitlesinin bu ilkel sömürülmesine dayanan bir ekonomiye halkı bilgiden, kalifiye işlerden yoksun bırakmayı amaçlayan katı bir politika eşlik etmektedir. Daha fazla ilerleme ve ekonomik büyüme, sanayi, eğitim ve politikada renk engellerinin kaldırılmasını gerekli kılmaktadır. Irk ayrımı, artık, ekonominin büyümesine ve Afrika kıtasının geri kalan kısımlarıyla birleşmesine set çeken başlıca engel olmuştur.

Genel olarak Güney Afrikanın ekonomik durumu diğer Afrika ülkeleriyle karşılaştırılmakta sanki bu ekonomi güçlüymüş gibi görülmektedir. Gerçekte ise Güney Afrika uluslararası ölçüler içinde geri bir ülkedir. Doğal olarak, rejimi savunanlara göre, «Güney Afrika», beyaz olmayan halkın sırtından yüksek bir yaşam düzeyi sağlayan beyazlar demektir. Ama ileri ülkeleri geri olanlardan ayıran göstergeler gözönüne alınacak olursa, Güney Afrikanın geride kaldığı görülücektir. **Kişi başına** gelir, sağlık hizmetleri, eğitim, konut, kültürel ve eğlenme kolaylıkları açısından ülke geridir.

Irk ayrımının yıkılması, artık ülkenin ilerlemesini ve ekonomik büyümesini sürekli kılan bir politikanın temel unsuru olmuştur.

Son bir kaç yıllık ekonomik gelişmeler içindeki olumlu etken işçi sınıfının dehşetli büyümesidir. Ekonomik yasalar emekçi sınıfı, özellikle sanayide-

ki işçi sınıfını genişletme yönünde işlemektedir. Bu zorlu güç kendini ergeç hissettirecek ve rejimin temellerini sarsacaktır.

Silahlı mücadele, ezilen Güney Afrika halkının çoğunluğunu etkileyen toprak sorunu karşısında açık bir tavır almadan geliştirilemez. Rezerv bölgelerdeki, Avrupalıların çiftliklerindeki ve dev plantasyonlardaki halk, savaşırken, bugün toprağı yasa - dışı ve haksızca denetimlerinde tutanların elinden almayı amaçladıklarını bilmelidir. Kurtarılmış bölgelerde hangi politikanın izleneceği, buralardaki somut koşullara, mücadelenin sürdürülme ve geliştirilme gereklerine bağlı olacaktır. İlk dönemde durumun pek düzgün olmayacağını, masa başı devrimcileri açısından içinden çıkılmaz bir karmakarışıklıkta olacağını beklemeliyiz. Kurtuluş hareketinin halkı toprak için savaşmaya ve halkı acımasızca sömüren herkesi çiftliklerle plantasyonlardan kovmaya çağırdığına iyice açıklık kazandırmadan gerilla mücadelesini geliştirme ihtimali yoktur. Toprak baronları kovulmalı, toprağı gerçekten işleyenler devralmalıdır.

Kırlık kesimdeki kitlelerin devrimci potansiyeli son derece yüksektir. Avrupalıların çiftliklerindekileri örgütlemek, ancak silahlı mücadele koşulları altında, mümkün olacaktır. Kent proletaryası yanlız ileri toplumsal ve örgütsel rolünden dolayı değil, siyasal gücünden dolayı da ülkemizdeki mücadelenin öncüsü olmakla yükümlüdür. Ülkemizdeki devrim işçi sınıfı seferber olmadan, devrim üzerinde hegemonyasını pratikte gerçekten kurmadan başarıya ulaşamaz. Ülkemizdeki diğer hiçbir sınıf devrimin öncüsü ve örgütleyicisi rolünü yerine getiremez. Ezilen halk arasındaki orta sınıf ve küçük burjuva

unsurlar, öncü rolünü oynayamayacak ölçüde zayıftır. Ülkemizde işçi sınıfının öncü rolü yanlızca bir tercih meselesi değildir, gerçek bir zorunluluktur; çünkü devrim de hegemonyasını kurabilecek ve devrimin zaferinden sonra pekiştirebilecek tek sınıf proletaryadır. Ülkemizin bu gerçeği çok iyi kavranmalı ve uyguladığımız politikada pratiğe geçirilmelidir. Bu yönde genel, hemen hemen bilinçsiz bir hareket olmakla birlikte, yukardaki gerçeğin sonuçlarının ulusal hareketin tüm kesimlerince henüz tam olarak kavranamadığını da ayrıca belirtmeliyiz.

Ülkemizde devrim dışında değişiklikler sağlamak olasılığı yoktur. Geçici güçlükler karşısında, özellikle bizim hareketimizin dışındaki bazı kişiler, reformcu teorilerle oynamağa başladılar. Bu kişiler Bantustan politikası alanında sürüm bulmaktadır. Bazı aydınlar, «ayrı gelişme»nin destekçileri olarak politikaya katılmaya karar verdiler. Transkei'de ve başka yerlerde bazı kişiler bencil nedenlerle hükümet politikasını haklı çıkarmağa çalışmaktadır. Bantustan denen bölgeler, Kuzey Transvaal, Ciskei, Batı Transvaal ve Trankei'de kurulmuştur. Renkli halk temsilcileri konseyi için seçimler yeni yapıldı. Hintli Konseyi de kurulmuştur. Bütün bunlar, şimdi taktik olarak reformun öne çıktığı, bir çekilme döneminde bulunduğumuzu mu gösteriyor?

Reform deneyleri son derece gülünçtür. Bütün Afrika yabancı egemenlikten kurtulmuştur. Güney Afrika cumhuriyeti sınırlarında ve içinde bağımsız devletler doğmuştur. Hâlâ sömürge alanı içinde kalan halklar özgürlükleri için kahramanca gerilla mücadelesi vermektedir. Güney Afrika, kıtanın diğer kesimlerinde yer alan gelişmelerin dışında değildir.

Ülkemizdeki reformizm tarihsel olarak, çok uzun bir dönem içinde halkımızı özgürlüğe kavuşturma konusunda başarısızlığa uğramıştır. Reforumcu politikalar, tam tersine, bugün yaşadığımız ırkçılık ve teröre yolaçmıştır. Koşullarımızı en küçük bir iyileşmeye yol açabilecek bir reformun yapılmasını ummamızı haklı çıkaracak tek bir olgu dahi yoktur. Tarih ve yaşadığımız deneyler bize çok katı dersler vermiştir. Öğrendiğimiz en önemii derslerden birİ, bir ordu kurmadığımız, halkı silahlandırmadığımız ve devrimci mücadele yürütmediğimiz sürece, ezilen ve sömürülen bir halk olarak kalacağımızdır. Ezilen ulusal toplulukların ve beyazlar arasında onları destekleyen demokratların tutacağı tek doğru yol, silahlı devrimci mücadeledir. Devrimin gelişmesi sırasında karşımıza çıkan sorunlar ve güçlükler bunu değiştiremez.

Hareketimiz, devrimi gerçekleştirmek için gerekli değişme ve çabaları yapma konusunda deneye ve kaynaklara sahiptir. Morogoro Konferansı kararları, önümüzdeki görevler konusunda halkımızın tüm yeteneklerinden yararlanma konusunda esaslar saptamıştır. Hareketimizde gereken yenilenmeyi sağlamak ve pekiştirmek için, her düzeyde yeni unsurların yönetici konuma getirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Tüm halkımızı devrimci mücadele için seferber edebilmemiz gereklidir. Şimdiye dek halk kitlelerini yeterli ölçüde seferber etmeyi başaramadık. Kitleler düşman tarafından olumsuz yönde seferber edilmiştir. Düşman basını ve radyosu, Zimbabwe, Mozambik ve Angola'daki gerilla mücadeleleri hakkında halka sürekli yanlış bilgi vermektedir. Hareketimize ve önderlerine karşı yalan propaganda kampanyaları yürütmektedirler. Kırlık kesimlerin her yanına, geril-

la hareketini ezmek için halkı hükümetle «işbirliğine» çağıran haberalma subayları gönderiyorlar. Bunlar halka devrimi kötülüyor onları bocalamaya sürüklüyor. Bu, düşmanlarımızın çıkarlarımıza karşı yürüttüğü olumsuz bir seferberliktir.

Biz, mümkün her araçla hareketin kitlelere kendi sesini ulaştırmasını sağlamalıyız. Halkın devrim içinde çeşitli görevler alması sağlanmalıdır. Devrim teorimiz, tüm halkımızın malı olmalıdır.

Afrika Ulusal Kongresi, faşist rejimi yıkma mücadelesinde yanlız Afrikalı halkı değil tüm ulusal toplulukları örgütleme sorumluluğunu üstlenmiştir. Bu, A.U.K.'nin örgütsel biçimleri bu amaca uygun kurması gerektiği demektir. Bu, yanlızca devrimci mücadeleyi kolaylaştırmıyacak, aynı zamanda bugünkü Beyaz iktidar rejimine almaşık olarak A.U.K.'-ni öne çıkaracaktır. Yanlız değişiklik istemiyoruz. Ulusal kurtuluş hareketimiz, toplumu yeni ve doğru bir yoldan yeniden kurmak istiyor. Programımız Özgürlük Bildirgesi, ırk ayrımı tarafından yaratılan bugünkü durumundan çıkma yollarını önermektedir.

Politikamızın, strateji ve taktiklerimizin kavranmasını sağlamak için hareketimizin her düzeyinde büyük bir kampanya başlatılmalıdır. Köklü bir kavrayışa dayanarak, güçlü, birleşik ve disiplinli bir hareketin kurulması ve halkın tam destek ve güvenine sahip bir önder kadronun oluşturulması sağlanabilir. Bu idari araçlarla değil, yanlız, halkın ne için savaştıkları ve zafere nasıl ulaşacaklarını bilinçli olarak kavramasına dayanarak başarılabilir.

Halkımız büyük bir siyasal deneye sahiptir ve uzun yıllardır mücadeleye katılmıştır. Halkımız güven beslediği örgütler kurmuştur. Düşman zindan-

larında çile çeken binlerce arkadaşımız umutlarını harekete bağlamıştır. Propaganda ve ideolojik çalışmanın çok yaygınlaştırmamız gerektiği doğrudur ama Güney Afrika halkı esas olarak, ırk ayrımı rejimine karşı pratik ve etkin mücadele yöntemleri sağlayabilecek bir hareket aramaktadır. Morogoro Konferansı kararlarının tam olarak uygulanmasının, ülkemizdeki silahlı devrimin yürütülmesini sağlayacağına inanıyoruz.

Joe Matthews

GÜNEY AFRİKA DEVRİMİNİN STRATEJİ VE TAKTİĞİ

Ezilen Güney Afrika halkının mücadelesi, sosyalist sisteme geçiş, ulusal kurtuluş ve sosyalist devrimlerin bir sonucu olarak sömürge sisteminin yıkılması gibi uluslararası bir bağlam içinde, tüm dünya halklarının toplumsal ve ekonomik ilerleme savaşı verdiği bir ortamda yeralmaktadır.

Biz Güney Afrika halkı, verdikleri mücadelenin ana içeriğini ulusal kurtuluş kavgasının oluşturduğu kesimin parçasıyız. Kıtamızda hızla ilerleyen gelişmeler, kırk bir bağımsız devletin doğmasına yolaçmıştır. Böylece Afrika'da bağımsızlığın ilk biçimsel adımları büyük çapta atılmış ve bu olgunun, ülkemizdeki gelişmeler üzerine büyük bir etkisi olmuştur.

Afrika'nın güney kesiminde yeralan ülkeler kendilerini baskı altında tutan sömürgeciliğin ve ırkçılığın zincirlerini henüz parçalayamamışlardır. Mozambik, Angola, Güney Batı Afrika, Zimbabwe ve Güney Afrika'da ırkçı ve faşist rejimler, Afrika devriminin ve dünyadaki gelişmelerin çağdaş çizgisine karşı çıkan sistemlerini sürdürüyorlar.

Bu, emperyalizmin yardımıyla kurulan rejimlerin emrindeki muazzam ekonomik ve askeri güçle mümkün olmuştur.

Portekiz, Rodezya ve Güney Afrika kutsal olmayan ittifakının orta direği Güney Afrika Cumhuriyetidir. Devrimimizin strateji ve taktiği açısından, bizimle ilgili uluslararası, Afrika ve Güney Afrika gelişmelerindeki iç kenetlenme ve karşılıklı oluşumun kavranmasını ve tam bir değerlendirmesinin yapılmasına ihtiyaç vardır.

Güney Afrika zor kullanarak zaptedildi ve bugün zor kullanılarak yönetilmekte. Beyaz otokrasi kendini tehlikede hissettiğinde, silah kullanmaktan sakınmadı. Silah kullamlmadığında ise, halk muhalefetini dizginlemek için başvurulan yöntemler yasal ve idari terör, korku, toplumsal ve ekonomik baskılar, propaganda ve «eğitim» ile umursamazlık ve kafa karışıklığının genelleştirilmesiydi. İster ihtiyar ister fiili olarak kullanılsın, zor kullanımı her zaman sözkonusudur ve Beyaz adam Afrika'ya geleli bu böyle olmuştur.

Yabancı yönetimin zorla Afrika'ya girdiği günden beri, tarihsel olarak, bu egemenliğe karşı direniş hiç bir zaman kesilmemiştir. Farklı zamanlarda ayrı biçimler almıştır, ama bu direnişten asla vazgeçilmemiştir. İlk 250 yıl düzenli silahlı çatışmalar, kavgalar ve savaşlar oldu. Düşmanın üstün maddi kaynakları, direnişin küçük parçalara ayrılmış, bağlantısız olma özelliği, yirminci yüzyıl başlarından itibaren bir dünya sistemi olarak emperyalizmin karşı durulmaz yükselişi, halk kampında siyasal birlik ve önderliğin tarihsel açıdan anlaşılabilir yokluğu; bu ve diğer etkenler direniş savaşının birinci evresini

kapadı; yerli halkın silah zoruyla tabi kılınmasının ancak bu yüzyılın başlarında tamamlandığı gerçeği, bu direnişin Afrika'da benzeri olmadığını vurgulamaktadır.

1906'daki Bambata Ayaklanmasının yenilgisi, bu birinci evrenin sona erdiğini gösterir ve sahneyi ülke yönetiminin 1910'da mahalli Beyazlara devredilmesi için hazırlar. Bunu izleyen 50 yıl bir teslim olma yada boyun eğme dönemi olmadı. Bu, yeni koşullar altında bir gelişme ve yeniden toplanma dönemi, yeni yaratılan siyasal halk kuruluşlarının düşmanla mücadeleye devam ettiği ve olgunlaştığı bir dönem; özellikle de, ulusal bilincin kabile ayrımcılığına karşı kendini ispatladığı bir dönem oldu. Bu dönem, ana kurtuluş örgütünün Afrika Ulusal Kongresi'nin doğuşuna ve gelişmesine tanık oldu. Diğer yandan Beyaz olmayan diğer toplulukların, Renklilerin ve Hintlilerin emellerini yansıtan ulusal örgütlerin geliştiği ve yeni yeni gelişen ve çift sömürü altındaki işçi sınıfının özel amaçlarını ve emellerini yansıtan ekonomik, siyasal örgütlerin, Güney Afrika Komünist Partisinin ve sendikaların yaratıldığı görüldü. Bu bir örgütsel büyüme dönemiydi. Ortodoks kitle kampanyasından genel grevlere ve yasaları kitle halinde çiğneme eylemlerine dek uzanan mücadele teknikleriyle direniş sürdürüldü. Bu dönem 1961'de silahlı direnişe hazırlanma kararıyla doruğa ulaştı. 1961 yılında bu seferberliğin başlangıç adımları olarak, 16 Aralık'da büyük kent merkezlerinin büyük kısmında aynı zamanda düzenlenen sabotaj eylemlerine tanık olundu.

Silahlı mücadele kararı neden 1961'de alındı? Neden 1951'de, 1941'de yada 1931'de alınmadı? Durumda son derece köklü değişme olduğu için mi,

yoksa 1961'de mi silahlı mücadele tek almaşık haline gelmişti? Hiç de değil. 1652'den bu yana Güney Afrika tarihinde Beyaz hakim sınıfın savaş olmadan ödün verdiği hiç görülmemiştir. Afrika Ulusal Kongresi gibi örgütler neden daha önce silahlı mücadele çağrısı yapmamışlardı? Gerçek devrimci değiller miydi, doğru stratejiyi ancak 1960 başlarında mı saptamaya başladılar? Bazı eleştiricilerin 1960'ların başına dek kurtuluş hareketinin askeri yetenekten ve köklü değişiklik arzusundan yoksun olduğu yolundaki iddialarında gerçek payı var mıydı? Başka türlü ifade edecek olursak, devrimci bir politika izlenmiyor muydu? Devrimci politikadan ne anlıyoruz? Bu kavram üzerine eğilmek, yanlız geçmişi değil geleceği de daha köklü biçimde kavramağa yönelmemize yardım edecektir. Bundan dolayı bu konuya değinmek yersiz olmayacaktır.

Devrimci politika, özünde, en çabuk ve en temel dönüşümleri ve iktidarın bir sınıftan diğerine devredilmesini savunan politikadır. Gerçek hayatta bu tür değişmeler, hayali güçler tarafından değil, tarihsel açıdan belirlenmiş etkenlerin büyük çapta etkilediği güçler tarafından meydana getirilir.

Gerçek durumu görmezden gelmek ve hayali güçler, kavramlar ve ideallerle oyalanmak siyasal hareketleri yanlışa götürür. Devrimci önderlik sanatı yanlız halkın en ileri unsurlarına değil, kitlelere önderlik etmektir; nesnel koşullarla eldeki gerçek olanaklara göre yürüyüşe koyulmaktır. Keskin devrimci izlenimler yaratan sözler, her zaman devrimci bir politikayı yansıtmaz ve devrimci izlenimler yaratan politika her zaman devrimci ilerleme için sıçrama noktası olmaz.

«Militan» ve «devrimci»ymiş gibi görünen şey, gerçekte, karşı - devrimci nitelik taşıyabilir. Belirli somut koşullar altında, savunulan politika çizgisinin, iktidarın ele geçirilmesi umuduna yardım mı ettiği, yoksa onu engellediği mi, kesinlikle karmaşık bir meseledir. Bazı koşullar altında silahlı mücadeleyi savunmak karşı devrimciliktir. Zamansız, kötü planlanmış yada vaktinden önce doğmuş şiddet eylemleri Devrimci değişim hedefine ulaştırmaz, tersine bunu engeller ve bundan ötürü açıkça karşı devrimci nitelik taşır. Bundan dolayı siyasetin ve örgütsel yapıların, anlamsız klişeler olması istenmiyorsa, gerçek koşulların içinde büyüyüp gelişmesi gerektiği açıktır.

Gelecekte tarihçiler, mücadelemizin evrimi sırasındaki bazı anlar üzerinde durabilirler, mücadelenin gidiş ve şiddetini eleştirel açıdan ele alabilirler ama, genel olarak, son yarım yüzyılın reformcu diye nitelenen faaliyetleri olmasaydı, yeni bir aşamaya yönelme umudu son derece küçük olurdu. Çünkü tipik Sömürge koşulları altında dahi, silahlı mücadele ancak şu koşullar altında yürütülebilir :

Kurtuluşa geleneksel barışçı süreçlerle ulaşma umudu kırılmıştır, çünkü nesnel koşullar değişme yolunu kesinlikle kapamıştır;

Silahlı mücadele stratejisini, içerdiği bütün korkunç kurbanlarla kabul etmeye hazır olunması;

Halkın silahlı mücadeleyi örgütlü olarak desteklemesini sağlayabilecek siyasal bir önderliğin varlığı ve bu önderlerin askeri hareketleri planlama, hazırlama ve yürütme gibi zorlu süreçleri yürütebilecek tecrübe ve yeteneğe sahip olması;

Uluslararsı ve yerel alanda lehte nesnel koşulların varolması.

Bir anlamda bu koşullar birbiriyle ilgilidir ve karşılıklı bağlılık ilişkisi içindedir. Bunlar salt subjektif ve ideolojik faaliyetle yaratılamaz; subjektif faktöre en büyük önemi veren ve kendi hazırlıkları ile diğerlerinin hazır oluşunu birbirine karıştıran yiğit devrimciler bu hataları bir çok kez işlemiştir.

Bu koşullar yanlız siyasal, ekonomik ve toplumsal şartların gelişmesiyle değil, uzun ve zorlu bir çalışmayla yaratılır. Bu koşullar, düşmanın verdiği karşılık, maskesinin ne çapta düştüğü ve bizzat halkın akademik seminerlerle değil fiili siyasal mücadele içinde kazandığı tecrübe gibi etkenlere bağlıdır.

Devrimci dönüşümün katalizatörü olarak salt, tecrit olmuş çarpışmalar gibi kestirme bir yolu ve silahlı direniş merkezleri yaratılmasını gören yaklaşımı reddediyoruz. Bu, silahlı meydan okumaya fiilen başlamadan önce, derhal genel bir ayaklanma olanağı yaratacak ciddi, derin bir bunalımın düşman kampta patlamasını beklememiz gerektiği anlamına mı gelir? Kesinlikle hayır! Gerek uluslararası gerekse yerel belirli koşullar altında silahlı mücadeleye yahut gerilla savaşına fiilen başlanabileceğine ve bir kez başladıktan sonra da, bu mücadelenin en sonunda iktidarın ele geçirilmesine götüren amansız savaş için gerekli koşulları geliştireceğine inanıyoruz. Son derece karmaşık yapılı bir polis devletinde, bir hareketin bir siyasal kitle örgütü programı içinde, yeni bir eylem türüne geçmeden belirli bir noktayı aşması mümkün değildir. Buna karşılık, silahlı birliklerimizi azami hayat şansı sağlamak ve belirli bir alanda büyümeyi gerçekleştirmek için, yeterli somut siyasal ve örgütsel hazırlıkların tamamlandığı noktayı saptamak da kolay olmamaktadır. Elimizde

bunu ölçecek bir araç yok. Ama subjektif faktöre aşırı önem vermemeliyiz ve bir anlamda trajik de olsa, tarihsel olarak kaçınılmaz ve zorunlu olan bir yola girmeden önce, yukarıda zikrettiğimiz bazı temel asgari koşullar hazır bulunmalıdır ve bazı asgari hazırlıklar yapılmış olmalıdır.

Bu düşüncelerin ışığı altında, ancak anti-emperyalist güçlerin İkinci Dünya savaşındaki zaferinden sonra ve Afrika, Asya ve Lâtin Amerika'daki bağımsızlık dalgasının peşinden, Güney Afrika'daki son elli yıllık mücadelenin zigzaglarının düzeldiği ve ancak 1960'ların başında silahlı mücadele yönünde bir karar almanın kaçınılmaz hale geldiği kolayca anlaşılacaktır. 1950'ler kurtuluş hareketi tarihindeki en hareketli ve en mücadele dolu on yıllar arasındadır. Binlerce militan kadro bu dönemde çelikleşti ve kentlerle kırlardaki halk kitleleri çeşitli türden mücadelelere katıldı. Siyasal kitle bilincinin oluşumu yeni bir yoğunluğa ulaştı. Yetkililerin verdiği sert karşılık, halkın mücadeleye bizzat katılması ve devletle yüzyüze gelmesiyle halkın ezici çoğunluğuna, azınlığın imtiyazlarına uzun dönemde ancak silahlı kavgaya yönelerek son verileceğini öğretti. Gerçekten de, mücadelemizdeki bu «barışçı» aşama sırasında, ordu ve polisin halkımıza yönelttiği katliamlar olmadan geçen tek bir yıl bulmak son derece zordur.

1950'lerdeki mücadelenin yayılmasındaki her evre, silahlı mücadele aşamasına ulaşılmasında rol oynadı. Beyaz adamın yasalarını bilerek çiğneme ruhunun yeniden doğmasına, 1952'deki büyük Yasaları Çiğneme Kampanyası hız verdi. Devletin, Halk Kongresi Kampanyasına ve Özgürlük Bildirgesinin kabul olunmasına verdiği karşılık, daha önce eşitliğin meşru ifadesi olarak kabul edilen herşeyi ezme

niyetini ortaya serdi. Esas olarak ekonomik taleplerin değil, siyasal taleplerin harekete geçirdiği büyük çapta başarılı ulusal genel grevler kentli beyaz - olmayan işçi sınıfının olgunluğunu ispatladı. 1950'lerin sonunda Pondoland, Sekhukhunlland ve Natal'daki görkemli köylü direnişleri ise, kırlık kesimde gelişen yeni militanlık ve mücadele havasına işaret. ediyordu.

Bir siyasal seferberlik yöntemi olarak genel grev, azgınca bir şiddetle bastırıldı ve 1950'lerin sonunda genel grev, bir kitle mücadele aracı olarak artık etkin biçimde uygulanamaz hale geldi. Diğer protesto eylemleri polis vahşetiyle gittikçe artan çapta kırıldı ve klasik kitle gösterilerinin etkin bir silah olarak kullanımına artık başvurulamadı. Legal muhalefet, yasaklamalar, sürgünler, eylemciler ve önderlerin en önemsiz suçlar için uzun hapis cezalarına çarptırılmasıyla etkisiz hale sokuldu. Nihayet Terörizm ve Sabotaj Yasası gibi kanunlarla, yasal yada barışçı araçlara başvuran tüm muhalefet imkansız kılındı.

Halkın temsili konusunda, demokrasiye doğru yavaş bir ilerlemenin hâlâ varolabileceği yolundaki her türlü reformcu hayal, Yerli Temsilcileri Konseyi gibi demokratik olmayan ve yetkisiz kurumlarda dahil, Beyaz olmayanların katıldığı sözde temsili organların tüm tarihsel kalıntılarının da ortadan kaldırılmasıyla yıkıldı. Böylece düşmanın maskesi, yanlız ileri düşünceli bir grup önünde değil, bir bütün olarak halk kitlesi önünde tamamen düştü. 1960'ların başında Afrika kıtasını bağımsızlığa götüren kurtuluş dalgasının, bizim durumumuz açısından önemli bir anlamı vardı. Yalnızca dost sınırlar bize yakınlaş-

makla kalmadı, olaylar kurtulmamış bölgelerdeki halka kendi yönetimini kurma konusunda şevk ve heyecan verdi. Bu temel dürtü ülkemizde hiçbir zaman bastırılamamıştı. 1950'lerde Güney Afrika'da geçen olaylar ve kıtada meydana gelen gelişimler, iktidarın halk tarafından ele geçirilmesinin, günümüzde, gerçekleşebilecek bir hedef olduğunu ispatlıyordu. Düşmanın korkunç maddi gücü ve bunun karşısında halkımızın maddi zayıflığı, halk açısından artık geçici bir engeldi. Küba ve Cezayir'in anısı tazeydi, her iki devrim de uzun dönemde maddi kaynakların tek başına belirleyici bir etken oimadığını doğrulamıştı.

Gerek Güney Afrika'da gerekse tüm kıtada artan siyasal kaynaşma, kurtuluş cephesinin tüm kesimlerinin daha da büyüyüp olgunlaşmasında yansıyordu. Yeni devrimci havaya uymayı beceremeyen önderler safdışı oldular. Kurtuluş Cephesinde yer alan çeşitli ulusal ve toplumsal gruplar arasındaki yakınlaşma ve eylem birliği yeni boyutlara ulaştı. Bütün bunlar silahlı mücadeleye yönelmeyi yalnızca ahlaki açıdan haklı kılmıyordu; daha da önemlisi, bu yönde yol almayı doğru, zorunlu ve gerçek anlamda devrimci kılan koşullar da artık yaratılmıştı.

Tarihsel açıdan, 1961'de alınan karar bir anlamda, yabancılara karşı gösterilen eski silahlı direniş geleneğine uygundu. Ama bu yönelim şimdi yeni bir ortam içinde meydana geliyordu. Ancak yalnız bu durumu anlamak değil, — hem siyasal hem de askeri olarak — çağımızdaki silahlı kurtuluş mücadelelerinin sanat ve bilimini de kavramak ve uygulamak gerekiyordu. Geçmişteki geleneksel Afrika ordularının göğüs göğüse esnek (mobile) savaş yöntemiyle ırkçı faşist rejime karşı konamazdı. Ayaklanma, sokak savaşı, kitlelerin giriştiği örgütsüz şiddet eylem-

leri, bireysel terör; bütün bunlar militan bir ruhun belirtileriydi, ama devrimci bir mücadele tekniğini yansıtmıyordu. Özgürlüğümüzün silahlı mücadeleyle kazanılması — bize açık bırakılan tek yöntem — öfkeden daha fazlasını gerektirir. Devrimci teori ve tekniklerin, karşılaştığımız gerçek koşullar içinde kavranmasını ve uygulanmasını gerektirir. Yolumuz üzerindeki engellerin gerçek değerinin biçilmesini ve bu mücadelenin şiddetli ve sürümcemeli olacağının bilinmesini gerektirir. Ayrıca zafere kesin olarak inanmamızı gerektirir. Gerilla mücadelesini başlatmak için ayrıntılı bir hazırlığa giriştiğinde, hareketimizin, bu yolgösterici esaslara uygun davranacağına inanıyoruz.

Başlangıç döneminde, böyle bir mücadelenin temel fiziksel çevresinin kentlerdeki düşman kalelerinin dışındaki kırlık kesimin geniş alanları olduğunu anladık. 1961'deki ilk adımlar — esas olarak kentsel alanlarda düzenlenen sabotajlar — özel bir amaca hizmet ediyordu ve asla, devleti yıkılmasına yol açacak yada ona büyük maddi zarar verecek bir teknik olarak ileri sürülmemişti. (Yine de özel bir niteliği olan kentsel alanlardaki gerilla faaliyeti, yardımcı unsur olarak her zaman önem taşımıştır). Diğer yandan gerilla türünde daha gelişmiş ve daha anlamlı bir silahlı eylemin temellerinin atılması için üç temel ihtiyacın karşılanması gerekiyordu.

Birinci olarak, yetiştirilmek ve gelecekteki gerilla birliklerinin çekirdeğini oluşturmak üzere çok sayıda profesyonel kadronun toplanarak, askeri bir aygıtın yaratılması gerekmektedir.

İkincisi, haklı olarak (silahlı çatışmaların yer almadığı) militan mücadeleye önem veren eski döne-

min yöntemlerinden kesin ve açıkça kopmakta olduğumuzun, etkili biçimde açıklanması gerekmektedir.

Üçüncü olarak, Beyaz egemenliğin kendiliğinden eylemlerle değil, planlı bir faaliyetle yıkılması için, etkin bir yöntemin saptanmasına ihtiyaç vardır. Sabotaj kampanyası, bu yeni strateiiyi izieme konusundaki kararlılığımızın en güvenilir belirtisiydi. Kurtuluş hareketimizin kendini yeni duruma doğru biçimde uydurduğunu ve yeraltı eylemiyle düşmana gerçekten darbe indirebilecek bir aygıtı yaratmakta olduğunu ve daha ileri bir aşamaya hazırlandığını gösteren bu inandırıcı kanıt, yukardaki üç ihtiyacı karşılıyordu. Öyle bir durum söz konusuydu ki, bu nitelikte bir faaliyet olmasaydı, ülke içinde ve dışında siyasal önderliğimiz tehlikeye düşecekti ve askeri kadroların toplanması ve yetiştirilmesi için atılan adımlar, daha az karşılık bulacaktı.

Devrimci silahlı mücadeleden sözettiğlmizde, ilkin taktik bir güç olarak kullanılsa da, askeri güç kullanımı da dahil, faaliyetimizin her yanı üzerinde son derece uzun vadeli sonuçları olan araçlarla siyasal mücadele yürütülmesinden sözediyoruz. Bunu özellikle vurgulamamız gerek, çünkü hareketimiz, silahlı halk mücadelesini siyasal içeriğinden soyutlayan militarizmin bütün görüntülerini reddetmek zorundadır.

Askeri üslerin oluşturulmasını kitle direnişinin yaratıcısı olarak gören tezin tehlikesine daha önce değinmiştik. Bu konuyla ilgili önemli sorunlardan biri, siyasal ve askeri çalışma arasındaki ilişki sorunudur. İlk başlardan beri hareketimiz bu konuyu muğlak biçimde ele aldı. Siyasal önderliğin üstünlüğü kesindi ve (silahlı, silahsız) bütün devrimci kuruluşlar ve

birimler bu önderliğe bağımlıydı. Bunu söylemek geleneklerin yardımına sığınmak değildir. Korkunç maddi güce sahip bir düşmana karşı halkımızın silahlı direnişi, bir kaç örnek dışında, kısa yoldan heyecan verici bir başarı kazanmamıştır. Önümüzdeki yol engellerle doludur, bu konuda hiç bir hayal beslemiyoruz. Uzun dönemde ancak halk kitlelerinin aktif desteğini sağlarsak başarılı oluruz. Bu can verici unsur olmadıkça, direniş ölüme mahkûmdur. Tarihsel bir geçmişe ve halkımızın çoğunluğunun hâlâ anısında yaşayan silahlı direniş geleneklerine sahip olan ve yakın geçmişte özel deneyler yaşamış olan ülkemizde bile, kitlelerin harekete katılması, askeri çarpışmaların ani, doğal ve kendiliğinden bir sonucu olmayacaktır.

Askeri faaliyetlere başarılı bir siyasal seferberlik eşlik etmelidir. Mücadele keskinleştikçe ülke içinde daha da yaygınlaşan yalan propaganda ve düşmanın yaydığı «haberlerle» başa çıkabilmek için bu siyasal seferberliğe eğitim ve ajitasyon çalışması da eklenmelidir. Böylece silahlı çatışmalar başladığında, militanlarımız, savaş koşullarından dolayı etkin bir siyasal önderliğin görevlerini yerine getiremiyen bir konuma düşmezler. Uzun bir dönem düşmanın askeri işgali altında yaşayan köylü, işçi ve gençlik kitleleri (yalnız savaş birliklerine gittikçe daha fazla savaşçı bulmak için değil), düşmanı siyasal olarak yıpratmak için de bir çok yoldan harekete geçirilmelidir; böylece düşman güçleri dağılacak ve zayıflayacaktır. Bunun için ise, etkin bir siyasal önderliğin sağlanması gerekmektedir.

Özel ve bizim durumumuzda, silahlı kurtuluş mücadelesinin başlatılabileceği tek biçim olan ge-

rilla savaşı, statik değildir ve bir boşluk içinde meydana gelmez. Tempo, uygulanacak genel strateji, yeni cephelerin açılması, alt düzeydeki biçimlerden üst düzeydekilere ilerleme, oynak savaş stratejisine geçiş, bunlar ve diğer sorunlar, yanlız askeri önderlik tarafından çözüme bağlanamaz, fiili savaş verilen alanlar içindeki ve dışındaki halkla yakından ilgili eksiksiz siyasal değerlendirmeler gerekmektedir. Eğer silahlı birliklerin kahramanlık örnekleriyle, salt ezilmenin bilincine varış tek başına yeterli olsaydı, mücadele gerçekten çok basit olurdu. Halkın arasından işbirlikçiler çıkmazdı, tarafsızlara bile zor rastlanırdı. Ancak buna inanmak, mücadele çizgisini yanlızca savaş birlikleriyle gerçekleştirdiğimiz eylemlerin belirlediğine inanmaktır ve bu kanı, kitlelerin kaya gibi yekpare olduğu ve kandırılamıyacağı yolundaki aldatıcı varsayıma dayanmaktadır. Bizim kadar düşman da, mücadeleyi halkın desteğini kazanan tarafın kazanacağının farkındadır. Dört bir yandan kuşatılmış ezilen halkın önemii bir kesiminin korku, terör, yalan, telkin ve kurtarıcıları düşman gibi gösteren provakasyonlar sonucu geçici olarak düşman etkisi altına giremiyeceğini sanmak saflık olur. Tarih, çok yoğun ve etkin bir siyasal çalışma yürütülmedikçe, bunun son derece muhtemel bir sonuç olduğunu ispatlamıştır. Devrimci önderliğin ulus çapında geçerlik kazanması ve fiili savaş alanlarının içinde ve dışında sağlam kökler salması bundan dolayı son derece hayati önem taşımaktadır. Böylece elde olunan zafer de kof olmayacaktır. Bunu sağlamak için, iktidara orduyu değil, başında örgütlü siyasal önder kadrosuyla bir bütün olarak halkı getirmeye çalışmalıyız. Gerek ordu içinde gerekse dışında, kurtuluş hareketimizin tüm kademelerine ege-

men olan bakış açısı budur. Nihai zafere beslediğimiz güven, bir istek yada düşe değil, kendi koşullarımızı ve tarihsel süreçleri kavramamıza dayanmaktadır. Bu kavrayış derinleştirilmeli ve hareketimizin her kademesine yayılmalıdır. Yalnız kendimizi, kendi güçlerimizi değil, düşmanınkileri de —güç ve zaaf noktalarını— net biçimde bilmeliyiz. Gerilla mücadelesi, gerek lehte gerek aleyhteki istisnasız tüm gerçeklerin derinliğine kavranmasını ve bilinmesini gerektirir. O halde karşımızdaki düşmanı nasıl değerlendireceğiz, gücü ve zayıflığı nedir? Ne çeşit bir yapıyla karşılaşacağız ve düşman nasıl direnecek?

Karşımızdaki düşman zengin ve çok yönlü bir ekonomiyi istikrarlı biçimde yönetmektedir, bu evrede dahi korkunç bir askeri yükün altına girebilir. Nisbeten iyi yetişmiş ve etkin bir orduya ve polis gücüne sahiptir. İnsan gücü kaynaklarından büyük bir bölümünü silah altına alabilir. Bunun yanında, ülkemiz ekonomisinde önemli bir yeri olan İngiltere, Batı Almanya, Fransa, A.B.D. ve Japonya gibi başlıca emperyalist güçler, ırkçı rejime müthiş bir destek sağlamaktadır. Daha şimdiden, bunalım derinleşmeden Güney Afrika'nın emperyalist ortakları, ekonomiyi geliştirmek ve Güney Afrika'nın silahlanmasına hız vermek için önemli çabalar harcamışlardır. Bir bunalım halinde, ise ırkçı rejimi kurtarmak için maddi destekten fiili müdahaleye geçebilirler.

Gerilla mücadelesi tarihinin verdiği derslerden biri, düşmanın maddi gücünün ve kaynaklarının, asla sonucu belirleyici unsur olmadığıdır. Gerilla mücadelesi, tanım olarak, hasım taraflar arasında maddi ve askeri kaynaklar açısından büyük bir dengesizliğin sözkonusu olduğu bir durumu yansıtmaktadır.

Gerilla mücadelesinde amaç, düşmanın her türlü geleneksel savaş unsuru bakımından ezici üstünlüğe sahip olduğu koşullarla başa çıkmaktır. Gerilla mücadelesi, donatım açısından zayıf olanın, bu bakımdan güçlü olana karşı kullandığı **parexcellence** (belli başlı) silahtır. Halkın desteğini kazandıktan sonra, halk ordusunun yaşaması ve büyümesi, taktiklerin ustalıkla uygulanması sonunda sağlanır. Şaşırtmacalar, hareketlilik ve taktik çekilmeler, kesin bir çatışmada düşmanın üstün ateş gücünü oyuna sokmasını güçleştirecektir. Gerilla savaşlarında hiç bir çatışma, koşullar düşmanın lehine olduğu zaman verilmez. Böylece üstün düşman güçleri taciz edilip zayıflatılabilir ve sonunda yokedilebilir. Sabit bir cephenin, savaş hattının bulunmayışı; düşmanın kaynaklarını ve haberleşme bağlarını geniş bir alana dağıtma zorunluğu ve ekonomisinin dayandığı dağınık tesisleri koruma ihtiyacı; bütün bu etkenler uzun dönemde koşulları gerilla lehine çevirmektedir. «Uzun dönem» deyiminin vurgulanması gerek; çünkü düşmanın yüksek sanayileşme düzeyine sahip olduğu, elinde kullanılmaya hazır, Beyaz insan gücünün bulunduğu ve hızlı manevraları ve kısa zamanda asker toplanmasını kolaylaştıran ileri bir kara, deniz ve hava yolu ulaştırmasının sağladığı askeri avantajlardan yararlandığı konusunda şüphe beslemek saçma olur. Ama belirli bir zaman kesiti içinde aleyhte olan bu etkenlerden çoğunun, bir süre sonra kurtuluş kuvvetleri lehine işlemeye başlayacağı gerçeğini de es geçmemeliyiz :

> Gıda üretimi dahil elde hazır kaynakların yaratılması ezici biçimde Beyaz olmayan iş gücüne bağlıdır, bunlar, mücadelenin

yoğunluk kazanmasıyla birlikte, rahat durmayacak, Beyazlarla işbirliği yapmayacaktır;

Beyaz insan gücü, gerilla savaşı ilerledikçe ağır kayıplara uğrayacaktır. Şimdiden vasıflı işgücü konusunda — Beyazların tekelindedir — çok büyük bir kıtlık duyulmaktadır; büyük bir beyaz işgücünün sürüncemeli bir savaş için seferber edilmesi, ekonominin işleyişi üzerine büyük bir yük olacaktır;

Diğer önemli gerilla mücadelelerinin tersine, düşmanın ekonomik ve insan gücü kaynaklarının hepsi, savaş alanı içindedir ve sabotaj, kitle eylemi ve gerilla hareketinden korunan, düşmanın çekilebileceği emin bir dış merkez yoktur (ancak yabancı bir devletin doğrudan müdahalesi sözkonusu olabilir);

İleri bir ulaştırma sistemiyle ekonominin çok karmaşık bir nitelik taşıması, onu çok daha kolay yara alabilecek bir hale sokmaktadır. Az gelişmiş bir ülkede belirli bir bölgeye levazım akışının kesilmesi, ancak yerel, geçici bir başarısızlık yaratabilir. Güney Afrika türünden, son derece duyarlı bir çağdaş yapı içinde ise, temel bir sanayi kompleksine giden yolların başarıyla taciz edilmesi, ister istemez bir bütün olarak ekonomiye korkunç zararlar verecek ve düşmanın moralini bozacaktır.

Gerilla savaşına ilişkin hayli yaygın yanlış düşüncelerden biri de, mücadele için özel nitelikler

taşıyan bir çevrenin gerekli görülmesidir — sık ormanlar, erişilmez dağlık bölgeler, bataklıklar, dost bir ülke sınırı v.b. Doğru, özellikle henüz harekete geçilmediği, eğitim çalışmalarının sürdürüldüğü ve diğer hazırlıkların tamamlandığı ve bu amaçla kullanılacak dış üslerin bulunmadığı ilk evrede bu çeşit coğrafi özelliklerin varlığı gerillalar açısından korkunç bir avantajdır. Ama gerilla savaşı her türlü arazide verilebilir ve verilmiştir. — çöllerde, bataklıklarda, çiftlik arazilerinde, meskûn bölgelerde, ovalarda, makilerde, dost bir ülkeyle sınırı olmayan memleketlerde yada denizle kuşatılmış adalarda... Asıl mesele, bu arazi türlerine uygun geçerli taktiklerin uygulanmasıdır. Her halükârda meseleye, belirli bir arazide hareket düzenleyen silahlı gerillaların dizilişi açısından bakmak gerek. Güney Afrika'nın büyüklüğü, Beyaz yönetimin tüm ülkeyi silahlı gözetim altına almasını son derece güçleştirmektedir.

Bilimsel bir devrimci strateji herşeyden önce, Güney Afrika kurtuluş mücadelesinde birbiri karşısında yeralan güçlerin siyasal niteliklerinin doğru bir değerlendirmesini gerektirir. Düşman bir bütün müdür, nihai yenilgiye dek öyle mi kalacaktır? Kurtuluş mücadelesinin temel içeriği nedir ve buradan çıkarak, temel devrimci güç hangisidir, potansiyel müttefik ve destekçiler kimlerdir? Bunlar son derece önemli sorunlardır. Devrimci mücadelenin taktiklerinin belirlenmesinde, kurmamız gereken geniş ittifaklarda, yarattığımız örgütsel yapılarda ve diğer bir çok temel yaklaşımlarda, bu unsurlar önemii bir rol oynarlar. Bu sorunlar, karşımıza çıkan nesnel durumun taşıdığı niteliklerin çerçevesi içinde düşünülmelidir. Güney Afrika'nın toplumsal ve ekonomik yapısının ve yol açtığı ilişkilerin benzeri yoktur. Bir

sömürge olmakla birlikte halkının ezici çoğunluğu açısından, klasik sömürge yapılarındaki özelliklerin büyük kısmına sahiptir.

Yabancı bir halkın giriştiği fetih ve kurduğu egemenlik, ırk esasına dayalı bir ayrım ve sömürü sistemi, dolaylı yönetim tekniği; bunlar klasik sömürge çerçevesinin geleneksel süsleridir. Güney Afrika bir açıdan «Bağımsız» ulusal bir devletken, başka bir açıdan azınlık bir ırk tarafından köleleştirilen bir ülkedir. Bu yapıyı tek kılan ve daha da karmaşık bir hale sokan, sömürücü ulusun, tipik emperyalist ilişkilerde olduğu gibi, coğrafi olarak ayrı bir ana vatanda bulunmayıp, sömürgenin sınırları içinde yerleşmiş olmasıdır. Üstelik hakim ulusun ülkemizdeki kökleri üçyüzyıldan daha öncesine kadar uzanmaktadır. Hakim ulus ancak tarihsel anlamda yabancı bir varlıktır.

Beyaz grubun maddi refahı ve siyasal, toplumsal ve ekonomik imtiyazları, yerli çoğunluk üzerindeki ırk üstünlüğünden kaynaklanmaktadır. Beyaz grup, konumunu değiştirmeyi amaçlayan her çabaya karşı tutkuyla ve inatla direnmiştir, direnecektir. Beyaz grubun teorisyenleri ve önderleri, sürekli «gidecek başka yerimiz yok» temasını işlemektedirler. Ülkemizdeki zalimlerin geleceğinin belirsizliğinin, bizim değil onların ırkçılığından doğduğu gerçeğini namussuzca görmezlikten geliyorlar, hatta tersini savunuyorlar. Kültürel ayrım ve üstünlük politikasını «haklı çıkarmak» için, Beyazların dilini ve kültürünü tehdit eden sahte bir hayalet yaratılıyor. Beyaz işçiye en üst uzmanlık dallarını ve en yüksek ücretleri sağlayan ekonomik rüşvetler ve yasal dolaplarla, Beyaz işçilerin ırkçılığın en güvenilir unsurlarından

biri olması başarılmıştır. Beyaz otokrasi, hayatın her alanında ırkçı yasaları işleterek ve gerektiğinde silaha başvurarak, ayrıcalıklar yaratmaktadır ve üstünlüğünü savunmak için her zaman ilkel ve tersi doğru olan bir «kanıt» uydurmaktadır.

Hakim sınıflar arasındaki anlaşmazlıkların nedeni, Beyaz olmayan halkın sömürülmesinden sağlanan ganimetten aslan payını almak için girişilen rekabettir. Konu her zaman, «yerliyi olduğu yerde tutma»nın en etkin yolunun ne olduğu sorunu çevresinde toplanmaktadır. Böyle bir ortam içinde, bile Beyaz işçilerin Güney Afrika'nın zenginliklerini elde tutan küçük gruba karşı militan sınıf davranışı gösterdiği anlar olmuştur. Ama dünyanın tavrındaki ve iç durumdaki değişmeler, beyazlar arasındaki bu çatışmalara son vermiştir. Beyaz grup bir bütün olarak, gittikçe daha fazla ortak bir kader diye düşündükleri ortak bir savunmaya yönelmektedir.

Kalelerinin zaptedilmez ve saldırılmaz olduğu yolunda, Hitler'inkine benzer bir güven duygusu, bu kütlesel eğilimleri pekiştirmektedir. Bugün için durum, yoldaşlarımız olarak mücadele içinde onurlu bir yerleri olan küçük bir devrimci Beyaz grup dışında, karşımızda dünya emperyalizmiyle ittifak kuran ve onun tarafından güçlendirilen birleşik ve kararlı bir düşmanın yeraldığıdır. Beyaz siyasal hareketin bütün önemli kesimleri, kurtuluş mücadelemizi yenilgiye uğratma konusunda bir fikir birliği içindedir.

Renk temeli üzerindeki bu mevzilenme — en azından çatışmanın ilk evrelerinde — bizim yaptığımız bir seçim değildir; bu seçimi düşman yapmıştır. Ama bu, her zaman böyle sürecek değildir. Farklı koşullar altında, Beyaz işçi sınıfının yada onun

önemli bir kesiminin, uzun dönemdeki gerçek çıkarlarının Beyaz olmayan işçilerin çıkarlarıyla bağdaştığını görmeleri, bütünüyle imkânsız değildir. Bugün ve gelecekte, bu gerçeği onlara kavratmak ve ırk üstünlüğü politikasıyla bağlarını koparmağa hazır olanları kazanmak için hiçbir fırsatı kaçırmamalıyız. Ve kazandığımız başarıların kaçınılmaz biçimde alevlendireceği ayrılıklardan ve bölünmelerden, Beyazlar arasındaki en şamatacı, en uzlaşmaz ve en gerici unsurları tecrit etmek için yararlanma konusunda asla yavaş davranmamalıyız. Güney Afrika'da yaşayan herkese — ancak mutlak demokrasi esası üzerinde — yer olduğunu sürekli olarak vurgulamalıyız.

Düşmandan yeterince sözettik. Kurtuluş güçleri ne durumdadır? Burada, içinde bulunduğumuz durumun en temel özelliklerini gözden geçirmeye girişeceğiz; bunun izleyeceğimiz devrimci strateji ve taktikleri saptamamıza büyük yardımı olacak. Güney Afrika devriminin bugünkü aşamadaki temel içeriği, en geniş ve en ezilen grubun — Afrikalı Halkın — ulusal kurtuluşudur.

Bu stratejik hedef, mücadelemizin yönlendirilmesindeki her noktaya, ister politikamızın saptanması ister örgütsel yapıların yaratılması olsun, hükmetmelidir. Bu da öncelikle, kısıtlanmış ve ırk baskısı altındaki bir ulus olarak Afrikalı halkın azami seferberliğini gerektirmektedir. Temel kaynak budur ve zayıflatılmamalıdır. Ulusal gurur, ulusal güven ve kararlılık duygusu artmalı ve derinleşmelidir. Uygun biçimde kanalize edilir ve yönlendirilirse, bu nitelikler enternasyonalizm ilkesiyle çelişmezler; gerçekte, daha sürekli ve daha anlamlı bir işbirliği için temel sağlarlar.

Bundan dolayı yaklaşımımıza, mücadelenin ulu-

sal karekteri egemen olmaktadır. Ancak bu, farklı bir çağda ve sömürgeciliğe karşı verilen ilk mücadelelerin niteliğini belirleyen örgüden daha farklı bir çerçeve içinde yürütülen bir ulusal mücadeledir. Bu mücadele yeni bir dünyada meydana gelmektedir bu dünya artık emperyalist sistemin tekelinde olmayan bir dünyadır; güçlü bir sosyalist sistemin varlığının ve yeni kurtulan ülkelerden oluşan önemli bir kesimin, güçler dengesini değiştirdiği bir dünyadır; yabancı baskıdan kurtulan ülkelerin, biçimsel siyasal denetimden, bu denetimi anlamlı kılan ekonomik kurtuluşa yöneldiği bir dünya. Diğer yandan yeni bir Güney Afrika doğmaktadır; artık Güney Afrika'da geniş ve gelişmiş bir işçi sınıfı vardır; işçi sınıfının bilinçliliği ve bağımsız uzantıları — siyasal organları ve sendikaları — kurtuluş cephesinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Hasılı bizim uluscuğumuz, şövenizmle ve eski dönemin dar milliyetçiliğiyle birbirine karıştırılmamalıdır. Ezilen halk arasından çıkan bir üst tabakanın (élite) egemenliği ele geçirdiği ve böylece kitlelerin sömürülmesinde «ezen» konumuna geçebildiği klasik yöntem ile, bizim ulusçuluğumuz birbirine karıştırılmamalıdır.

Biçimsel kurtuluştan, gerçek ve devam edecek bir kurtuluşa, yönelen bu sürekli ilerleme perspektifi, ülkemizde sınıf bilinci ulusal bilinci tanımlayan geniş ve gelişmekte olan bir işçi sınıfının varlığıyla daha da gerçeklik kazanmaktadır. Devrimci davamızın biçimlenmesinde ve ilerlemesinde, işçi sınıfı örgütleri ve sendikalar temel rol oynamaktadır.

Ancak bunların hiçbiri, kurtuluş davamızın temeldeki ulusal bağlamını (context) etkilemez. Yerli çoğunluğa karşı işlenen tarihsel haksızlıkların düzel-

tilmesini sağlayacak ve yeni ve daha derin bir enternasyonalist yaklaşıma zemin hazırlayacak olan — mevcut toplumsal ve ekonomik ilişkileri yıkarak — son tahlilde yalnızca milli demokratik devrimin başarısıdır. Bu zafer elde olunana dek, ulusal isyan duygusu, yararlanılması gereken en büyük devrimci güçtür. Soyut enternasyonalizm kavramları adına bu duyguyu körleştirmek, uzun vadede, ne devrime ne de enternasyonalizme yarar sağlar.

En yoğun ırkçı baskı ve sömürüye Afrika'lılar uğramakla birlikte, bunlar Güney Afrika'da ezilen tek ulusal grup değildir. İki milyonluk güçlü bir Renkli Cemaat ve sayıları 750 bini bulan Hintliler, ulusal aşağılama, ayrım ve baskının çeşitli biçimleri altında ezilmektedir. Bu gruplar, Beyazların üstünlüğüne karşı birleşen toplumsal güçlerin tamamlayıcı birer parçasıdırlar. Rüşvet olarak verilen ve çok kez bir anlam taşımayan ayrıcalıklara rağmen, bu gruplar Afrika'lı kardeşleriyle ortak bir kaderi paylaşırlar ve kurtuluşları kesin olarak Afrika'lı halkın kurtuluşuna bağlıdır.

Kurtuluş mücadelesini ilerletmek için tüm ezilen gruplar arasında eylem birliği kurulması esastır. Böyle bir birlik olmazsa düşmanın gücü artar ve halkın zaferi gecikir. Tarihsel olarak bu iki topluluk, özgürlük mücadelesinin büyüyüp yoğunlaşmasında en önemli rolü oynamışlardır. Düşmana karşı verilen silahlı kavgada öne çıkan ilk ve en yiğit kahramanların arasında bir Renkli yoldaşın, Basil February'nin bulunmasından onur duyuyoruz. Güney Afrika'da hapishaneler, Hintli ve Renkli yoldaşların devrimci mücadelemizin her düzeyinde yeraldığına tanıklık etmektedir.

Bu davranış, bu grupların salt daha ileri temsilcilerinin eylemlerini yansıtmamaktadır. Bambata isyanının ezilmesinden sonra, fatihlerin yasalarını bilerek çiğnemeye yönelik ilk kitle eylemleri dizisi, Hintli halkın seçkin oğlu Mahatus Gandhi tarafından yönetilen bir kampanya olmuştu. Bundan sonra Hintli toplum ve önderleri — özellikle 1940'larda — bir bütün olarak kurtuluş hareketine daha radikal ve daha militan bir hava kazandırmada önemii rol oynamışlardır. Yasaları Çiğneme Kampanyasından Halk Kongresine, genel grevlere, köylü ayaklanmalarına ve kitle gösterilerine dek, 1950'lerin heyecan verici direnişleri, tüm ezilen halkın eylem birliğini yansıtıyordu. Hintli işçiler bütün genel grev çağırılarına geniş çapta uydular. Düzenlenen her protesto eylemiyle dayanışmak için, Hintli dükkâncılar bir gün için kepeneklerini indirdiler. 1961'de A.U.K.'nin ulusal genel siyasal grev çağrısına heyecanla uyan Batı Cape işçilerinin örnek davranışı hâlâ akıllardadır.

Kongreler arasındaki ittifak, bir dayanışmayı amaçlıyor ve onu yansıtıyordu. Ama Rivonla Davasından önceki ve sonraki olaylar bu ittifakı ifade eden örgütsel yapıların yaratılmasına yararlı oldu.

Cemaatler arasındaki işbirliğini nasıl güçlendirip etkin kılabiliriz, ırksal kökenlerine bakmaksızın kararlı devrimcileri nasıl bütünleştirebiliriz?

Kurtuluş davasının birliğini ifade eden araçlar ne olursa olsun, bu unsurlar iki temel önermeyi benimsemelidir : Birinci olarak, mücadelede en çok ezilen Afrikalı kitlenin baş rolü oynayacağı konusunda tereddüt etmemelidirler ve ikinci olarak, diğer ezilen gruplara mensup olan kişiler ve bizim hedeflerimizi benimsemeğe hazır olan az sayıda Beyaz

devrimci, bireysel eşitlik temeli üzerinde tamamen bütünleşmelidir. Doğru biçimde değerlendirilirse bu iki önerme çatışmaz, tersine birbirini güçlendirir. Ulusal cephemize katılma eşitliği, çeşitli ulusal gruplar arasında mekanik bir eşitlik anlamına gelmemektedir. Bu pratikte yalnız eşitsizliğe (yine çoğunluğun zararına) yol açmakla kalmaz, azınlık grupların egemenliğinde, çok ırklı bir ittifakı yaymaya hazır olan düşmanlarımızın oyunlarına da yardımcı olur. Bu oyun asla başarıya ulaşmamıştır ve ulaşamayacaktır. 1961'den sonra bazıları yasal (örneğin Güney Afrika Hinterla Kongresi, Renkli Halk Kongresi, Demokratlar Kongresi) ve bazıları yasadışı olan (örneğin A.U.K.) örgütler arasındaki işbirliği sürdü; ülke içindeki hareketin bu yeni duruma uymak için izlediği dolambaçlı yol, bazen yasal örgütlerin ittifakdaki önderlikde daha fazla yerleri varmış gibi yanlış bir izlenimin doğmasına yolaçtı (çünkü legal örgütler sınırlı da olsa sesini duyurabiliyor ve daha açık, dolayısıyla daha dikkat çekici biçimde davranabiliyorlardı).

Bundan dolayı mücadelemizin bugünkü aşamasının ana vurgusunu, — halkın görebileceği biçimde — yaratılan yapıların biçimi değil özü ifade etmelidir. Bu yaklaşım şovenizme,ırkçılığa ya da başka türden bir gerici tavıra düşmek değildir. Biz dar milliyetçi değil; devrimciyiz. Hangi grupdan olursa olsun bütün kararlı devrimciler kardeşimizdir. Hareketimize ikinci sınıf bir katılma sözkonusu olamaz.

Gerçek anlamda, Hintlilerin ve Renkli halkın gelecekleri ve ezilen gruplar olarak kurtuluşları, özünde Afrikalıların kurtuluşuna bağlıdır. Ama fiili desteğin ve katılmanın sağlanması için mücadele etmek ve onları kazanmak gerekiyor. Yoksa bu gruplarla

Afrikalılar arasında sürekli uçurum yaratmak ve onlardan bazılarının kendisiyle işbirliği yapması için düşmanın harcadığı çabalar başarıya ulaşır. Düşman gelecekteki kurtulmuş Güney Afrika'da bu gruplara yer olmayacağı konusunda kafalarda şüphe uyandırmaya çalışacaktır.

Bundan dolayı, Renkli ve Hintli halkın kendilerini kurtuluş hareketinin dışında değil, bu hareketin bütünleyici bir parçası olarak görmeleri son derece önemlidir.

Ulusal mücadelemiz içinde işçi sınıfının özel bir rolü var mıdır? Güney Afrika'nın toplumsal ve ekonomik yapısının özel niteliğine daha önce değinmiştik. Ülkemizde kurtuluş, ülke zenginlikleri bir bütün olarak halka geri verilmeksizin bir anlam taşımayacaktır (bu özellik, ezilen dünyanın bütün diğer kesimlerine oranla daha ağır basmaktadır). Bundan dolayı izlediğimiz stratejinin temel özelliği, kazanılacak zaferin biçimsel siyasal demokrasiden daha fazlasını kucaklamak gerektiğidir. Mevcut ekonomik güçlerin çıkarlarının dokunulmadan kalmasına izin vermek, ırk üstünlüğünün köklerini beslemek olur ve kurtuluşun gölgesini bile sağlamaz.

Bundan dolayı ulusal kurtuluşla ekonomik kurtuluşu birbirine bağlı olarak ele almaktayız.

Biz yalnızca ulusal baskı altında ezilmedik. Halkımız ülkenin zenginliklerinden yararlandırılmadı, yeteneklerinin gelişmesi engellendi ve günlük yaşamları içinde yoksulluk ve açlığa mahkûm edildiler. Yüzyıllar boyu süren bu ekonomik adaletsizliklerin düzeltilmesi, ulusal hedeflerimizin çekirdeğini oluşturmaktadır. Geçiş dönemi sırasında halk hükümetinin karşılaşacağı karmaşık konuları ya da ezilen

halk kitlelerinin ekonomik ihtiyaçlarını karşılama konusundaki korkunç sorunları küçümsemiyordu. Ama bir nokta son derece açık temel zenginlik kaynakları bir bütün olarak halkın elinde olmadıkça ve bu zenginliklerin, Beyaz ya da Siyah olsun bazı küçük grupların veya bireylerin tekelinde olması engellenmedikçe, ülkemizdeki bu sorunlarla etkili biçimde başa çıkılamaz.

Biçimsel kurtuluştan gerçek ve sürekli kurtuluşa yönelen bu hızlı ilerleme perspektifini, sınıf bilinci ulusal bilinci bütünleyen geniş ve büyüyen bir işçi sınıfının ülkemizdeki varlığı,daha gerçekleşebilir kılmaktadır. İşçi sınıfının siyasal örgütleri ve sendikalar devrim davamızın biçimlenmesinde ve ilerlemesinde temel rol oynamaktadır. Çifte baskı ve çifte sömürü altındaki işçi sınıfının, kurtuluş davasının ve sosyalizmin kararlı ve güçlü yürütücüsü olması tarihsel açıdan son derece doğrudur ve ulusal çıkarlarla çatışmamaktadır. Devrimci bir sınıf olarak işçilerin militanlığı ve siyasal bilinci, zafere ulaşmamızda ve gerçekten halkın olan bir Güney Afrika'nın kurulmasında önemli rol oynayacaktır.

Sınırlarımızın ötesinde, Zimbabwe, Angola, Mozambik ve Namibya'daki kardeşlerimiz de benzer biçimde, sömürgeci ve faşist rejimlere karşı amansız bir savaş vermektedir. Portekiz, Rodezya ve Güney Afrika'dan (başlıca ekonomik ve askeri desteği Güney Afrika sağlamaktadır) oluşan kutsal - olmayan ittifaka karşı savaşıyoruz. Tarihsel ZAPU/A.U.K. ittifakı, Güney Afrika ve Zimbabwe'deki ezilen kalkların müthiş potansiyelini birleştiren iki kurtuluş hareketi arasındaki işbirliğinin eşsiz bir örneğini yansıtmaktadır. FRELİMO, ZAPU, SWAPO, M.P.L.A. ve

A.U.K. tarafından yönlendirilen tüm Güney Afrika halklarının işbirliği ve eşgüdümünün sağlanması, izlediğimiz stratejinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

O halde, askeri stratejimizin genel hedefi nedir? Basitleştirecek olursak, bu hedef, birinci aşamada halkımızın siyasal ve ekonomik tam kurtuluşu ve hareketimizin Özgürlük Bildirgesindeki temel esaslara uygun bir toplumun kurulmasıdır. Bu, devrimci teorimizin genel olarak kavranmasıyle birlikte, somut irdelemeler yapmamız ve sürekli değişen koşullar içinde izleyeceğimiz politikayı saptamamız için gerekli stratejik çerçeveyi belirleyecektir. Bu çaba, halkımızın çeşitli tabakalarının, özellikle kırlık kesimdekilerin koşullarının, yerel sıkıntıların, umut ve bekleyişlerin daha yoğûn biçimde araştırılması, incelenmesi ve çözümlenmesiyle birlikte sürdürülmelidir.

GÜNEY AFRİKA KOMÜNİST PARTİSİ

Michael Harmel (*)

(*) Michael Harmel 1915'de Johannesburg'da doğdu; İktisat okudu. 1940 - 46 yıllarında Komünist Partinin Johannesburg Bölge Komitesinde Sekreterlik görevinde bulundu; 1943'-de Merkez Komitesine girdi. **İnkululeko, Liberation** dergilerinin editörlüğünü yaptı. Transvaal Barış Konseyi sekreterliğinde bulundu. 1963'de Güney Afrika'dan ayrıldı.

«... O yıllarda Kongre hareketi ile, yani herkes için eşit haklar ve özgürlük uğruna başlatılan hareketle gittikçe daha fazla içli dışlı oldum... Ne pahasına olursa olsun, yoksulluk ve ırk ayrımına karşı mücadele de kendini en fazla fedaya; en iyi unsurlarını vermeğe, en büyük tehlikeleri göğüslemeye hazır görünenler, her zaman Komünist Parti üyeleri olmuştu.»
ABRAM FISCHER (Doklardan Haber : 28 Mart 1966)

●

«... Uzun yıllar boyunca Güney Afrika'da Afrikalılara insan ve kendi eşitleri olarak davranan; bizimle yemeğe, bizimle konuşmağa, bizimle çalışıp bizimle yaşamağa hazır olan tek siyasal grup Komünistler olmuştu. Siyasal hakların kazanılması için Afrikalılarla birlikte çalışmağa hazır

tek siyasal grup yine onlardı. Bundan dolayı bir çok Afrikalı bugün komünizmle özgürlüğü aynı şey olarak görme eğilimindedir.»
NELSON MANDELA (Mahkemede Konuşma, Haziran 1964)

Komünist Parti Güney Afrika'da uzun zamanlardan beri, kitlelerce, faşist ırkçılığa ve teröre karşı korkusuzca ve uzlaşma bilmeden savaşan bir örgüt olarak bilinmektedir. Yakın yıllarda Parti liderlerinden Abram Fischer, Govan Mbeki, Ahmed Kathrada'nın, Afrika Ulusal Kongresinden ve ulusal kurtuluş ittifakı içindeki diğer gruplardan Walter Sisulu, Neison Mandela ve diğerleri gibi kişilerle birlikte yargılanmaları, beş kıtada yaşayan milyonlarca insana Güney Afrika Komünist Partisinin politikasını, nitelik ve çapını sergilemiştir.

Irk ayrımı uygulanan bu ülkede Komünist Parti, ortak dava içindeki kardeşliğin ve yoldaşlığın parlak bir örneği olmuştur. Saflarına katılan tüm ulusal gruplardan kadın ve erkekler, eşitlik ve birlik havası içinde kaynaşmışlardır.

Yirmi yıl önce Güney Afrika'daki Milliyetçi Parti hükümeti bir Komünizmi Ezme Yasası (1950) hazırladı. Bu yasa G.A.K.P.'ni «her dalı, her bölüm ve komitesiyle» yasa dışı, bir örgüt olarak ilan etti. Birleşmiş Milletler Irk Ayrımı Komitesi bu yasayı çok yerinde olarak, «ırk ayrımının temel silahı» diye tanımlamıştır. (Güney Afrika Cumhuriyetindeki Baskı Yasaları, B.M. Yayını ST/PSCA/SER. A,/1969)

Bu yasa, komünizmi yada hedeflerinden birini «savunmak, övmek, önermek yada kışkırtmayı» suç saymaktadır. Komünizmin «hedefleri» öyle olağan-

üstü ve her şeyi kucaklıyan biçimde tanımlanmıştır ki, asla komünist olmayan bir çok kişi bu yasaya göre suçlanmış ve mahkûm edilmiştir. Örneğin, «Siyasal, sınai, toplumsal yada ekonomik her hangi bir değişim» yapılmasını isteyen herkes, «komünizmle» suçlanabilir. Güney Afrika'da sokak lâmbaları onarılana dek vergi ödeyemiyeceğim diyen biri komünizmden suçlu bulunabilir. Cezası ise on yıl hapistir.

Ancak kapladığı alan ne kadar geniş olursa olsun, bu yasanın ana hedefi her zaman Komünist Parti olmuştur.

Komünist Partinin yarım yüzyılı aşkın aralıksız mücadelesinin mahiyeti düşünülecek olursa, neo-nazi Milliyetçi Partinin beslediği kinin esas olarak neden bu parti üzerinde toplandığını kavramak zor olmaz. Çünkü hem teorik — Marksizm - Leninizm, bilimsel sosyalizm — hem de pratik alanda, kitleleri örgütleyip devrimci mücadeleye çekme yolundaki aralıksız ve cesur çalışmasıyla, Komünist Parti Milliyetçilere doğrudan karşı çıkan bir politika izlemiştir.

Komünist Parti, 30 Temmuz 1921'de kurulmasını izleyen altı ay içinde, karmaşık ve uzun erimli olayların göbeğine sürüklenmiştir.

1922 Witwatersrand (Transvaal) Grevi, ücret kesintilerine karşı beyaz maden işçilerinin grevi olarak başladı; altın madenlerinde hızla gelişen bu grev pratikte Witwatersrand'daki tüm beyaz işçi sınıfını kucakladı. Üç ay süren grev bastırılmadan önce, işçilerle ordu arasında kanlı çatışmalar oldu.

Burjuva basın bu grevi «Kızıl Ayaklanma» olarak niteledi. Parlamentoda (19 Mart 1920) «Rand İh-

tilalcilerinin amacının bir çeşit Sovyet Cumhuriyeti kurmak olduğu»nu söylendi.

Elbette böyle bir şey yoktu. Örgütlü beyaz madenciler, «vasıfsız» (yani Afrikalı) işçilerin, daha önce beyazların tekelinde bulunan kalifiye işlere alınmasına karşı greve gitmişti. Çoğunluğu eski asker olan işçiler, Smuts'ın maden sahiplerini savunmak için askeri birlikler getireceğini düşünerek grevi bıraktılar. Smuts daha önce de askeri birliklere başvurmuştu. Witwatersrand'da 1907, 1913 ve 1914'de ve daha yakın tarihlerde Bulhock (1920) ve Bondelswart (1921) katliamları yapılmıştı.

Bundan dolayı kendilerini savunmak için işçi komandoları (savaş bölükleri) oluşturdular. Smuts hükümeti kuvvetleri, bombardıman uçakları, top, tank, zırhlı trenler, makineli tüfekler kullandı. 250'den fazla insan öldü, binlerce yaralandı. Bini aşkın grevci ve önderleri tutuklandı, Long, Lewis, Fischer ve Spendiff gibi bazıları kurşuna dizildi.

Kendiliğinden patlak veren bu olaylar komünist Partiyi güç bir konumda bıraktı. Yıllarca Güney Afrikalı Siyah ve Beyaz işçilerin birliğini savunan kampanyalar yürütmüşlerdi; 1920'de madenlerdeki siyahlar greve gittiğinde, komünistler (o zaman Uluslararası Sosyalist Liga içindeydiler) beyaz işçileri Afrikalı işçi kardeşlerinin yanında yeralmağa çağıran ünlü «Grev Kırıcı Olma!» adlı broşürü hazırladılar. Madenciler odası grevin işçileri böleceğini ve iki taraf arasında zıtlık yaratacağı düşüncesindeydi. Diğer yandan renk engelini kendi içinde ahlâka aykırı ve gerici nitelik taşıdığı inkar edilemiyordu gerçi Odanın amacı yanlızca siyah emeği daha yoğun sömürmek, daha fazla kar yapmaktı. Grevdeki en önde ge-

len militanlardan biri olan Bill Andrews, grev patlak verdiğinde bir arkadaşına şunları yazmıştı: «Benim kendi düşüncem, grevin yenilmesinin kaçınılmaz olduğudur; Güney Afrika'daki beyaz işçilerin yerlileri, üstesinden gelebilecekleri iş dallarının dışında sürekli olarak tutması imkansızdır.»

Komünist Parti hâlâ ayrı bir görüş saptayamamıştı. Üyelerinin büyük çoğunluğu o günkü beyaz işçi hareketinin içinde yer alan militan önderlerdi, ülkedeki büyük emperyalist yoğunlaşma ile işçi arkadaşları arasındaki büyük çatışmanın dışında kalmıyorlardı. Düşmanın grevciierin Afrikalı işçi kardeşleri değil, Madenciler Odası ile hükümet olduğu yolunda yürüttükleri propagandaya hiç ara vermeyen Parti üyeleri, grev boyunca en disiplinli ve kendini en adamış militanlar olduklarını ispatladılar. Esas olarak onların çalışması sayesinde, bir iki olay dışında, hükümet grev sırasında beyaz ve siyah işçiler arasında bir çatışma proveke etmeyi başaramadı.

Andrews'in tahmin ettiği gibi, grev başarıya ulaşmadı. Ama 1924 genel seçimlerinde, Smuts'ın Partisi, uyguladığı vahşice bastırma yöntemlerinin cezasını çekti. Emekçi nüfusun tüm kesimlerinin nefretini üzerinde toplayan Smuts hükümeti, General Hertzog'un Milliyetçi partisi ile Emekçi partisinin kurduğu ittifak karşısında yenilgiye uğradı.

G.A.K.P.'nin yönelttiği sert eleştiriler karşısında Emekçi Parti — seçimlerde anti - Smuts ittifakı desteklediği halde — Hertzog hükümetinde ancak bir kaç sandelye kabul etti, böylece toprak sahibi kapitalist yönetimin küçük ortağı oldu. Beyaz işçilere, yasal olarak imtiyazlı bir konum verildi; beyazların sendikalarının ve emekçi partilerinin militanlığı ve

sınıf bilinci iğdiş edildi. Elli yıl boyunca, beyaz işçiler emperyalistlerin egemenliğindeki devlet yapısından (kendilerini bu devlettir bir parçası sayıyorlardı) bağımsız önemii bir rol oynamayı beceremediler.

Komünist Parti bu olaylardan köklü dersler çıkardı. Emekçi Partiyle birleşme yolundaki biçimsel öneriden vazgeçti ve bütün dikkatini gittikçe daha fazla ülkenin gerçek mülksüz proleterlerin, Afrikalı işçilerin örgütlenmesi ve onlarda sosyalist bilincin uyandırılması, Afrika Ulusal Kongresi ve ezilen halkların diğer kurtuluş hareketleri ile işbirliği ve kardeşçe iiişkiler kurulması gibi görevler üzerinde topladı.

Parti ve üyeleri, Afrikalı işçilerin ilk kitle sendikası I.C.U.'nun (Sanayi ve Ticaret İşçileri Sendikası) kurulmasında en önemli rolü oynadılar; bu sendikanın büyümesi ve etkinliği 1920'lerin en önemii olayı oldu. Genel sekreter Clements Kadalie etkileyici bir hatip olmakla birlikte, örgütsel deneyden ve siyasal kavrayıştan yoksundu; I.C.U. önder kadrosunda ve saflarında James La Guma, E.J. Khaile, John Gomas gibi yetenekli komünistler ve sol kanat militanları da vardı. I.C.U. kent ve kır emekçileri arasında bir «bozkır ateşi» gibi yayıldı. Üyeleri yüzbine çıktı, örgüt ülkedeki en güçlü etken haline geldi. I.C.U. pasaport yasalarının kaldırılması, daha iyi ücret ve koşullar gibi talepler ileri sürdü; Milliyetçi Parti ve Emekçi Parti gibi beyaz partiler dahi I.C.U.'ya kulak vermek zorunda kaldı. Ne yazık ki iç bölünmeler meydana geldi. Komünistler daha militanca bir eylem programı istiyorlardı. Bu iç ayrılıkların bir sonucu olarak ve liberallerle, Uluslararası Sendikalar Federasyonundan gelen dış baskılar sonucunda (Kadalie'li eğer «aşırılar»dan kurtulmayı becerir ve

«aklı başında sendikacılık» yürütürse, hükümetin örgütü tanımıyacağına inandırmışlardı), Kadalie, Komünistleri temizlemeğe girişti ve yürütme kurulunda çoğunluk sağlayarak Parti üyelerinin I.C.U.'da görev almasını yasaklatmayı başardı. I.C.U. çöküp dağılmadan çok önce, yeni çizginin örgüt için son derece yıkıcı etkileri olduğu anlaşıldı. Ancak I.C.U.'nun yürüttüğü öncü propagandanın ve örgütlenmenin, Afrikalıların gelecekteki mücadeleler için uyanmasında büyük rolü oldu.

Komünist Parti Afrikalı işçileri sanayi sendikaları içinde örgütlemeğe girişti; bu sendikalar üyelerine bir çok çıkar sağladı ve bu yoldaki çalışmalarına, Milliyetçi hükümetin gittikçe artan terörcü eylemleri 1960'larda açık sendikacılığı gerçekten imkansız kılana dek devam etti. Sendikaların bir çok üyesi, Partinin cehaletle mücadele ve sosyalist bilinci geliştirmek amacıyla kurduğu gece okullarına alındı. 1929'da Tembuland seçim bölgesinden Parlementoya «Yerli Temsilci» atanması için yapılan seçimlerde, kırsal kesimdeki yığınlar arasında S.P. Bunting tarafından fırtınalı bir kampanya yürütüldü. Sürekli polis, hükümet ajanları ve beyaz kabadayılar tarafından engellenmesine karşın, S.P. Bunting Partinin mesajını milyonlarca köylüye iletmeyi başardı : bu mesaj eşitlik, toprak, özgürlük ve çoğunluk yönetimiydi.

Ezilen çoğunluk arasında yürütülen bütün bu militanca faaliyetlerin bir sonucu olarak, 1920'lerde Albert Naula (Partinin ilk Afrikalı Genel Sekreteri olacaktı), Moses Kotane, Johannes Nkosi, Gana Makabeni, J.B. Marks, E.T. Mofutsanyana gibi önemli kişilerde dahil, yığınla ezilen insan Partinin bayrağı altında toplandı : yukardaki kişiler devrimci işçi ve

kurtuluş hareketi üzerine kendi damgalarını vurdular.

Kısacası Parti 1930'lara kitleler arasında büyük çapta artmış güç ve etkinliğiyle girdi. Pasaport yasalarına, Hertzog - Pirov hükümetinin Anti - Afrikalı gerici yasalar çıkarmasına, dünya çapında ekonomik bunalımın yükünü işçilerin sırtına yıkma çabalarına karşı mücadelede, Parti militan ve öncü bir rol oynadı. Çeşitli Afrika dillerinde yayınlanan **Umsebenzi** (işçi) adlı Parti organı, Habeşistan'daki faşist İtalyan istilasını, ülke içinde ve dışında faşizmin artan kudurganlığına ve dünya savaşı tehlikesine karşı savaşmağa devam etti. Sendika hareketi içinde, Transvaal'de Biil Andrews, Makabeni, I. Wolfson ve W. Kalk, Cape'de Ray Alexander, Natal'da H.A. Naidoo gibi parti üyeleri gerek beyaz gerek siyah işçileri örgütlemek için zorlu bir çabaya giriştiler.

Kısacası 1930'lar geçici Hertzog - Smuts hükümeti ile demokrasi ve özgürlük güçleri arasında gittikçe keskinleşen bir çatışmaya tanık oldu; Komünist Parti ağır darbeler yedi. Johannes Nkosi'nin öldürülmesinden sonra polis, özellikle Natal'da bir terör dalgası başlattı; Parti yarı illegal olmak zorunda kaldı. Parti kendini yiğitçe savundu. Beyaz ve beyaz olmayanlardan oluşan ortak bir gösteride Johannesburg'daki Rand Club — «milyonerlerin klubü» — işgal edildi; göstericiler yemek istediler; onlara yemek verildi, ancak bu olay, gösteriyi düzenleyen J. Diamond'un Fort Hapishanesine atılmasına neden oldu. J.B. Marks 1932 seçimlerinde Germiston'da Parlamentoya aday gösterildi elbette bir Afrikalının seçilmesi yasal açıdan mümkün değil, ama bu Afrikalıların seçilme hakları konusunda etkili bir gösteri oldu.

Bununla birlikte bu dönem, Parti yönetiminin başında «aşırı - sol», sekter bir eğilimin yükselmesine de tanık oldu. Bu eğilim salt Güney Afrika'ya özgü değildi : bir dizi kardeş Parti Komünterne girdi ve Komüntern yöneticilerinin etkisiyle, aynı dönemde benzer hatalar yaptılar. Bunun sonuçları özellikle G.A.K.P. açısından şanssız oldu : son derece anti - demokratik ve keyfi ihraçlar yapıldı, bunun kurbanları arasında S.P. Bunting ve Bill Andrews gibi eski kurucular da vardı. Kotane de **Umsebinzi'**nin editörlüğünden alındı.

Komünist Enternasyonalin yedinci son dünya kongresi, faşizm ve savaş tehditine karşı her yerde işçilerle demokratlardan oluşan geniş birleşik cepheler kurulması için çalışmanın acilliğini vurguladı. Bu «aşırı - sol» ve sekter politikaların reddolunmasıydı, bu politikanın taraftarları sahneden çekildi. Andrews yeniden Partiye alındı, S.P. Buding'in önemli katkısına saygı gösterildi - ne yazıkki ölmüştü. Ancak ideolojik ve kişisel çatışmalar, özellikle Partinin Johannesburg'daki merkezinde sürdü. Faaliyetler geriledi ve Partinin yayın organı **Umsebenzi** parasızlıktan kapanma zorunda kaldı.

1939 başlarında özel bir konferanstan sonra, yürütme kurulunun bulunduğu merkezin Moses Kotane, Bill Andrews, Ray Alexander ve diğer kıdemli üyelerin yaşamakta olduğu Cape Town'a aktarılmasına karar verildi. Kotane'nin Genel sekreterliği ve Andrews'in Başkanlığı altında Parti yapısının sabırla, sistemli olarak yeniden kurulmasına başlandı. Kendisi de Afrika Ulusal Kongresinin güvenilir bir üyesi olan Kotane, Partinin, A.U.K. ve diğer demok-

ratik, işçi sınıfı ve kurtuluş hareketlerinin birleşik Cephe kurması görevine büyük önem verdi; sosyalizme ilerlemede baş görev, tüm Güney Afrikalıların siyasal, ekonomik ve toplumsal açıdan eşitlik kazanmamasıydı.

A.U.K. ile Komünist Parti arasındaki ilişkiler daha önceki dönemlerde dalgalanmalar göstermişti. 1927'de Bürüksel'de toplanan Sömürge Baskısı ve Emperyalizme karşı Uluslararası Kongre'ye delege olarak katılan A.U.K. Başkanı J.T. Gumede Belçika'yı ziyaretinden sonra, Sovyetler Birliğine davet olundu. Orada gördükleri onu derinden etkiledi, «Devrimin nicedir başladığı yeni bir dünya gördüm, yeni bir Kudüs gördüm» dedi ve A.U.K.'nin Güney Afrikalı komünistlerle işbirliği yapmasını önerdi; «Yanımızda yeralan ve vurulduğumuzda protesto eden tek parti komünistlerdir.» Ama tutucu unsurlar bu radikal ve militanca düşünceleri kabule hazır değildiler; A.U.K.'nin 1930'daki ulusal kongresinde Gumede başkanlık seçimini yitirdi ve iki örgüt arasındaki ilişki geçici olarak kesintiye uğradı.

1940 başlarında Johannesburg'da yeni bir bölge komitesi geçildi, partinin birleştirilmesi, seferber edilmesi ve geçmişteki yaraların kapanması sağlandı. İngilizce, Sesotho, Tswana, Zulu, Xhosa, Venda ve Tsonga dillerinde yayınlanan yeni parti gazetesi **Inkululeko** (Özgürlük) Yaygın bir okuyucu kitlesi kazandı ve işçi sınıfıyla ulusal gelişmeye ilişkin kararlı politikasından dolayı Afrikalıların desteğini sağladı. Bu gazete E.T. Mofutsanyana'nın editörlüğünde, **Enternasyonal** ve **Umsebenzi**'nin değerli bir mirasçısı olduğunu ispatladı J.B. Marks'ın dinamik ön-

derliğiyle Afrikalı maden işçileri sendikasının ve Alpheus Maliba'yla arkadaşlarının çabalarıyla da, özellikle Zoutpansberg'de köylülerin örgütlenmesi için aralıksız çalışmalar yapıldı.

Diğer sanayi bölgelerinde de, özellikle, H.A. Naidoo ve G. Poneu gibi tanınmış Hintli sendikacıların önemli rol oynadığı Durban'da ve Gladstone Tshume, Raymond Mhlaba ile sendikal hareket ve A.U.K. içindeki diğer işçi militanlarının önderliği altında Port Elisabeth'de benzer ilerlemeler kaydedildi.

1941 Haziran'ında Nazilerin Sovyetler Birliği'ne saldırması, uluslararası koşullarda bir değişikliğe yolaçtı. İkinci Dünya Savaşının niteliği değişti, çünkü dünya işçileri ilk işçi devleti tehlikedeyken hareketsiz kalamazlardı. Smuts hükümeti savaşa içten olmayan bir ilgi gösterdi, ama pratikte Beyaz olmayan çoğunluğa kendini savunma hakkı tanıyarak seferber etmeyi, yada ortak zaferde üzerlerine düşen görevi oynamaları için Afrikalı askerleri eğitip silahlandırmayı reddetti. Parti pasaport yasasının ve diğer baskı yasalarının kaldırılması, ülke anayasasında demokratik değişiklikler yapılması ve ülke içindeki Nazi yanlısı grupların bastırılması için amansızca savaştı.

Silaha sarılan sosyalist bir devletin, Sovyetler Birliği'nin sunduğu kahramanca örnek yanında, yorulmak bilmeden sürdürülen bu kampanyalar, G.A.K.P.'ne ve demokratik bir Güney Afrika ve zafer için yürüttüğü halkın birliği politikasına, halkın bütün kesimlerinden yeni bir destek ve güç sağladı. O sıralar Güney Afrika anayasasının hâlâ izin verdiği «seçimler»de E.T. Mofutsanya'ya ve A. Maliba gibi

Afrikalı komünistler binlerce oy aldı. Hintli Kongresi başına Dr. Naicher ve Dadoo gibi militanlar seçildi. Komünist aday Sam Kahn, Batı Cape seçim bölgesinin Afrikalı temsilcisi olarak parlamentoya, arkadaşı ve Fred Carneson'da, Renkli kişilerin hâlâ oy verebildiği Capetown şehir meclisine seçildi. Hilbrow'daki salt beyazlardan oluşan seçmenler ilk kez (ve son kez) bir Komünist Parti temsilcisini Jlilda Watts'ı Johannesburg şehir meclisi için seçtiler. Jack Hodgson ve Cecil Wilyams gibi askerliğini yapan komünistlerin de yer aldığı önderlik altında, Sipringbok lejyonuna onbinlerce kişi katıldı.

Partinin demokratik birlik Politikasının başarısı doğrulandı. 1943'de Dr. Dadoo başkanlığındaki geçici bir komite tarafından başlatılan yaygın anti - pasaport kampanyasını, Dr. A.B. Xuma (A.U.K. genel başkanı) önderliğindeki birleşik cephe komitesi yönetti. O sıralar Güney Afrika Hintli Kongresi başkanı olan Dr. Dadoo'nun dinamik önderliği altında, Hintliler Smuts'ın ayrım planlarına («Ghetto Yasası») karşı, A.U.K.'nin tam desteği altında, yiğitçe bir direniş kampanyasına giriştiler. Avrupa'daki savaşın sona ermesi üzerine, A.U.K., Transvaal Hintli Kongresi, A.P.O. (esas olarak Renkli halkın katıldığı Afrika Halk Örgütü), Avrupalı olmayan sendikalar Konseyi ve Komünist Partinin ortak önderliği altında Johannesburg'da yirmi bin kişilik büyük bir gösteri düzenlendi.

1946 Ağustos'undaki büyük, Afrikalı maden işçileri grevi önemii bir dönüm noktası oldu. A.M.W.U'nun (Afrikalı Maden İşçileri Sendikası) yolu üzerine hükümet ve madenciler odası tarafından her türlü güçlük çıkarıldı. Sendikal örgütçülerin maden böl-

gelerine girmesi yasaklandı, «Olağanüstü savaş durumu» savaş biteli çok olduğu halde, hâlâ sürdürülüyordu; madenler çevresinde toplantı düzenlenmesi yasa dışı ilan edilmişti. Bütün bunlara karşın, örgütlenme hızla yayılıyordu. İşçiler kötü ve tehlikeli iş kollarından, sefilce bir düzeydeki ücretlerden dolayı haklı bir kızgınlık içindeydiler günde en aşağı 10 şiling ücret talep ettiler. Madenciler odası Sendika önderleriyle görüşmeyi, hatta mektup ve muhtıralarına cevap vermeyi bile reddetti. İşçiler greve gitmeye karar verdiler ve bir hafta içinde 100 000'i aşkın işçinin katıldığı grev, polis tarafından vahşice bastırıldı, yüzlerce işçi öldü yada yaralandı. Binlerce sendika üyesi cezalandırıldı, madenlere yüzlerce ajan ve muhbir yerleştirildi.

Daha sonraki savaş yıllarında, başrolü Sovyetler Birliğinin oynadığı anti - faşist savaşa katılınması, Güney Afrika'da hüküm süren despotik yönetimde bazı önemsiz değişiklikler yapılmasına yol açtı bu, nüfusun beşte dördünün yurttaşlık haklarının reddedildiği bir ülkeydi. «Yerli İşleri» Bakanı Deneys Reita Pasaport Yasasının bazı hükümlerini geçici olarak askıya aldı (ondan sonraki bakan, Vander Byl derhal, hepsini yeniden uygulamaya soktu). Ama diğer yandan posta servislerine verilen gizli bir emirle Rand dışındaki okuyuculara **Inkululeko**'nun (Partinin yayın organı) ulaşması engellenmişti ve Parti üyeleri yine siyasi polis tarafından izleniyordu. Ama daha önce Parti hiçbir zaman, yasal açıdan tanınmış siyasal bir Parti olarak çalışma imtiyazını — bu, kitle desteği ve doğru stratejilerle sağlanmıştı — hiçbir zaman sağlayamadığını belirtmek de doğru olacaktır.

Bu, kısa süren ve geçici bir soluk alma dönemi oldu.

Güçlükler 1946'daki madenciler greviyle başladı; Parti binalarına, belli başlı Parti görevlilerinin evlerine polis baskınları düzenlendi. Binlerce belgeye el kondu. Johannesburg Bölge Komitesinin tüm üyeleri tutuklandı ve Afrikalı maden işçileri Sendikası yöneticileri ve diğerleriyle birlikte yargılandı. «İsyana teşvik» ve yasadışı bir greve yardımla suçlandılar; yargılananlar arasında Bölge Komitesinin başkanı olan ve Hintli Kongresinin direnişçilerinden biri olarak o sıralar hapis yatan Dr. Radoo ile bütün grev sırasında Cape Town'da bulunan Moses de vardı. Şimdi ikinci bir suçla itham olunuyorlardı. «İsyana teşvik» suçlaması düştü yada öyle göründü. Bir kaç ay sonra Partinin Merkez Yürütme Kurulu tutuklandı ve aynı suçla — «İsyana teşvik» — itham edildi; 1948'de devlet tarafından geri alınana dek sürüklenen bu dava uzunluk rekoru kırdı. 1950'lerdeki İhanet Davasına dek ülke tarihinde görülen en uzun siyasal dava oldu.

Afrikalı madenciler grevi hakim sınıflarla ezilen halk arasındaki şiddetli çatışmaların yeri bir ravundunu bildiriyordu.

Halkın önderleri bundan da dersler çıkardılar. 1947 yılında A.U.K. ile G.A.H.K. (Güney Afrika Hintli Kongresi)nin birleşik mücadele sürdürmesi için «Xuma-Dadoo-Naisker» anlaşması yapıldı - bu ittifak, 1950'lerde faşizme karşı en zorlu muhalefet ve Güney Afrika'daki Beyaz eğemenliğe karşı gerçek bir direniş ve meydan okuma olarak gelişen ünlü «Kongre İttifakı»nın temel taşı oldu.

Güney Afrika'lı demokratlar, 1948'de Malan ile Hertzog'un Afrikaaner ve Milliyetçi Partilerinin ittifakının Smuts'ın Birleşik Partisi karşısında kazandığı seçim zaferiyle şoka uğradılar. Gerçi İngiliz emperyalizminin ve maden sahiplerinin celladı, Smuts da çok az seviliyordu, ama Milliyetçiler, son derece şovenisttiler ve Beyaz - olmayan çoğunluğun, demokrasi ve özgürlüğün çok daha şiddetli düşmanlarıydılar. Hitler'in Nazi düşüncelerinden derinden etkilenen Milliyetçiler, savaş sırasında Mihver devletlerinin zaferi için çalışmışlardı; Komünizmi «yıkmağa» yeminliydiler.

Komünist Parti işçileri ve demokratik güçleri cesaretle çevresinde toparladı. Hemen seçim sonrasında yayınlanan bir parti broşürü **(Malanazi Menace),** «Milliyetçilerin tehditlerinden korkmuyoruz» diyordu. **The Guardian, Inkululeko, Fighting Talk** ve diğer ilerici gazeteler durmadan birlik ve direniş çağrısı yapıyordu. Bu çağrılar boşa gitmedi. 1 Mayıs 1950'de, Afrikalı ve Hintli Kongreleri, Afrika Halk Örgütü, Avrupalı olmayan Sendikalar Konseyi ve Komünist Partinin, konuşma, hareket ve örgütlenme özgürlüğü için yaptığı genel grev çağrısına cevap olarak, Witwatersrand'daki dev sanayi kompleksi işi durdurdu. Hükümetin tepkisi ise bütün gösterileri yasaklamak oldu; Alexandr kasabasının sokaklarında polis Afrikalı gençlere ateş açtı.

Büyümekte olan bu birlik hareketi ve kitle militanlığı karşısında Milliyetçi Adalet Bakanı Parlamentoya Yasadışı Örgütler Yasasını sundu daha sonra Komünizmi Ezme Yasası diye adlandırılacaktır. Bu yasanın maddelerine göre, bir zamanlar Komünist Parti üyesi yada sempatizanı olan herkes, yasadışı

bir şey yapmasa dahi, otomatik olarak özel bir listede yer alacak, bu da, mahkemeye başvurma hakkı olmadan, Bakanlık kararıyla otomatik olarak cezalandırılmalarını ve kısıtlamalara uğramalarına yolaçacaktır.

Maalesef bu yasa, Parti Merkez Yürütmesinin, gerek pratik gerekse psikolojik açıdan, güçlükleri ve yeraltı çalışmasının zorluklarını göğüslemeğe hazır olmadığı bir sırada çıkarıldı. On yıldır Parti bütün enerjisini, yürüttüğü kitle çalışmasında, sürümcemeli duruşmalarda ve kendine açık olan çeşitli seçimlere katılarak, kendini herkese açık bir siyasal örgüt ve ülkede ırkçı olmayan tek Parti olarak kabul ettirme üzerinde yoğunlaştırmıştı. Önderler arasında, Partinin illegal koşullar altında da öncü rolünü sürdürebileceğinden şüphe eden bazıları da vardı.

Merkez Komitesinin bu yasaya tepkisi — 1950 Haziranında özel olarak düzenlenen bir toplantı da — çoğunluğun oyuyla Partinin dağıtılması oldu. O sıralar Merkez Komite üyelerinden biri olan ve bu kararı haklı göstermeğe çalışan profesör Simons gibileri hâlâ var. **(Colour And Class in South Africa,** 1970). Bu soruna ilişkin olarak G.A.K.P.'nin 1962 programı şunları söylemektedir : «yeraltı çalışması yapmaya hazır ve istekli olmayan Parti saflarına legalci hatalar sızmıştı, bu hatalar Partinin dağıtılmasıyla doruğa ulaştı.»

Komünistler, hükümetin kendilerine uyguladığı sayısız sınırlama ve yasaklara rağmen, ortak acil hedeflere sahip olan ulusal kurtuluş ve sendika hareketleri içinde yiğitçe çalışmağa devam ettiler. Komünistler, Kongre hareketinin 1950'lerdeki tüm bü-

yük kampanyalarına katılarak, davaya bağlılıkları ve fedakarlıkları ile örnek oldular.

«Yasadışı Örgütler Yasası»nın maddeleri açıklanır açıklanmaz, Afrika Ulusal Kongresi Johannesburg'da olağanüstü bir toplantı düzenledi, bu toplantıya Hintli Kongresi, A.P.O., Avrupalı olmayan Sendikalar Konseyi (hepsi kabul etti), Zanaat ve Emek Konseyi ve Emekçi Parti (katılmadı) davet olundu. Bu yasanın, 1 Mayıs'ta halka ateş açılması ve hükümetin sayısız diğer baskı yasaları çıkarması ışığı altında, 26 Haziran 1950'de ülkenin her yanında bir günlük genel greve gidilmesine karar verildi. Güney Afrika Özgürlük Günü'nün kaynağı budur.

Mücadeleyle geçen 1950'ler Güney Afrika'daki kurtuluş mücadelesinin tarihinde unutulmayacak bir dönem oldu; sürekli ulusal genel grevler, ünlü Haksız Yasaları Çiğneme Kampanyası (1952), Halk Kongresinin öncülük ettiği ve katıldığı büyük kitlesel eğitim çalışması ve Özgürlük Bildirgesinin kabul olunması (1955). Yine bu yıllar, İhanet davası, Sekhukhuniland, Transkei ve başka yerlerdeki köylü ayaklanmaları, Sendikalar Kongresinin günde «1 sterling» ücret kampanyası, Alexandra bölgesinde ve başka yerlerdeki kitlesel otobüs boykotları, ırkçı olmayan Güney Afrikalı Kadınlar Federasyonu desteğiyle, A.U.K. Kadınlar Birliği tarafından yönetilen pasaport yasalarının kapsamımn genişletilmesine karşı etkili gösterilerin yapıldığı yıllardı.

Bütün bu yıllarda J.B. Marks, Moses Kotane, Dr. Dadoo, Bram Fischer, Govan Mboki, Brian Bunting ve diğer Güney Afrikalı komünistlerin adları, Şef Lutuli, Nelson Mandela, Waiter Sisulu, Dr. Naicher gibi büyük önderlerle yan yana, en ön saflarda yer aldı.

Bu dönemde Bram Fischer şunları yazıyordu: «Her zaman neye mal olursa olsun en fazla kurban vermeğe, en iyi unsurlarını fedaya ve en büyük tehlikeleri göğüslemeğe hazır görünenler Komünist Parti üyeleri olmuştu.»

Partinin 1950'de dağıtılmasından çok geçmeden, deney, Partinin varlığının kesinlikle gerekli olduğunu ispatladı. Bireylerin çalışması ne kadar fedakarca olursa olsun ve karşılaşılan güçlük ve tehlikeler ne olursa olsun, ulusal kurtuluş mücadelesi döneminde Marksist Leninist bir öncünün kollektif önderliği son derece büyük önem taşımaktadır. Bundan dolayı hareketin çelikleşmiş öncü kadroları ile mücadele süresinde yükselen yeni güçler G.A.K.P'yi kurma konusunda anlaştılar. Bunlar Andrews, Jones ve Bunting tarafından 1915'de kurulan ve 1921'de G.A.K.P.nin kurulmasıyla güçlenen hareketin mirasçısı ve sürdürücüleriydiler.

Uzun tarihi boyunca G.A.K.P., çarpıcı bir evrim ve gelişme süresinden geçti. Başlangıçta salt beyazlardan oluşan örgütlü işçi hareketinden kök alan Parti, adım adım çoğunluktaki Afrika'lı nüfusun ulusal karakterini yansıtan bir Partiye dönüştü ve Beyaz eğemenlik ve ırk ayrımına karşı verilen, sürümcemeli, silahlı mücadelenin önsafında yer aldı.

Bu dönem boyunca, iç çalkantılar ve çatışmalar olmakla birlikte, bu mücadeleye, Marksist - Leninist bilimin ve Komünist Enternasyonalin yardımıyla, ülkenin niteliğinin bütünüyle kavramaya ve Güney Afrika Devrim teorisini kurmaya yönelik, sürekli bir ideolojik gelişme eşlik etti.

İlk dönemlerde Parti, Batı Avrupa'lı Kuzey Amerikalı Marksistlerin düşünce, program ve sloganla-

rını Güney Afrika'ya uygulama eğilimindeydiler. Oysa koşullar bütünüyle farklıydı. Partiyi kuranların kendinlerini Sosyal Demokrat Emekçi Partinin köstekleyici oportünizminden kurtarmaları ve gözlerini büyümekte olan Afrika'lı proletaryanın temel sorunlarına çevirmeleri, bu işçiler arasında sosyalist eğitim ve örgütlenmeğe girişmeleri çabuk olmadı. Ama yine de ana kaygu, ilkin, Afrika'lı işçilerin sosyalizm uğruna verilen işçi sınıfı mücadelesine katılmasıydı; daha önce örgütlenmiş olan sendika hareketi, potansiyel öncü devrimci güç olarak görülüyordu. 1922 grevi ve Milliyetçi -Emekçi Parti hükümeti gibi acı deneylerden sonra da bu düşünceler varlığını sürdürdü ve ancak Partinin 1924'deki Kongresinde kesin olarak yenilgiye uğradı.

Komünistlerin altıncı Kongresinde önemli bir adım atıldı. Güney Afrika sorunlarının özel bir komisyonda tartışılmasından sonra, işçilerin ve köylülerin sosyalist hükümetine bir adım olarak bağımsız bir Afrika Cumhuriyeti sloganı atıldı (bazı G.A.K.P. delegelerinin o sıralar da yanlış savlar ileri sürmesine karşı). Bu kapsamlı düşünce, Güney Afrika'daki Afrika'lı halkın ve diğer ezilen halkların ulusal kurtuluş mücadelesi olarak belirlenmişti.

Bu teorik aydınlanma süreci, Güney Afrika Komünist Partisinin 1962'de yeraltında toplanan Beşinci Ulusal Konferansınca oybirliğiyle kabul edilen **Güney Afrika'nın Özgürlük Yolu** adlı programda büyük çapta genişlemiş ve bütünlenmiştir.

Programın girişinde sorunun can alıcı noktasına yürekli biçimde saldırılmaktadır. «Ülkemiz Güney Afrika, Beyaz üstünlük sisteminden dolayı bütün dünyaca bilinmektedir; bu, Milliyetçi Partinin ırk ay-

rımı politikasıyla en aşırı noktalara ulaştırılan sömürgeciliğin özel bir biçimidir. Başka hiçbir yerde ulusal ve ırkçı baskı böylesine sistemli bir vahşetle ve insan haklarına, insan onuruna saygı göstermeden bu kadar açıkca ve utanmazca uygulanmamıştır.»

1962 programı, Partinin «acil ve en öndeki görevi» olarak, Beyaz eğemenliği yıkacak Milli Demokratik Devrim için... birleşik bir ulusal kurtuluş cephesi için çalışmağa yer vermektedir; «temel içeriği Afrikalı halkın ulusal kurtuluşu olan», ama «tamamlanması için», ırk ayrımı ve imtiyazın her türüne son verecek ve demokrasi, eşitlik ve herkesin eşit haklarını güvence altına alacak olan bir devrim...

«Sömürgeciliğin yıkılması ve ulusal özgürlüğün kazanılması, gelecekte Komünist Partinin nihai amacına (sınıfsız, komünist bir toplumun temelini atan sosyalist bir Güney Afrika Cumhuriyetinin kurulması) ilerlemek için temel şart ve anahtardır.»

Program, bilimsel sosyalizmin ilkeleri üzerine eğitilmeleri yasaklanan Güney Afrika'lı kuşak için, Marksizm-Leninizm, Marksist diyalektik ve tarihsel maddeciliğin esaslarını, kapitalist sömürünün üzünü, modern emperyalizmin Lenin tarafından çözümlenen mahiyetini, Ekim Devrimini ve günümüz dünyasındaki proletar enternasyonalizminin esaslarını özetler.

Program coğrafi ve tarihsel koşullar içinde Güney Afrika'nın durumunu çizer - kıta çapında bağımsızlık için ve Emperyalizme karşı . Afrika Devrimi, Boer iskâncılarının ve daha sonra İngiliz emperyalizminin giriştiği istilanın bir sonucu olarak, ülkemizde gelişen «Özel türden bir Sömürgecilik.»

«Güney Afrika bir sömürge değil bağımsız bir devlettir. Ama halk kitleleri ne özgürlükten nede bağımsızlıktan yararlanmaktadır. 1910'da İngiltere tarafından Güney Afrika'ya bağımsızlık tanınması, sömürgecilik ve emperyalizm üzerinde kazanılmış bir zafer değildi. Bu olay emperyalizmin çıkarlarını yansıtıyordu. İktidar Güney Afrika'daki halk yığınlarının değil, yalnız Beyaz azınlığın ellerine devredilmişti. Beyaz olmayan çoğunluk düşünülecek olursa, sömürgeciliğin kötülükleri sürmekte ve pekişmekteydi. Yeni türden bir sömürgecilik gelişiyordu; ezen ulus ezilen halkla aynı toprağı işgal etmekte, onlarla yan yana yaşamaktaydı.»

Ülke içindeki hızlı sanayileşme süreci, ülkenin toplumsal yapısındaki farklılaşma ve dengesizlik sürecine korkunç bir hız kazandırdı; zenginlik ve büyük kârların Beyaz üst tabakanın ellerinde toplanırken, Beyaz olmayanların yoksulluğu yoğunlaştı. Bu durum, «ırk ayrımı» ve «iki Güney Afrika» gerçeği için maddi temel yarattı.

Bir yanda, «Beyaz Güney Afrika» düzeyinde, emperyalizmin nihai aşamasındaki ileri bir kapitalist devletin tüm özellikleri vardır. Son derece gelişkin sanayi tekelleri, sınai ve mali sermayenin birleşmesi sözkonusudur. Kırlarda kapitalist esaslara göre işlenen, ücretli emek çalıştıran, iç ve dış pazarlar için ürün yetiştiren işletmeler vardır. İngiliz, A.B.D. ve diğer yabancı emperyalist çıkar çevreleriyle sıkı ilişki içindeki Güney Afrika tekelci kapitalistleri, dışarıya, özellikle Afrika'ya sermaye ihraç eder. Yayılma hırsı içindeki Güney Afrika emperyalizmi diğer toprakları -Güney Batı Afrika ve himayesindeki diğer ülkecikler- kendine katma hevesindedir.

Ama diğer yanda, «Beyaz olmayan Güney Afrika» düzeyinde, bir sömürgenin tüm özellikleri uzanmaktadır. Yerli halka aşırı bir ulusal baskı, yoksulluk ve sömürü uygulanmaktadır; yerli halk, yabancılaşmış «Avrupalı» karakterini vurgulamak ve ölümsüzleştirmek için her şeyi yapan bir grup tarafından, tüm demokratik haklardan ve siyasal eğemenlikten yoksun bırakılmıştır. Afrika'lılara ayrılan Rezerv bölgelerde sanayi, haberleşme, ulaştırma ve enerji kaynakları kesinlikle yoktur; bu, kıtanın her yanında, sömürge yönetimi altındaki tüm Afrika ülkelerinin özelliğidir. Devletin kaba kuvvet ve teröre, özenle, suni olarak korunan en geri aşiret unsurlarına ve kurumlarına dayanması da emperyalist yönetimin özelliğidir.

Güney Afrika'daki sistemin özel mahiyetini belirleyen, ve yöneticilerine dünyanın her yanındaki ilerici ve demokrat kişilerin haklı bir kin ve tiksinti duymasına neden olan, emperyalizm ve sömürgeciliğin bu en kötü özelliklerinin karışımıdır.

Program «değişim güçlerini» bu örgü içinde çözümlemektedir; özgürlüğe kavuşmak için sınıfsal ve ulusal güçlerin birliği şarttır. Beyaz işçi aristokrasisine demokratik devrimin itici gücü olarak bakılamaz; tekelci burjuvazinin, sömürge türü bir sömürüyle sağladığı aşırı kârlardan pay alan Beyaz işçi aristokrasisi (sürekli ve uzun dönemli çıkarları ortak sömürücüye karşı birlik kurulmasında uzanmakla birlikte), bu anlamda, onların küçük ortakları olmuştur.

Bugünkü evrede, devrimci güçler Afrika'lı halk içinde bulunmaktadır; başı ise, kırlardaki ezilen kitleler, Renkli ve Hintli halk ile sıkı bir ittifak içinde

bulunan devrimci işçi sınıfı çekmektedir. Bu kitleler, Güney Afrika'lıların büyük çoğunluğu, kendi geleneksel kurtuluş hareketlerini kurmuşlardır son Afrika Ulusal Kongresi, Hintli Kongresi ve Renkli Halk Kongresi. Beyazların demokratik kesiminin de yerine getireceği roller vardır. Güney Afrika'nın kararlı ve tecrübeli işçi sınıfı kendi örgütlerini yaratmıştır: Sendikalar Kongresi ve işçi sınıfı partisi - yani, Güney Afrika Komünist Partisi.

Bütün bu örgütler çoktan beri istikrarlı ve ilkeli bir ittifak kurmuşlardır -Kongre İttifakı-. Bu güçler ortak bir siyasal program hazırlamışlardır: Özgürlük Bildirgesi.

Komünist Parti kendi programında, Özgürlük Bildirgesini kesin olarak onaylamıştır: «Parti, Özgürlük Bildirgesini, ulusal demokrasinin hedeflerini saptayan genel bir metin olarak uygun bulmaktadır.» Parti kendi acil önerilerini Bildirgenin çerçevesi içinde ileri sürmüştür.

Bu öneriler, cumhuriyetçi hükümet biçimiyle yönetilen, bölünmez bir Güney Afrika Devletinin kurulması; bütün yasama kuruluşlarının, ırk, renk, cinsiyet, servet, öğrenim yada diğer niteliklere bakmaksızın, eşit ve doğrudan oyla seçilmesidir.

Parti en geniş düşünce ve konuşma özgürlüğü istemekte, ama «Beyaz sömürgeciliği yeniden kurmak ve demokrasiyi yıkmak amacıyla... karşı-devrimci komplolar, entrikalar ve sabotajlar düzenlemeye çalışacak unsurlara karşı» son derece uyanık davranılması gerektiği konusunda uyarı da bulunmaktadır.

Ekonomik gelişme alanında, Parti devlet tarafından denetlenen ve yönetilen geniş çapta planlı

gelişmeyi, madenciliğin, bankacılık ve tekelci sanayilerin millileştirilmesini savunmaktadır.

Tekellerin, kentte yaşayan toprak sahiplerinin, sözleşmeli işgücü yada mahkûm çalıştıran patronların ve diğer «aylakların, sömürücü ve parazitlerin» tasarrufunda bulunan toprak müsadere edilmeli, üzerinde yaşayan ve onu işleyenlerin ellerine teslım edilmelidir.

Nihayet, dış ilişkiler alanında Program farklı toplumsal sistemlerdeki devletlerin barış içinde birarada yaşamasım, genel bir silahsızlanmayı ve enternasyonalizmi savunmaktadır. Program kendi kaderini tayin ve Afrika'lıların birliği ilkelerini ilan etmekte, «kendilerini sömürgecilikten kurtarmak için verdikleri mücadelelerde» Afrika devletlerine yardım için söz vermektedir; tüm dünya halkları arasındaki bağların ve kardeşliğin güçlendirilmesini istemektedir.

1960'ların fırtınalı havası içinde hazırlanan 1962 Programı, öndeki dönemin mücadele stratejisi ve yöntemlerinin değerlendirilmesinde de yeni bir evreye işaret etmekteydi. 1950'lerde demokratik harekete hizmet eden «şiddete hayır» sloganının, «halkı zalimler karşısında silansızlandırdığı, dolasıyla mücadelenin bu yeni evresinde milli demokratik devrim davasına zararlı olduğunu düşünüyordu.

Bu kararın doğruluğu, faşist hükümetin kitlelere birbiri ardı hunharca darbeler indirdiği Fırtınalı 1960'lar boyunca, bütünüyle doğrulandı. Afrika Ulusal Kongresi 1960'da yarım yüzyıl bir yasal varlıktan sonra tamamen yasaklandı. Mahkeme önüne çıkarmadan süresiz gözaltına almaya, hapishane hücrelerinde cinayet ve işkencelere girişen polis,

kurtuluş hareketine karşı vahşice saldırıya geçti.

Komünist Parti kadroları, birleşik kurtuluş hareketi içindeki yoldaşlarıyla birlikte şiddetli acılar çektiler. Mondela ve Sisulu (ömür boyu hapis), Mini, Khayinga- Mkaba (idam), Babla Saloojee (polis tarafından öldürüldü) gibi sayısız Kongre önderi arasında, Govan Mbeki, Ahmet Kathrada, Bram Fischer gibi bir çok komünist de ömür boyu hapse mahkum oldu; birçokları mücadele içinde, kavga alanında yada hapishane hücrelerinde öldü.

Bu teröre karşı, komünist Parti de dahil, kurtuluş hareketi silahlı mücadeleye yöneldi.

Bugün ülkemizdeki tutarlı demokratların tüm kesimleri, devrimci yoldan, Silahlı mücadeleden başka çıkar yol olmadığında anlaşmaktadır.

1970 yılında Parti hayatında önemli bir olaya tanık olduk: Genişletilmiş Merkez Komitesi partinin polaitika ve faaliyetlerini yeniden gözden geçirdi, değerlendirdi ve önder kadroyu yeniledi. Güney Afrika'lılara seslenen bir çağrı yayınlandı - bu çağrı şöyle sona ermektedir:

«Bugün bu kritik dönemde Komünist Parti sizlere seslenmektedir. Ülkesini seven, özgürlüğü seven tüm Güney Afrika'lılara seslenmektedir. İşçilere ve kırlık kesimdeki halka sesleniyoruz. Afrika'lı halka, Renkli halk, Hintlilere ve Beyazlar arasındaki demokrat unsurlara sesleniyoruz.

Kentlerde ve kırlarda, fabrikalarda, madenlerde ve köylerde kendi halk örgütlerimizi kuralım.

Nazi Milliyetçi Partinin başkanlığındaki beyaz azınlık yönetiminin utancına ve acısına son vermek

amacıyla savaşmak üzere birleşelim.

1970'lerin Beyaz Güney Afrika'ya son vermesi ve sosyalizme doğru ilerleyen Halkın Güney Afrika'sının doğması için karalı olalım.

Umkhonto we Sizwe'nin silahlı grupları savaşa girmeğe hazırdır. Ama onlar yanlız başlarına döğüşemez.

Halk harekete geçmelidir!

Halk örgütlenmeli ve kendi illlegal örgütlerini, A.U.K.ni, sendikaları ve Komünist Partiyi desteklemelidir.

Halk daha yüksek ücret, toprak ve özgürlük için militanca davranmalıdır.

Halk direniş ve Meydan okuma ruhuyla ayağa kalkmalıdır.

Halk silahlanmalıdır.

Ulusal Kurtuluş Savaşı başlamıştır, sona erene dek döğüşmeliyiz.

Ya Zafer ya da Ölüm!»

ÖZGÜRLÜK BİLDİRGESİ (*)

(*) Afrika Ulusal Kongresi'nin 1969 Mayıs'ında Tanzanya'da toplanan, Morosaro Konferansına sunulan ve A.U.K.'nin programını inceleyen bir rapor.

Bugünkü Güney Afrika, ülkede yaşayan tüm halkların ortak emeğinin ürünüdür. Kentler, fabrikalar, madenler, ve kırlardaki tarım burada yaşayan tüm halkların ortak çabalarının bir sonucudur. Ama yaratılan bu zenginliklerden yanlız beyaz azınlık yararlanmaktadır.

Afrika Ulusal Kongresi 1912'de, Afrika'lıları tek bir ulus halinde birleştirmek ve onları kurtarmak amacıyla oluşturuldu. Kuruluşundan itibaren Afrika Ulusal Kongresi, Afrika'lı halkın ülkenin yerli sahipleri olarak haklarını savundu, Afrikalı halkın yönünü ve kaderini saptama hakkına sahip oldu. Öncülerimiz ülkedeki diğer grupların, Avrupa'lıların, Hintlilerin ve Renklilerin tarihsel açıdan Güney Afrika'nın parçası olduğunu kabul ettiler.

A.U.K. Avrupalı iskancıların eğemenlik iddialarını reddederken onları doğdukları ülkeye yollamak yolundaki tüm çabalara karşı da savaştı. Ama en ağır haksızlıklar karşısında bile, A.U.K, (ancak beyazların tam ve tuarlı eşitliği ve herkesin özgürlüğünü kabul etmeleri koşuluyla), Afrika'lıların ülkesinde yaşayan herkesin iyi karşılanacağı ilkesinden

bir kez olsun vaz geçmedi. Bu konuda A.U.K yanlızca tarihe ve gerçekliğe uymakla kalmıyor, bu tavıra ilke olarak açıklık kazandırmanın doğru olacağına inanıyordu. Sürekli tekrarlanan insanlık dışı davranışlar karşısında, A.U.K hiç bir zaman demokratik ilkelerini terk ederek pravakosyona gelmedi.

Yönetimdeki Beyaz azınlık A.U.K' nin düşüncelerini reddetti, bunun için kurtuluş hareketi ve halk onlarla savaştı ve savaşacaktır da.

1950'lerin başlarında özgürlük mücadelesi yeniden yoğunluşırken, gelecekteki Güney Afrika'nın hangi esaslar üzerinde kurulacağının saptanmasına duyulan ihtiyaç farkedildi. Halk Kongresi Kampanyası böyle doğdu. Bu kampanya sırasında Afrika Ulusal Kongresi ve müttefikleri tüm halkı, Özgürlük Bildirgesi adlı ortak bir belgede birleştirmek üzere, taleplerini bildirmeğe çağırdı. Milyonlarca insan kampanyaya yazılı olarak katıldı ve nasıl bir Güney Afrika'da yaşamak istediklerini belirten taleplerini gönderdi. Bu talepler son ifadesini Özgürlük Bildirgesinde buldu. Özgürlük Bildirgesi, 25 ve 26 Haziran 1955'de Johannesburg Kliptown'da toplanan ve tüm Güney Afrika halkının temsilcilerinden oluşan Halk Kongresinde kabul olundu. Kliptown'da toplanan üç bin delege her renk ve ırktan işçi, köylü, aydın kadın, genç ve öğrencilerden oluşuyordu. Kongre, Afrika Ulusal Kongresi, Güney Afrika Hintliler Kongresi, Renkli Halk Örgütü, Güney Afrika Sendikalar Kongresi ve Demokratlar Kongresi tarafından başlatılan kampanyanın doruk noktası oldu. Sonuç olarak bütün bu örgütler Özgürlük Bildirgesini kendi ulusal kongrelerinde resmi program olarak kabul ettiler. Böylece Özgürlük Bildirgesi tüm ilerici Gü-

ney Afrika halkının umut ve bekleyişlerini yansıtan ortak bir program oldu.

Bugün Afrika Ulusal Kongresi ve müttefikleri, faşist rejimin yıkılması için silahlı mücadeleyi başlatmıştır. A.U. Kongresi bu faşist devletin yerine Özgürlük Bildirgesinde belirtilen temel üzerinde demokratik bir devlet kuracaktır... Bildirge ondört yıl önce kabul edildiği halde. İçindeki kelimeler hâlâ canlılığını ve tutarlılığını sürdürmektedir. Bu metindeki gerçek kavramları yada onun ne tür bir beige olduğunu unutan, ve bir bütün olarak ele alınması gereken bu belgeden şu yada bu sözü çıkaran bazıları, silahlı mücadele koşullarının, Bildirgenin bazı hükümleri açısından geçersiz olduğunu sanmaktadır. Bunun için Bildirgenin devrimci mesajının irdelenmesine gerek olabileceğine inanıyoruz. Ama daha da önemli olan, Özgürlük Bildirgesinin başarıya ulaştırılması ve pratiğe geçirilmesi gerektiğidir. Ancak bu gereklilik, devlet gücü faşist Güney Afrika hükümetinin elinden alınıp, A.U.K.'nin yönetimindeki devrimci güçlere devredilmedikçe yerine getirilemez.

●

Özgürlük Bildirgesinin Girişi

Bildirgenin ilk satırlarında Güney Afrika'nın, ülkede yaşayan siyah - beyaz herkese ait olduğu ve halk iradesine dayanmayan hiçbir hükümetin otoritesini ilan etmeğe hakkı olmadığını açıklamaktadır.

«Güney Afrika, orada yaşayan Siyah - Beyaz herkese aittir» ifadesi, Afrika Ulusal Kongresinin, geçen yüzyıllarda ülkeye yerleşen halklar karşısın-

daki politikasının niteliğini belirleyen tarihsel ilkeyi yansıtmaktadır. Ülkenin yerli sahipleri olarak Afrika'lı halk, Güney Afrika'yı yaratan ve onun oluşmasına yardım eden tüm halkların, çok uluslu nüfusun unsurları arasında yeraldığım, hepsinin, demokratik Güney Afrika'da bir yeri olacağını kabul etmiştir. Yanlız beyazların değil, ülkedeki tüm halkın iradesine dayanmayan bir hükümet, otoritesini ilan etme konusunda haklı olamaz. Kısacası Özgürlük Bildirgesi, kökenlerine bakılmaksızın Güney Afrika'da herkesin eşitlik ve demokrasi içinde bir arada yaşayabileceği savıyla başlamaktadır. Gelecekteki Güney Afrika, bölünmüş ve ırkçı bir grubun egemenliğinde bir ülke olmayacaktır; üzerinde yaşayan herkesin ülkesi olacaktır. Geçmişte olduğu gibi bugün de beyazlar, (halka devrimci mücadeleden başka bir almaşık bırakmıyarak) bu ilkeyi inkar etmişlerdir. Giriş bölümü, Siyah ve Beyaz tüm halkı, eşit yurttaşlar ve kardeşler olarak, Özgürlük Bildirgesinde belirtilen demokratik değişiklikler kazanılana dek, güç ve cesaretlerini esirgemeden birlikte çaba göstermeğe çağırarak sona erer.

●

Halk Yönetecek!

1961'de kabul olunan Güney Afrika Cumhuriyeti anayasası bir ırkçılık ve despotluk anıtıdır. Bu anayasanın maddeleriyle en üst yasama gücü Beyaz faşist Devlet Başkanına Temsilciler Meclisi ve Senatoya verilmiştir. Ancak bir beyaz Devlet Başkanı seçilebilir. Temsilciler Meclisi ve Senato yanlızca, salt Beyaz seçmenlerin seçtiği Beyaz temsilcilerden olu-

şur. Bundan dolayı ülkemizde kanun yapma yetkisi Beyaz azınlığın tekelindedir.

Aynı durum, Beyaz Yürütme Kurulunun eşlik ettiği Beyaz bir yöneticinin başkanlığındaki Natal, Cape, Orange, Serbest Devleti ve Transvaal eyalet konseyleri gibi, diğer hükümet organları için de geçerlidir. Bölge konseyleri, Belediye Konseyleri gibi mahalli yönetim organları tamamen Beyazlardan meydana gelmektedir. Transkei Yasama Konseyi ve Yürütme Kurulu gibi Beyaz olmayanlardan oluşan bazı mahalli yönetim organları da vardır: Hintliler Konseyi, Renkliler Konseyi, kentli Bantu Otoriteleri, Yerli otoriteler ve diğer organlar gibi. Bunların hepsi yetkisiz yada çok az yetkili, salt Beyaz azınlık yönetiminin nabız yoklama aracı olarak hizmet gören anti - demokratik kurumlardır.

Aynı şekilde Güney Afrika'da yönetim mekanizmasındaki bütün önemli görevlerde Beyazlar bulunmaktadır.

Bu duruma başarılı bir silahlı devrim son verebilir.

Güney Afrika parlamentosu bütünüyle bir Halk Meclisine dönüştürülecektir. Ülkemizde kadın - erkek, herkes oy verme ve bütün resmi görevlere ve kanun yapan organlara seçilme hakkına sahip olacaktır. Bugünkü yönetim mekanizması dağılıp yokedilecek yerine, ırk, renk ve cinsiyete bakılmaksızın herkesin katılabileceği bir yönetim mekanizması yaratılacaktır. Azınlık yönetiminin organları kaldırılacak ve yerlerine bütün eyaletlerde, bölgelerde ve kırlık kesimdeki kasabalarda demokratik öz-yönetim organları kurulacaktır.

●

Tüm Ulusal Gruplar Eşit Haklara Sahip Olacak!

Bugün Güney Afrika'daki sistem, bireyleri yalnızca renklerinden yada ırklarından dolayı zorla ayrıma tabi tutmakla kalmamakta, bunun yanı sıra bazı ulusal grupları diğerlerinden daha ayrıcalıklı saymaktadır. Bugün Afrikaaner ulusal grubu, ikinci planda kalan İngilizlerle birlikte nüfusun bütün diğer kesimlerine efendilik etmektedir. Beyaz olmayan bütün gruplar açısından yaşam — Afrikalılar, Hintliler ve Renkliler — aşağılamadan ve zulümden ibarettir. Parlamento ve Mahalli Konsey, mahkeme, okul ve resmi daire gibi devlet organlarında resmi dil yanlız Afrikaans (*) ile İngilizcedir. Gerçekte halkımızın katışıksız kültür mirasını silmek ve yoketmek için herşey yapılmaktadır. Zalimler kültüre ancak halkımızın geri kalmışlığım ve cehaletini sürdürme aracı olarak kullanmak üzere başvurmaktadırlar.

Beyaz politikacılar ve yazarlar sürekli olarak ulus, renk ve ırk ayrımı yapan ve halkımızı küçümseyen teorilerle tüm dünyayı kendilerine güldürüyorlar. Güney Afrika yasalarında ezilen halkın onur ve insanlığını çiğneyen bir çok aşağılık madde yer almaktadır.

Demokratik bir halk hükümeti tüm ulusal grupların eşit hakka, dolayısıyla birleşik bir Güney Afrika'da kendi kaderleri üzerinde söz hakkına sahip olmasını sağlayacaktır.

Afrikalılar, Hintliler, Renkliler ve Beyazlar devlet

(*) Afrikaans, Güney Afrika'daki Hollanda asıllı Afrikaanerlerin kullandığı Hollanda dilinden türetilmiş bir dil. (Ç. N.)

organlarında, mahkemelerde ve okullarda, ulusal haklar açısından eşit bir konuma sahip olacaklardır. Her halk kendi dilini kullanma, kendi halk kültürünü ve geleneklerini geliştirme konusunda eşit hakka sahip olacaktır; bütün ulusal gruplar, her çeşit ayrımcılığa karşı çıkarılan yasalarla korunacaktır. Ulus, ırk ve renk ayrımını ve aşağılamasım öven öğretileri yayma ve uygulama cezalandırılan bir suç sayılacaktır. Irk ayrımına dayanan tüm yasalar ve uygulamalar kaldırılacaktır.

●

Halk Ülke Zenginliklerinden Pay Alacaktır!

Bugün Güney Afrika'nın zenginliklerinin en büyük bölümü, ülke içindeki ve dışındaki bir azınlığın cebine akmaktadır. Bunun yanısıra ulusal bir grup olarak Beyaz azınlık, yıllardan beri ekonomik haklar, imtiyazlar ve çeşitli fırsatlar açısından tam bir tekel konumuna sahiptir.

A.U.K.'nun kuracağı hükümet ülkemizin zenginliklerini, tüm Güney Afrikalıların mirasını, bir bütün olarak halka geri verecektir. Maden kaynakları, bankalar ve tekelci sanayi bir bütün olarak halkın mülkiyetine devredilecektir.

Bugünkü durumda büyük tekellerin varlığı, halkımızın büyük bölümünün geçimini etkilemekte ve bu tekellerin mülkiyeti salt Avrupalıların elinde bulunmaktadır. Madenler, şeker ve şarap sanayi gibi halkımızın sosyal refahını yakından ilgilendiren tekellerin, kamu mülkiyetine devredilmesi zorunludur; böylece bunlar tüm halkın yaşam düzeyinin yüksel-

tilmesinde kullanılabilir. Tekelci olmayan bütün diğer sanayi ve ticarete, halkın refahına katkıda bulunmaları, denetim altına alınmaları koşuluyla izin verilecektir. Halkın ticaret yapma, üretimde bulunma ve çeşitli sanat, meslek ve ticaret dallarına girme özgürlüğüne konan bütün engeller kaldırılacaktır.

Toprak Onu İşleyenler Arasında Pay Edilecektir!

Güney Afrika'nın yerli halkı, yüzyıllarca süren bir çok direniş savaşından sonra, kendi öz toprağından yoksun bırakıldı. Bugün ülkemizde toprağın kullanımı Beyaz azınlığın denetiminde ve tekelindedir. Ülkemizdeki toprağın % 87'sine Beyazların % 13'üne Afrika'lıların «sahip» olduğu hep söylene gelmiştir. Gerçekte Afrika'lıların işgal ettiği ve «Rezerv» (*) olarak adlandırılan topraklar, devlete aittir ve Afrika'lılar buralardan her zaman çıkarılabilirler; ancak bugün için faşist hükümet oralarda yaşamalarına izin vermektedir. Afrika'lılar ülkeleri ve toprakları üzerinde her zaman hak iddia etmişlerdir ama bu geleneksel hakları ellerinden alınmıştır. A.U.K.'nin sloganı **Mayibuye i Afrika,** özünde, Afrika toprağının

(*) «Rezerv» kelimesi ilk kez A.B.D.'de kızılderililere ayrılan toprak parçalarını adlandırmada kullanılmıştır. Kızılderililerin çoğunlukla çorak, taşlık yada çöl özelliği taşıyan bu bölgeleri terketmesi yasaktı. A.B.D.'deki Kızılderili soyu buralarda tükətildi. (Ç. N.)

yerli sakinlerine geri verilmesini isteyen bir taleptir. Ama öte yandan kurtuluş hareketi, Güney Afrika'da topraktan yoksun diğer ezilen halkların da yaşadığını kabul etmektedir. Bugün toprak üzerinde tekel kuran Beyaz halk, Güney Afrika'yı kendine yurt olarak seçmiştir ve tarihsel açıdan Güney Afrika nüfusunun bir parçasıdır ve toprak edinme hakkına sahiptir. Bu, toprağın onu işleyenler arasında paylaştırılması talebini son derece haklı kılmaktadır. Ama toprağı işleyen kim? Çiftçiler kim?

Ülkemizde toprağın önemli bölümü, büyük toprak sahiplerinin, toprağında yaşamayan toprak ağalarının, büyük şirketlerin ve kapitalist devlet girişimlerinin elindedir. Toprak Avrupalıların tekelci denetiminden ve yukardaki grupların elinden alınmalı ve başkasının emeğini sömürmeyen, her ırktan küçük çiftçiler, köylüler ve topraksızlar arasında paylaştırılmalıdır. Çiftçilerin, her bölgedeki somut koşullara göre saptanan belirli bir miktarın dışında toprağa sahip olmaları yasaklanmalıdır. Komünal mülkiyet altındaki topraklar çoğaltılmalıdır. Ancak böylece halka uygun bir geçim sağlanabilir, mülkiyetleri güvence altına alınabilir. Toprak ağalarının ve tekelcilerin el konulan toprakları, topraksız ve az topraklı köylülere dağıtılacaktır. Devlet toprağı ise tüm halkın yararına işletilecektir.

Toprak mülkiyeti konusunda ırk esasına dayalı bütün engeller kaldırılacak ve bütün topraklar ırka bakılmaksızın tüm halkın mülkiyet ve kullanımına açılacaktır.

Devlet çiftçilere paraca ve araç - gereç, tohum, traktör sağlayarak ve barajlarla yardımda bulunacaktır. Toprak üzerinde çalışan herkesin hareket öz-

gürlüğü güvence altına alınacaktır. «Trek Pass» (**) ve çiftliklerdeki özel hapishaneler ve mecburi çalışma gibi denetim araçları kaldırılacaktır. Halkı vergi ödemek için çalışmağa zorlamak amacıyla, sürülerine el koyma politikasına son verilecektir.

●

Yasalar Önünde Herkes Eşit Olacaktır!

Ünlü Komünizmi Ezme Yasası, Yerlilerin Yönetimi Yasası, Kışkırtıcı Örgütler Yasası, Terörizm ve Sabotaj Yasası v.b. gibi kanunlar, halkımızın açık duruşmalar yapılmadan hapsedilmesine, sürülerek, hakları kısıtlanarak ezilmesine yol açmaktadır. Bu yasalar kaldırılacaktır. Açık duruşma yapılmadan kimse hapse, sürgüne yada kısıtlanmaya mahkûm edilemiyecektir.

Ülkemizde küçük devlet görevlerine halkı tutuklama konusunda çok geniş yetkiler verilmiştir. Bu yetkilere de son verilecektir.

Güney Afrika mahkemelerinde Beyazlar, Beyaz sulh ve ceza yargıçları görevlidirler. Bu durumda mahkemeler baskı aracı olarak hizmet görmektedir. Demokratik devlet, tüm halkı temsil eden mahkemeler kuracaktır.

Güney Afrika tüm dünyada tutuklu oranın en yüksek olduğu ülkedir. Bunun nedeni, son derece önemsiz suçların bile hapisle cezalandırılmasıdır. Yeni Güney Afrika'da hapis cezası, yanlızca halka

(**) Ülke içinde kullanılan bir çeşit pasaport. (Ç.N.)

karşı işlenen ciddi cürümler için verilecek ve öç almak amacına değil, yeniden eğitim amacına yönelecektir.

Güney Afrika'da Beyaz hükümetleri, Afrika'lıların ve Beyaz olmayanların polis gücünde sorumlu konumlara gelmesini sürekli olarak engellemişlerdir. Bugünkü polis gücü ve ordu, Beyazların üstünlüğünü koruyan birer baskı aracıdırlar. Bütün amaçları, halkın çoğunluğuna karşı terör uygulamak ve cezalandırmaktır.

Silahlı devrimin en büyük amacı polis gücünü, orduyu ve bugünkü devletin diğer baskı araçlarını yenmek ve ortadan kaldırmaktır.

Demokratik Güney Afrika'da, ordu ve polis gücü her ırktan halka açık olacaktır. Daha bugünden **Umkhonto We Sizwe** — gelecekteki halk ordumuzun çekirdeği — halkın yararına çalışan, bir silahlı güç olmuştur. **Umkhonto We Sizwe**'i Güney Afrika'daki her halk grubundan kişiler oluşturmaktadır.

●

İnsan Haklarından Herkes Eşit Yararlanacaktır!

Güney Afrika'da halkın temel haklarını sınırlayan yada çiğneyen yığınla yasa vardır. Bunlardan özellikle en önemlileri : Ünlü Komünizmi Bastırma Yasası; Transkei'de olağanüstü hal ilan eden 400 Nolu Kararname, belirli alanlarda ondan fazla Afrika'lının bir araya gelmesini yasaklayan 1953 tarihli Kararname, Kilise ve iş yerlerinde ırk ayrımını başlatan Yerlilere ilişkin yasaları düzelten Kanun,

hükümetin izni olmadan eğitim yapılmasını suç sayan Bantu Eğitim Yasası izinsiz eğitim yapmak; herhalde dünyada böyle bir suç yalnız Güney Afrika'da vardır!

Yukarıdaki yasa ve düzenlemelerin tümü, halk hükümeti tarafından kaldırılacaktır. Yasalar halkın tüm haklarını, konuşma, örgütlenme, toplanma, yayın yapma, din, çalışma ve çocuklarını eğitme özgürlüklerini güvence altına alacaktır.

Güney Afrika Pasaport Yasaları, günde ortalama bin kişinin tutuklanmasına yolaçmaktadır. Bu yasalar halkımızın ülke içinde bir yerden bir yere gitmesini yasaklamaktadır. Bir eyaletten diğerine gitmeyi engelleyen yasalar da var. Halkı denetlemek amacıyla polis baskınları düzenlenmekte, gece yada gündüz her saat kapılar kırılarak evlere girilmektedir. Bir çok yasayla, arama izini almadan ve sırf halkı dehşete düşürmek amacıyla polise halkın evine girme yetkisi tanınmıştır.

Bütün bunlara son verilecek. Evlerin polis baskınlarından masuniyeti yasalarca korunacaktır.

Herkes hiçbir engel olmadan köyden kasabaya, eyaletten eyalete ve Güney Afrika dışına seyahat etme konusunda özgür olacaktır.

Pasaport yasaları, izinler ve özgürlükleri engelleyen bütün diğer yasalar yürürlükten kaldırılacaktır.

●

Herkese İş ve Güvenlik!

Başka konular gibi Güney Afrika'da işçilerin toplu sözleşme hakları da yokuşa sürülmüş, ırkçı

düşünce ve uygulamalarla saptırılmıştır. Afrika'lıların sendika kurma hakkı yoktur, grev yasaktır. Diğer işçiler ise ırk esasına göre kurulmuş sendikalara girmeğe zorlanmaktadır. Hangi ırk gruplarının hangi işlerde çalışacağını saptama yetkisi hükümetindir. Farklı ırktan kişilere aynı iş için farklı ücret ödenir. Göçmen işçi Güney Afrika ekonomisinin baş özelliğidir, bu durum Afrika'lılar arasında büyük toplumsal karışıklıklara ve acılara yol açmaktadır. Demokratik devlet kurulduğunda A.U.K., çalışan herkesin sendika kurma, yöneticilerini seçme ve işverenleriyle ücret anlaşmaları yapma konusunda özgür olmasını sağlamaya kararlıdır.

Devlet herkese çalışma ve işsizlik ödemelerinden tam olarak yararlanma hak ve yükümlülüğünü tanıyacaktır. Her ırktan kadın ve erkekler eşit işe eşit ücret alacaktır. Haftada kırk saat çalışma, ülke çapında asgari ücret uygulaması, ücretli yıllık izin, bütün işçilere hastalık izni ve çalışan bütün kadınlar için tam ücretli doğum izni. Madenciler, hizmet işçileri, tarım işçileri ve kamu personeli, sendikalar örgütlemeğe çalışan ve siyasal örgütlere katılan diğer bütün işçilerle aynı haklara sahip olacaklardır.

Çocuk emeğinin kullanımı, erkek işçilerin ailelerinden ayrı yurtlarda barındırılması, şarap üreten çiftliklerde işçilere ücretlerinin bir kısmının şarap olarak verilmesi sistemi, sözleşmeli işgücü bütün bu rezilce uygulamalara, başarıya ulaşan devrimci hükümet tarafından son verilecektir.

●

Eğitim Ve Kültür Kapıları Halka Açılacaktır!

Beyaz egemenlik sisteminin en büyük cinayetlerinden biri, Güney Afrika halkının eğitim ve kültür alanlarındaki gelişmesine engel olunmasıdır. Bir yandan Beyaz halkın kafası, kendi ayrı okul, kolej ve üniversitelerinde bilim dışı ve her çeşit ırkçı safsatalarla zehirlenmektedir. Onlara buralarda sözde Batı kültürünün en kötü kalıpları sunulmaktadır. İnsan ailesinin birliğini ve özgürlük ihtiyacını yücelten en iyi sanat, edebiyat, tiyatro ve sinema eserleri son derece ender sunulmakta, kültürel ortam genel olarak bir çöl niteliği taşımaktadır. Beyaz olmayan halk sözkonusu olduğunda ise, kültürel alanda en başından bir yoksunluk göze çarpmaktadır. Güney Afrika'da Beyaz olmayanların girebildiği tek bir tiyatro, dram okulu, bale okulu, konservatuar v.b. yoktur. Cape Town'da bu alanlarda Renkli halk için bazı gülünç utangaç adımlar atıldı. Güney Afrika halkının yüzde 8'i genellikle Amerikan sinemasının en aşağı türüyle yetinmek zorundadır. Sinemalar ırklara göre ayrılmıştır ve Beyaz ırkın üstünlüğünü savunmayan ürünlerin gösterilmemesini sağlamak için şiddetli bir sansür sistemi uygulanmaktadır.

Beyaz olmayanlar yalnızca insanlığın kültürel ürünlerinden yoksun bırakılmakla kalınmamakta, bunun yanı sıra onların ulusal kültürlerinin gelişmesini engellemek için de her şey yapılmaktadır. Yayıncılık sıkı bir denetim altındadır. En adi müzik türleri dışında, halkın daha nitelikli müzik yapmasına izin verilmemektedir. Yaşam koşullarına karşı bir protesto özelliği taşıyan müzik şiddetle yasaklanmaktadır. Halkların kendi dillerini geliştirmesine izin verilmemektedir. Cahil ve işgüzar Beyaz profesörler, eğitim

komitelerinde Afrika dilleri uzmam olarak görev almakta ve halkia ilişki kurmadan kitaplar hazırlamaktadırlar. Güney Afrika'daki Beyaz hükümet kendini, hakkında hiçbir şey bilmediği Bantu kültürü ve geleneklerinin sözde «hamisi» olarak gösteriyor. Faşistlerin küstahlığı sınır tanımıyor! Görünürde onlar Afrika kültürünü Afrika'lıların kendisinden daha fazla seviyor! Gerçekte amaçları, Afrika kültürünün Afrika halkının bir ulus olarak birleşmesini önleyebilecek bölücü eğilimler içeren yanlarını korumaktır.

Bugün de iktidarda bulunan güçler, Beyaz olmayanların eğitimine yüzyıllardır karşı çıktıktan sonra birden eğitimi bir devlet yükümlülüğü olarak üstlenmeye karar verdiler. Sonuç ırkçı görüşlerden kaynaklanan ideolojik bir eğitimin başlamasıydı; eğitimin kalitesi düşürüldü; aşiret okulları kuruldu ve üniversite eğitiminde ırk ayrımı yoğunlaştırıldı. Beyaz olmayanlara bilim ve teknoloji çok ender öğretiliyor. Doktorluk ve diğer sağlık eğitiminden sözetmek bile gülünç.

Demokratik devlet, kültür yaşantımızın ilerlemesi için ulusal yetenekleri ortaya çıkaracak, geliştirecek ve teşvik edecektir; insanlığın tüm kültürel hazineleri herkese açık olacak, kitapların, düşüncelerin yayılması, diğer ülkelerle ilişkiler serbest kılınacak. Eğitimin amacı, gençliğe halkını, kültürünü sevmeyi ve insanların kardeşliğinden, özgürlük ve barıştan onur duymayı öğretmek olacaktır.

Eğitim özgür, zorunlu, genel ve tüm çocuklar için eşit olacaktır.

Yüksek öğrenim ve teknik eğitim, devlet bursları ve yeteneğe göre verilen ödüller yoluyla herkese açık kılınacaktır.

Geniş kapsamlı bir eğitim planıyla, yetişkinlerin cehaletine son verilecektir.

Diğer yurttaşlar gibi öğretmenler de örgütlenme ve siyasal hayata katılma hakkına sahip olacaklardır. Kültürel hayattaki, spor ve eğitimdeki renk engeli yıkılacaktır.

●

Herkese Ev, Güvenlik ve Refah!

Göçmen işçilik ve bunun sonucunda ailelerin bölünmesi ve doğan diğer toplumsal sorun ve sıkıntılar, Güney Afrika'da çok sık yaşanan trajedilerdendir. Evlerin ayrılması Güney Afrika'nın her yanında günlük olaylardandır. Beyaz olmayanlar büyük bir konut yokluğu ve kötü konutlarda yaşama zorunluluğuyla karşı karşıyayken, büyük evlerin ve katların büyük çoğunluğu ya boştur, yada Beyaz azınlık tarafından tam olarak kullanılmamaktadır. Dünyada çocuk ölüm oranı en yüksek olan ülkelerden biriyiz ve hayat umudu açısından ise en düşük olanlar arasındayız. Sağlık hizmetleri son derece keyfi ve çok pahalıdır.

Devrimin zaferinden sonra kurulan Demokratik Devlet, halka istediği yerde yaşama hakkı tanıyacak, iyi konutlara yerleşmesini, ailelerin güvenliğe ve rahata ermesini sağlayacaktır. Hillbrow ve Johannesburg'un düzlüklerindeki boş yerleşme alanları halka açılacaktır. Kira ve fiatlar düşürülecek, halka yeterli miktarda yiyecek sağlanacaktır. Devlet tarafından koruyucu bir sağlık programı izlenecektir. Herkes parasızlık sağlık hizmetlerinden yararlanacak, anaların ve çocukların bakımını devlet üstlenecektir.

Bugün dokuz büyük kent çevresinde bir ölçüde yıkılan gecekondular, halkın çoğunluğunun yaşadığı kasabalarda ve kırsal alanlarda ortadan kalkacaktır.

Ulaştırma, aydınlanma, oyun sahaları, kreşler ve sosyal merkezler gibi hizmetlerin sağlanabileceği yerlerde yeni banliyöler kurulacaktır.

Yaşlılar, sakatlar, acizler ve hastaları devlet kendi himayesi altına alacaktır.

Herkes boş vakit, dinlenme ve eğlenme hakkına sahip olacaktır.

Kötü koşullu konutlar ve gettolar yıkılacak ve ailelerin bölünmesine yolaçan yasalar kaldırılacaktır.

●

Barış ve Dostluk Gelişecektir!

Güney Afrika'da devrimin zafere ulaşmasından sonra bir Demokratik Halk Cumhuriyeti ilan olunacaktır. Bu, ulusların haklarına ve egemenliklerine saygı gösteren tam bağımsız bir devlet olacaktır.

Yeni Güney Afrika devleti, dünya barışının sürmesi ve uluslararası anlaşmazlıkların savaş değil görüşmeler yoluyla çözülmesi için çaba harcayacaktır.

Bütün halklar arasında barış ve dostluk, ancak herkese eşit hak, fırsat ve statüler sağlanarak güvence altına alınabilir.

Demokratik Devlet Lesotho, Botswana ve Swaziland ile sıkı komşuluk ilişkileri sürdürecektir; bugünkü Beyaz egemenlik bu ülkelerdeki kardeşlerimize karşı ekonomik baskı uygulamakta, tehditler savurmaktadır.

Demokratik Güney Afrika, Afrika Birliği Örgütü içindeki yerini alacak ve Pan - Afrika Birliğini her

alanda güçlendirmek için çaba harcayacaktır. Emperyalizm ve yeni sömürgecilik karşısında ülkemiz, dünya halklarının ulusal kurtuluş hareketlerini faal olarak destekleyecektir.

Bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğüne karşılıklı saygı gösterilmesi ilkesi temeli üzerinde, toplumsal ve siyasal sistemlerine bakılmaksızın tüm ülkelerle diplomatik ilişkiler kurulacaktır.

Bize sempati gösteren ve Güney Afrika'nın özgürlük mücadelesini destekleyen ülkelerin ekonomik ve kültürel çıkarlarına saygı gösterilecektir.

Devrimci mücadele çocukluk çağındadır. Bu, zor ve uzun bir yol olacaktır. Devrimin zaferle sonuçlanması için bütün ulusal gruplar ve devrimci güçler arasında azami birlik sağlamak ve sürdürmek zorunludur. Hangi ırktan olursa olsun tüm Güney Afrika'lı yurtseverler, Afrika Ulusal Kongresi bayrağı altında, devrimdeki yerlerini almalıdırlar. Devrim için ve halkın kurtuluş programının zaferi için ileri!

GÜNEY AFRİKA DEVRİMİNİN TEORİSİ

Joe Slovo (*)

(*) Joe Slovo Johannesburg'da avukatlık yaptı (1951 - 63) ve birçok siyasi davada savunma görevini üstlendi. 1956'da Vatana İhanet suçlamasıyla tutuklandı — o sırada başka bir sanığın savunmasını almıştı — ve 156 siyasî eylemciyle birlikte yargılandı; dört yıl süren bu dava beraatla sonuçlandı. 1961'deki Sharpevirll'-de halka ateş açılmasını izleyen sıkı yönetim sırasında hapsedildi ve 1963'de Güney Afrika'yı terketti. O günden beri kendini tümüyle kurtuluş hareketine adamıştır.

Güney Afrika'daki siyah ve beyaz gruplar homojen değildir ve her birinin içinde sınıf farklılaşmasının değişik biçimleri bulunmaktadır. Beyazların yanlızca küçük bir azınlığı ülkenin temel üretim araçlarını denetlemektedir. Yasalar ve devlet desteği tüm beyazların egemenlik süreçlerinden yararlanmasını sağlamakla birlikte, bu, bütün beyazların egemenliğin meyvalarını eşit olarak paylaştığı anlamına gelmez. Ama yine de Güney Afrika devrimci hareketinin program ve ajitasyon belgelerinde, «beyaz iktidar», «beyaz egemenlik» ve «beyazların üstünlüğü»gibi genelleştirilmiş ifadelere bol bol rastlanmaktadır.

Bu ifadeler, ilk anda algılanan gerçekliği yansıtmaktadır; siyasal ve medenî haklar, işe giriş yada üretim araçlarının mülkiyet ve denetimi gibi önemli alanlarda, yasalarda, tüm Siyahların önüne set çeken yanlızca renk özelliğidir. Beyaz olarak doğmak imtiyazlı doğmak ve buna karşılık Siyah doğmak da kısıtlı olmak anlamına gelmektedir. Devrimci pratikte fiilen uğraşanlar açısından acil mücadelenin siyahların kurtuluşu için verildiği açıktır.

Beyaz azınlığın siyah çoğunluk üzerindeki yasal ve kuramsal egemenliğinin mekanizmasının açık ırk işaretine karşın, bu egemenliğin kaynağı ekonomik sömürüde uzanmaktadır ve bunu sürdüren de yine ekonomik sömürüdür. Günümüzde bu sömürü esas olarak, uluslararası sermayeye bağlı, tümüyle beyazlardan oluşan Güney Afrika burjuvazisinin çıkarlarına hizmet etmektir. Irk ayrımı bu sömürünün mekanizması, Güney Afrika kapitalizminin **modus operandi**'si (işleme tarzı) ve ona bağımlı olduğu için, «beyaz egemenliği» yıkmak yolunda verilen mücadele son tahlilde kapitalizmin bizzat kendisini yıkmakla yakından ilgilidir. Güney Afrika'da devrimci mücadeleye ayrı bir biçim veren, tabi çoğunluk içindeki çeşitli sınıfların rolünü şekillendiren, ulusal ve toplumsal kurtuluşun işte bu iç bağımlılığıdır.

Kısacası Güney Afrika devriminde temel teorik sorun, ulusal ve sınıfsal mücadele arasındaki bu ilişki çevresinde dönmektedir. Bu ilişkiyi çözümleme ve anlama biçimi, bu çatışmada yer alanların taktik ve stratejik perspektiflerini doğrudan etkilemektedir.

●

Sınıf Ve Irk :

Güney Afrika tarihinin sürekli özelliği, halkların esas olarak renk ölçütüyle belirlenen egemen ve bağımlı gruplara bölünmesidir. Yabancı istilacıların geldikleri andan günümüze dek (her ne kadar egemen ve bağımlı grupların da kendi içlerinde sınıf ayrımları ve çatışmaları varsa da), her grubun tek tek üyelerinin ekonomik, siyasal ve toplumsal statüleri kesinlikle etnik kökenleri tarafından belirlenmiştir. Ya-

salardaki açık hükümler ve devlet desteğiyle yürütülen toplumsal uygulama, her beyazın hakim sınıfın tam bir üyesi olmamasına karşılık, ekonomik statüsü ne olursa olsun, hiçbir siyahın, toplumsal yapının her hangi bir düzeyinde kendisine denk düşen beyazla eşit ilişkiler içine girmemesini sağlamıştır.

Her çağdaş sınıf kategorisi içinde, — ister kapitalist, ister işçi yada köylü olsun —, siyah adam, devletin zorla koyduğu bir çok sınırla beyaz arkadaşından ayrılmıştır. Diğer kapitalist toplumların büyük çoğunluğunun tersine, sınıfsal oluşum süreci, ulusal üstünlük ve sınıf akışımını denetlemek, etkilemek için uygulanan ekonomi dışı yöntemlerle, içinden çıkılmaz biçimde birbirine karışmıştır.

Ama Güney Afrika'nın kapitalist bir ülke olduğu açık. Sosyo - ekonomik yapısı, esas olarak, ırkçı uygulamaların kaynaklandığı kapitalist sömürüdeki sınıf ilişkilerine dayanmaktadır. Mesele, her ciddi devrimci gücün, çatışmanın esas olarak **ulusal** içeriğini vurgulamasının teorik açıdan geçerli olup olmadığıdır. Ulusal bilinçlenme ile sınıfsal bilinçlenme arasında uzlaşmaz bir çelişme var mıdır? Bunlar arasındaki gerçek ilişki nedir? Bunlara cevap vermek için, sömürü ve sınıf kavramına ve bunun Güney Afrika örgütü (context) içinde aldığı biçime göz atmamız gerekecek.

Dar ekonomik kullanımı içinde sömürü teriminin, özel bir anlamı vardır. Kapitalizmde bu terim, üretim aracı sahiplerinin, toplumun işgüçlerinden başka üretim aracına sahip olmayan kesiminden artık değer sağladığı süreci belirtmektedir. Sosyal değişim mücadelesinde işçileri diğer bütün sınıflardan farklı bir sınıf yapan etkenlerle işçiler arasındaki ilişkiler,

esas olarak işçilerin bu temel anlamda sömürü içindeki ortak deneylerinden kaynaklanmaktadır.

İşçi sınıfının kesimleri arasındaki farklı ücret düzeyleri, hatta üst sıraları korumak için lonca mekanizmalarının kullanımı, sömürünün derecesi ve oranıyla ilişkilidir. Ama «işçi aristokrasisi» denen düzeyde bile, ücret farklılıkları sömürünün özüyle ilgili değildir. Gerçekten de, farklı çıkarlarını korumaya istekli uzlaşmacı bir unsur, işçi sınıfının bu daha iyi durumundaki tabakası arasından çıksa bile, sosyalist düşüncelere daha kolay ve çabuk cevap veren genellikle yine bu tabakadır. (*) Son tahlilde, aynı sınıfa üye olunduğunu gösteren en önemli işaret, toplumsal bir grubun kazandığı gelir değil, bu grubun belirli bir toplumsal sistemdeki üretim ilişkileri içinde işgal ettiği yerdir.

Bundan Güney Afrika'da ücretli beyaz işçinin de sömürüldüğü sonucu çıkar ve onun da ülkenin ekonomik yapısı içinde siyah işçininkine benzer bir yer işgal ettiği söylenebilir. Ancak bir adım daha atarak, sınıflı bir toplumda, toplumsal dönüşümün temel motor gücünün tarihsel açıdan antigonist sınıflar arasındaki mücadele olduğunu kabul etsek bile, köylülük ile (siyah ve beyaz) ittifak içinde bulunan işçi sınıfıyla (siyah ve beyaz) kapitalist sınıf (siyah ve beyaz) arasındaki klasik siyasal karşılaşmayı Güney Afrika için geçerli sayabilir miyiz?

Bugünkü sahnede böyle perspektif, Marksizmden esinlenen kesim de dahil, Güney Afrika devrimci

---

(*) V I. Lenin, «Rus Sosyal Demokrasisi İçinde Gerileyen Bir Çizgi», **Bütün Eserleri**, Cilt 4, Lawrence and Wishort, S. 280.

hareketine saçma gelmektedir. Saçmadır çünkü, bu perspektif, geçerli «ideal» sınıf mücadeleleri modelinin, alışılagelen «sınıf» ve «sömürü» kategorilerinin yanlız biçim yada görünümde değil, özde de özel bir anlam (genelin yanında) taşıdığı bir duruma mekanik biçimde uygulanmasından kaynaklanmaktadır.

●

Beyaz Ve Siyah İşçiler

Siyah işçinin tabi olduğu sömürünün ikili niteliğini incelersek, bu nokta derhal ortaya çıkacaktır. Bir **işçi** olarak emeğinin meyvaları üretim araçlarının sahipleri tarafından (elbette bütün Beyazları içermez) gaspedilir; ama bunun yanısıra, **siyah** bir işçi olarak uğraşacağı özel kısıtlamalar da vardır, bunlar daha yoğun bir sömürüyü kolaylaştırmak için hakim sınıflar tarafından düzenlenmiştir.

Siyah işçinin üretimde aldığı rol, kanunla işçi sınıfının geri kalan kısmından ayrı bir kategori olarak sınırlandırılmıştır. Üretici özelliğini kazanmasına karşı ekonomi dışı mutlak bir engel konmuştur. Beyaz işçiyle ilişkisi, vasıfsız işçilerle işçi aristokrasisi arasındaki ilişkiye benzemez. Beyaz işçiler son derece imtiyazlı bir grup oluştururlar; siyah işçi sınıfı kitlesinin bunlara katılması yasal ve toplumsal tedbirlerle **tamamen** engellenmiştir; ve bu imtiyazlı grup, siyah işçinin sömürülmesinin, maksimuma çıkarılmasında faal bir rol oynaması için politik olarak hakim sınıfla bütünleştirilmiştir. Böyle bir örgü içinde, siyah ve beyaz işçilerin siyasal sınıf kardeşleri

olduğunu ileri sürmek bilgiçlik taslamak olacaktır. «Beyaz işçi sınıfı» ve «Siyah işçi sınıfı»ndan sözetmenin saçma olmama gerçeği, gerek teorik ve gerekse pratik düzeyde, üretim araçlarıyla ilgili olarak iki grubun ayrı ve renge göre saptanmış bir konum işgal ettiği olgusuna dayanmaktadır. İki sınıfın emeğin toplumsal örgütlenmesindeki rolleri farklı olduğu gibi (*), toplumsal zenginlikten aldıkları pay ve bunu kazanma biçimleri de farklıdır. (**)

Bir başka deyişle, beyaz işçi, yalnızca hakim sınıfın verdiği bazı imtiyazlarla ideolojik olarak kandırılan işçi aristokrasisinin bir parçası değildir : diğer hiçbir kapitalist ülkede benzeri olmayan bir biçimde, geniş anlamıyla hakim sınıfın bir parçasıdır (tabi de olsa. Gerçekten de, beyaz işçinin ekonomik, si-

(*) Beyaz işçilerin yarısından fazlası (1970'de 1,27 milyon işçinin 700 bin'i) esas olarak üçüncü dereceden sektörlerde (kamu hizmetleri, bankacılık, serbest meslek, toptan ve parakende ticaret v.b.) üretken olmayan işler yapmaktadır ve meta üretimiyle daha dolaysız uğraşan kesimlerde ülke dışından gelen beyazların rolü gittikçe artmaktadır.

(**) Sınıf kelimesinin Lenin tarafından yapılan, çok iyi bilinen tanımı şöyledir : «Sınıflar, tarihsel olarak belirlenmiş bir sosyal üretim sistemindeki yerleriyle, üretim araçlarıyla olan ilişkileriyle (çok kez kanunla sınırlanıp, ifade olunmuştur), emeğin sosyal örgütlenmesindeki rolleriyle, ve nihayet, sosyal zenginlikten kullandıkları payın dağıtılması ve bu payın kazanılma biçimiyle birbirlerinden ayrılan geniş halk gruplarıdır.» («Büyük bir başlangıç», **Bütün Eserleri**, cilt 29, Lawrence and Wishart, s. 421).

yasal ve sosyal çıkarlarına nesnel olarak, hakim sınıfın ortadan kalkmasından çok varlığını sürdürmesi hizmet etmektedir. Bu anlamda, beyaz işçiler arasındaki beyazlık bilinci, yanlış bir bilinçlenme değildir; onların bir grup olarak maddi çıkarlarını yansıtır. Buna karşılık, siyah işçiler arasındaki siyahlık bilinci sınıf bilinciyle zıtlık halinde değildir, onun bütünleyici bir parçasıdır. Bu nedenlerle, özellikle 1920'lerden sonra sınıf mücadelesi, hiç şüphesiz, siyah ve beyaz işçiler arasındaki antigonist tavırları da içermiştir. Herhalde bunun daha da tumturaklı, ama daha kesin göstergesi, fabrika ve atelyede kullanılan dildir. Buralarda beyaz ücretlinin sömürü mekanizmasının bir parçası olarak oynadığı rol, siyah işçilerin ona «baas» yada «usta» diye hitap etmesinin zorunlu kılınmasıyla tastik olunmuştur.

Beyaz işçi genellikle Afrika'lının çalışma hayatında ilerlemesine işverenden daha büyük bir inatla karşı çıkmıştır. Beyaz işçilerin eyleminde (1922'deki madenciler grevinde olduğu gibi), çok kez Afrika'lı işçilerin ilerlemesine (kalifiye işlere girmelerine) set çekme çabasının da rolü olmaktadır. Dünyadaki her sendika hareketinin tohumunu atan işe göre ücret ve «tek birleşik» bir sendika merkezi, gibi ilkeler, pratikte Güney Afrika örgüsü içinde, beyaz işçiler tarafından grup eşitsizliğini yıkmaktan çok korumak ve siyah işçinin sömürülmesini asgariye indirmekten çok azamiye çıkarmak amacıyla benimsenmiştir.

Örgütlü beyaz sendika hareketi beyaz düzen üzerinde büyük etkisi olduğuna inanmaktadır, hatta iş tahsisi ve imtiyazlı sendika statüsünü güvence altına almak gibi girişimlerde bulunmaktadır. Afrikalı-

ların yasal sendikalarının gerekliliği, içten olmayan biçimde belirtildiğinde bile, pratikte, bu sendikaların beyaz işçi örgütlerinin bir uzantısı olması koşulu ileri sürülmektedir. Ekonomik baskılar ırkçı uygulamalarda vasıflı ve yarı vasıflı işlerde bir değişikliği zorunlu kıldığında, ücret farklarındaki ırkçı uçurum sürmekte yada beyaz işçilerin girişimiyle daha da artmaktadır. (*) 1960 - 1970 yılları arasında, siyah ve beyazların kişi başına düşen ortalama gelirleri arasındaki uçurum büyüdü ve 13/1'den 14/1'e yükseldi.

Siyah işçinin Güney Afrika'nın sınıfsal yapısında işgal ettiği özel yer, şu gerçekle vurgulanmaktadır: Siyah işçinin giriştiği her ekonomik eylem, derhal haklar sorununu ortaya çıkarmakta ve o salt bir işçi olarak değil ezilen gruptan bir işçi olarak talepler ileri sürmektedir. Salt ekonomik basit taleplerde bulunurken, yalnız patron ve devletle değil, daha çok da örgütlü beyaz işçilerle tartışmak zorunda kalmaktadır.

Kısacası, siyah işçi söz konusu olduğunda, siyasal bilinçlenmenin başlangıç noktası — ekonomik mücadele — her zaman bir sınıf dürtüsü yanında ulusal bir dürtüyü de içermektedir. Siyah işçilerce yürütülen en önemli eylemlerden bazıları — 1917 «kova grevi», 1920 maden grevi, 1946 büyük madenciler grevi ve diğerleri — siyasal örgütlerle sıkı bağ-

(*) Örneğin madenlerde, Afrika'lılara beyazların denetimi altında Afrika'lılara makinistlik görevlerinin verilmesi karşılığında, yapılan ücret anlaşmasıyla, 7000 beyaz makinistin aylık ücretlerinde derhal 100 R'lik bir artış sağlandı.

lantı içinde olmuş ve çok kere de onlar tarafından yönetilmişlerdir; bu örgütlerin önderleri hakkında daha sonraları isyan, yıkıcılık ve ihanet suçlamalariyle davalar açılmıştır.

●

Kırsal Nüfus :

(a) Beyaz Çiftliklerde

Eğer siyah işçinin sömürülmesi, ulusal statüsüne bu kadar bağımlıysa, kırsal alanlardaki siyah nüfus söz konusu olduğunda bu unsur daha da açık olarak kendini gösterecektir. Güney Afrika'da Beyaz köylüler yada tarım işçileri yoktur. Kırlık kesimdeki beyazlar ya kapitalist çiftçilerdir yada onların adına çalışan gözcülerdir. Beyazlar Güney Afrika topraklarının % 87'sini işletme hakkına sahiptir; ekonomik statüsü ne olursa olsun, hiçbir siyah, beyaz sahibin işçisi olarak yada onun yararına çalışmak dışında, bu toprağı işleme hakkına yasal açıdan sahip değildir. Beyaz çiftliklere «yerleşme» sayıları gittikçe artan siyahların işledikleri toprak üzerinde mülkiyet yada tasarruf hakları yoktur. Onlar yalnız toprak sahibine hizmet etmekle yükümlü tarım işçileridir, ama çalışmalarının bir bölümü, ailelerine tahsis edilen küçük toprak parçasından sağlanan ürünlerle ödenmektedir. Beyazların çiftliğinde «yerleşik» (squatter) yada sözleşmeli tarım işçisi olarak, aileler dahil, toplam 3,3 milyon Afrika'lı bulunmaktadır.

Kısacası, fetih yoluyla siyah köylülüğü üretim araçlarından «özgürleştirme» süreci ve sonuçları, kesin olarak tamamlanmıştır. Burada da «beyaz adam» ve «patron» kelimeleri rahatlıkla birbirinin yerine konulabilmektedir.

(b) Rezerv Bölgelerinde

Siyah köylülerin elindeki % 13'lük toprak kesimine ilişkin istatistikler konusunda bilgi almak zor. Bu alanlarda 7 milyon Siyah yaşıyor. Yanlız 1960 ve 1970 yılları arasında 1,6 milyon Afrika'lı «Beyaz Güney Afrika»dan rezerv bölgelere geri yollanmıştır; bunlardan 1,2 milyonu, beyaz çiftliklerde yerleşik olanlar yada işgüçlerini kiralayanlardı. Ne toprağı ne de başka işi olan kırsal nüfusa şimdi bunlar da katılmıştır. Örneğin, Transkei'de Umtata bölgesine ilişkin yeni bir araştırma, ailelerin % 95'inin 3,4 hektardan çok daha az bir toprağa sahip olduğunu göstermiştir: bu miktar ailenin, beslenebilmesi için gerekli asgari toprak parçası sayılmaktadır. 1960'ların sonunda Ciskei'de yapılan bir araştırma tüm ailelerin üçte birinin işlenebilir toprağa sahip olmadığını göstermiştir. Gerçekte, rezerv bölgelerinde yaşayanların bu kadar büyük sayılara ulaşması, Beyaz sömürgecilerin istediği bir şeydir: coğrafi olarak sömürgecilerden ayrılmış ama göçmen işçi olarak beyaz sanayicilerin yada kapitalist çiftçilerin kullanması için her zaman el altında bulunan dev bir topraksız işsizler ordusu. Bu rezerv sisteminin, kapitalist sistemin sömürücü gereklerini karşılamak, özellikle ucuz iş gücü üretimini ve yeniden üretimini sağlamak amacıyla düzenlendiği açıktır.

Rezerv bölgelerde yasal olarak sınırlanarak siyahlara ayrılan toprağın ne ölçüde bir siyah köylü ailelcri azınlığının elinde toplandığını gösteren güvenilir istatistikler yok. Ama yaşamını kısmen toprakta çalışarak sağlayan ezici çoğunluğun, pazar için üreten meta üreticileri olmadığı ve kırlardaki ekonomik kategorilerin en alt basamağında yer aldıkları konusunda şüphe beslenemez. Yani, bir avuç orta yada zengin siyah köylü bulunsa bile, **bugün için,** bunlar, dolaysız ekonomik sömürücüler olarak son derece az önem taşımaktadırlar; ve kırsal kesimde sınıfsal görüntüye tamamen yoksul köylülük egemendir. Onların yoksulluğu ve toprak açlığı, siyah bir işçinin durumundan daha da açık bir biçimde, ulusal statüleriyle ilgilidir. Yoksul siyah köylüler, kavram olarak dahi gerçek yada potansiyel beyaz sınıf kardeşlerine sahip değillerdir.

Toprağa hasret köylülerin ve topraksız işçilerin kendi umutları peşinde koşmaları, onları zorunlu olarak derhal hakim sınıfla ve onun devlet aygıtıyla dolaysız bir siyasal çatışma içine sokacaktır. Burada, yoksul köylülerin toprak ağalarına ve kulaklara karşı mücadelesinde, daha yaygın bir siyasal bilinçlenmeye götüren yerel ekonomik çatışmaların bulunduğu, herhangi bir ara aşama yoktur. Güney Afrika'da siyah köylülerin mücadelesi, günden güne köle bir halk olarak verdikleri mücadeleden daha ayrılmaz bir hal almıştır. Yerel mücadeleler bile, kaçınılmaz olarak bağımlı bir grubun üyeleri olarak statülerine ilişkin siyasal bir biçim almaktadır.

●

Siyah Orta Tabaka

Afrika'lı orta tabaka ve bunların arasındaki bir kaç kapitalist sömürücü de benzer biçimde, umutlarını kurutan ve sonuçta onları beyaz benzerleriyle hasım bir konuma sokan ulusal kısıtlamalarla karşı karşıyadırlar. Genel olarak kapitalist toplumda küçük burjuvaziyle siyasal bir bağlantının güvenilmez ve ikircikli bir mahiyet taşıdığı söylenegelmiştir: çünkü bu sınıf, emekçi halk kitlesiyle onu sömürenler arasında bir ara alanı işgal eder. Küçük burjuvazinin üyeleri sık sık sömürenlerin saflarına girer, çıkar; özellikle üçüncü dereceden sektörlerde hakim sınıfın yedek parçası rolünü oynar. Bununla birlikte siyah orta tabaka söz konusu olduğunda, bu sınıfın akışkanlığı belirli bir noktadan öteye gidemez; ve bu nokta da, ekonomik kavramlardan çok ırkla sınırlanmıştır. Bundan dolayı nesnel olarak konuşulursa, siyah orta kesimlerin kaderi, siyah işçilerin ve köylülerin kaderine, renk çizgisinin öte yanındaki benzerlerine oranla, çok daha fazla bağlıdır. (*)

(*) Şimdiye kadar «Siyah» kelimesini esas olarak Afrika'lı halkla ilişkin olarak kullandık. 2 milyon Renkli halk ve 750 bin Hintli de benzer kısıtlamalara tabidir; ancak grup olarak onlara uygulanan ırk ayrımı ve sömürü, siyahlarınki kadar geniş kapsamlı ve yoğun değildir. Yalnızca Hintli grubu içinden (ezici çoğunluğu işçidir), oldukça büyük bir ticaret burjuvazisi çıkmıştır; ancak bunların ekonomik kaynaklarını kapitalist kuruluşların üst katlarına girmek üzere kullanılmaları engellenmiştir. Genel olarak Renkli ve Hintli halk (hakim sınıf onların birazcık daha iyi olan konumlarını, kapsamlı radikal bir de-

Bununla birlikte, istisna olarak, Bantustanlarda önemli bir küçük siyah kapitalistler grubu ve bazı bölgelerde de tarımsal girişimler yükselmektedir. 1959 - 60 ve 1972 - 73 yılları arasında Bantu Yatırım Korperasyonu (B.I.C.) Afrika'lı iş adamlarına 9.817.755 R. tutarında 1413 kredi açmıştır (% 85 ticaret, % 12,5 hizmet, % 12,5 da diğer girişimlere). 1973 Mart sonlarında da B.I.C. Afrika'lı iş adamlarına kiralanmak üzere 392 işhanı yapmıştır. Ekonomik gelişme konusunda Witwatersrand Üniversitesinde düzenlenen bir konferansda, Bophuthaswana tarım bakanı sunduğu tebliğde şunları diyordu :

«Yakın zamanlarda Tswana halkı arasından yeni bir tarım girişimcisi türünün doğması ilgi çekicidir. Yüzlerce sığırlık sürüler güden çiftçilere sık sık rastlanıyor. At yetiştirenler de mevcut, tahıl ekimi alanında da traktörleri olan ve yılda 6 000 çuvala dek tahıl üreten çiftçiler var. Bunlar diğer çiftçilerden yada boş devlet toprağından kiraladıkları parçalar üzerinde çalışıyorlar.»

Eğer Afrika'daki diğer yeni - sömürge rejimlerinde görülen kalıplar kendini tekrarlarsa, Bantustan politikasının yürümesine yardım etmesi için oluşturulmakta olan yeni idareci sınıfın da, konumunu ekonomik alanda kendini geliştirmek için kullanması beklenebilir.

Henüz kendi halklarına önemli çapta, doğrudan sömüren kişiler olarak davranmamakla birlikte, bu küçük kapitalistlerin ve bürokratik elitin rolünün,

---

ğişim için verilen mücadeleye tam olarak katılmalarını önlemek için kullanmağa çalışsa da), Afrika'lı yığınların doğal müttefikidir.

yeni sömürgeci bağımlılığı gelişmenin uzantıları olarak büyüyeceğine şüphe yok. Beyaz devletin egemen sınıflarına bağımlı bir hizip olarak bu unsurlar, onların desteğiyle beslenecek ve bir grup olarak onların sömürücü amaçlarına hizmet edeceklerdir.

●

Temel Diziliş Ve Tali Çelişmeler

İlerde sosyal değişim mücadelesinin önünde hangi sınıfın bulunduğunu, ve sınıfların ulusal devrimle sosyal devrim arasındaki zorunlu bağlantıya ilişkin karşılıklı rollerinin ne olacağı konusuna değinirken, ezilen topluluklar içindeki sınıf farklarına ve antagonizmalara özel bir önem vereceğiz. Şimdilik Güney Afrika'daki ulusal kurtuluş hareketinin, siyahlar arasındaki tüm toplumsal grupların devrimci eylemleri için nesnel bir temel teşkil edecek geçerli izdüşümün hangisi olduğuna inandığı konusu üzerinde duracağım. Siyahlar arasındaki tüm toplumsal gruplar, bütünü itibariyle, siyasal olarak egemen beyaz topluluklar içindeki tüm toplumsal grupların ittifakıyla karşı karşıyadır, bunun kökü nesnel ekonomik faktörlerdedir.

Bu izdüşüm mevcut gerçekliklere ve eğilimlere dayanmaktadır. Ancak, tarihsel açıdan, hakim sınıflar arasında, emek kaynaklarının ve Siyahların aşırı sömürülmesiyle sağlanan artık değerin gerçek dağılımından doğan rekabetlerin yarattığı farklılıklar her zaman olmuştur.

Diğer hakim sınıflar gibi Güney Afrika'daki hakim sınıf açısından da şu tesbit geçerlidir : «tek tek

bireyler ancak diğer bir sınıfa karşı ortak kavga sürdürdükleri sürece bir sınıf oluştururlar; bunun dışında hasımca ilişkiler içinde birbiriyle rekabet eden kişiler olarak kalırlar.» (*) Bunun için, fetihin ilk dönemlerinde, hasım emperyalist güçler arasında Güney Afrika'nın doğal ve işgücü kaynaklarını denetlemek konusunda görülen karmaşık rekabetten doğan karşılıklı davranışlar ve zirvedeki emperyalist güç sahipleri arasındaki çatışma, yerli halk üzerinde egemenlik sağlamak için yaratılan biçimleri etkiler. Toprak sahibi bir iskancı grubun doğuşu ve yerli bir tacir sınıfının büyümesi, yerel işgücü politikası ve kendilerini imparatorluk denetiminden kurtarmak isteyen gezginci Boer topluluklarının zorla toprağa el-koymağa yönelmesi gibi konular, sömürge yönetimiyle çatışmalara neden oldu.

Elmas ve altın yataklarının bulunması, tüm Güney Afrika'nın sömürgeleşme sürecinin tamamlanması için yeni bir dürtü sağladı; ve (Siyahların direniş savaşları dışında) bütün bu dönemin özelliğini, dış emperyalist çıkarlarla yeni yeni kurulan iskancı iç devletler arasındaki çelişkilerden kaynaklanan çatışmalar belirledi. Transvaal'deki bir milyon Afrika'lı açısından, İngiliz - Boer savaşı (1899 - 1902), ancak son derece teknik ve sınırlı bir anlamda anti - emperyalist bir mücadeleydi. Kruger'in ilerici, anti - sömürgeci bir savaş yürütüldüğü yolundaki kampanyası, Afrika'lılara çok saçma gelmiş olsa gerek, çünkü yarı - feodal bir devlet içinde yaşıyorlardı; bu dev-

(*) Bk. Karl Marks, Friedrick Engels: Alman İdeolojisi, Sosyal Yayınlar, 1968.

letin anayasası, gücünü Herşeye Kadir Tanrı'dan (Bugünkü Güney Afrika Anayasası da ilham kaynağı olarak Tanrı'yı göstermektedir) aldığını bildirdikten sonra, Kiiise ve Devlet içinde Siyah ve Beyaz arasında eşitlik olamayacağım ilan etmekteydi.

Mahalli beyaz çıkarlara siyasal iktidarın fiilen devrolunmasıyla sonuçlanan daha sonraki dönemde, hakim sınıflar içindeki yıkıcı çatışma devam etti; bu çatışma büyük çapta Siyah işgücü kaynaklarının ve artık değerin yeniden yatırılması konusunda doğan rekabete dayanıyordu. Madencilikteki işgücü talebi karşısında, tarım çıkarları; gelişmekte olan ikinci plandaki sanayinin işgücü karşısında, madencilikteki işgücü talebi; beyaz işçilerin uzmanlık dallarındaki tekel konumlarım ve imtiyazlı statülerini koruma mücadelesi; uzun süredir İngilizlerin işgalindeki zirveyi ele geçirmek için «Afrikaaner sermayesi»nin harcadığı çabalar : bir bütün olarak sosyo-ekonomik yapıdaki değişmelerle birlikte, bütün bu etkenlerin, uzun dönemli devlet politikasında ve hakim sınıfın farklı kesimleri arasındaki ideolojik çatışmada meydana gelen değişmelerin şiddetinde önemli yeri oldu.

Ayrım politikasından **apartheid** politikasına yönelme, kısmen bu karşılıklı tepkimelerle ilgilidir. Bu aynı zamanda, özellikle İkinci Dünya Savaşından sonra büyüyen siyah proletarya tehditine karşı, sistemin bir bütün olarak verdiği bir karşılıktır; Siyah proletaryanın sanayi merkezlerine sürekli olarak yerleşmesini, eski ayrım politikaları engelleyememişti. Bu başarısızlığın siyasal ve ekonomik sonuçları, hakim sınıfın bölümlerini farklı biçimlerde etkiledi. Sanayici kapitalistler ekonomik açıdan yerleşik kent

proletaryasının büyümesinden yararlanırken, tarım kesimindeki sermaye, bunu ucuz göçmen emeği arzına yönelmiş bir tehdit olarak görüyordu. Madencilik sermayesi ise çıkarlarının iki yanlılığından dolayı, şizofrenik bir yaklaşım içindeydi. Madencilik sanayii, bir yandan göçmen işgücü sisteminden büyük çapta kâr sağlıyordu. Diğer yandan hızla sanayi ve finans sermayesine doğru ilerlemesi nedeniyle, sanayi merkezlerine daha sürekli bir işgücünün yerleşmesinden de çıkarı vardı. Madencilikteki işgücü ihtiyacını karşılamak için, sanayi, ülke dışından işçi sağlama yoluna gitti; 1950'lerde sanayideki işgücünün yüzde yetmişbeşini yabancı işçiler oluşturuyordu.

Zamanla tekelci eğilimlerin bir sonucu olarak maden sanayi finans ve hatta tarım sermayesi arasında doğan sıkı iç kenetlenme, sermayenin eski ayrı unsurları arasındaki çelişmelerden bazılarını önemsizleştirdi; bu durum, beyaz kamp içinden rejime yönelen keskin beyaz muhalefetin çökmesini büyük çapta açıklamaktadır. Her zamanki gibi uzmanlık dallarındaki tekellerini ve imtiyazlı statülerini ölümsüzleştirmeye kararlı olan beyaz işçi sınıfı, siyasal açıdan gittikçe daha fazla, kendini koruma ve «Kaffir'i (Afrika'lıyı) yerinde tutma» yolunda vaadde bulunan unsurlara yöneldi. Modern ırk ayrımının ideolojik kökenleri, 1920'lerin ortaları kadar eski bir tarihe, tamamen beyazlardan oluşan Güney Afrika Emekçi Partisi'nin görüşlerine dayanmaktadır. Bu parti 1948'den sonra, beyaz işçilerin yeni milliyetçi rejimin emellerine daha iyi hizmet ettiğini görünce ortadan silindi.

Yine de, hakim düzende süren bu ayrılıkların, açık taktik önemi vardır; çünkü bunlar hakim sınıfın birliğini zayıflatır ve kurtuluş hareketinin bunlar arasındaki en ırkçı unsurları tecrit etmesini mümkün kılar. Ancak beyaz siyasal ve ekonomik oligarşi ve müttefikleri açısından ağır basan eğilim, temel haklarından yoksun çoğunluktan gelen gerçek bir tehlike karşısında saflarını sıkılaştırmak olmuştur.

Ama gelecekteki gelişmeler, hakim sınıf ve müttefiklerinin bugünkü dizilişindeki bu görece bütünlük özelliğini değiştirebilir. Çeşitli unsurların bileşimi — ekonomik bunalım, kurtuluş hareketlerinden gelen etkin bir baskı, v.b. —, kapitalizmin varlığını sürdürmek amacıyla, zirvede varolan kalıplarda bir çatlamayı zorunlu kılabilir. Örneğin, beyaz işçilerin kurumlaşmış bazı imtiyazları feda edilebilir.

Bir çok sanayi dalında bunaiım boyutlarına ulaşan işgücü kıtlığı, siyah işçilerin vasıfsız işçilikten, yarı vasıflı ve vasıflı işçi katogorilerine geçmelerine izin verilmesinde başlıca itici güç olmuştur. Şimdiye dek bu, beyaz sendikalarla yapılan sözleşmelerle gerçekleştirilmiştir, Beyaz sendikalar bu durumda, boşta kalan Beyazların derhal gözcülük ve idarecilik görevlerine yükseltilmesinde ısrar etmektedir. Ama uzun dönemde, sistem, bir bütün olarak işçi sınıfına bu şekilde yer vermeyi beceremezse, ırkçı ekonomik imtiyazlarını artık sağlama alamayan bu kesimler, pekalâ ırk dayanışmasından sınıf dayanışmasına yönelebilir. A.U.K. ilerdeki böyle bir olasılığı düşünerek, şimdiden, «ırkçı egenmenlik politikasından kopmaya hazır» olan beyaz işçileri kazanma fırsatının değerlendirilmesi gerektiğine inanmaktadır.

Bununla birlikte mevcut eğilimler ışığında, egemen beyaz ittifak içindeki önemli bir grubun, dev-

rimci değişim için mücadele eden güçlerle birleşeceğini ummak gerçekçi olmamaktadır. Ama bundan, teorik ve pratik açıdan, Güney Afrika kurtuluş hareketi içinde, birey yada grup olarak Afrika'lı - olmayanlara yer bulunmadığı sonucu çıkmaz. 2 Milyon Renkli halk ve 750 bin Hintli, kendi kurtuluşlarını da içeren bir mücadelenin kesinlikle vazgeçilmez önemli unsurlarıdır. Beyaz topluluk sözkonusu olduğunda, **bu aşamada,** onların önemli bir bölümünü kurtuluş hareketine kazanmanın çok küçük bir ihtimal bulunduğu ortadadır. Eğer beyazların arasından çıkan ve ırk - aşılı yönetimden kopmağa hazır olduğunu gösteren ve tam kurtuluş için verilen mücadeleye kayıtsız şartsız katılan küçük unsurlar iyi karşılanmazsa, bu şu anda bile, kurtuluş hareketinin temel öncülünün çiğnenmesi olur; bu öncül de ırkçı olmayan bir toplumun yaratılması için mücadele verildiğidir.

1958'de A.U.K.'den kopan Pan - Afrikacı Kongre grubunun düşüncesini yansıtan POQO (Yalnız Biz) sloganının zayıflığını böylece sergilemiş olduk. Duygusal ve politik bir haykırış olan bu slogan nesnel olarak mücadele içindeki önemli potansiyel müttefikleri harekete yabancılaştırabilir ve düşmanın onları kurtuluş hareketinin hasımları olarak kazanmasını kolaylaştırabilir. Bu slogan, ilk ağızda mümkün en geniş gerçek ve potansiyel müttefiklerin kazanılmasını ve düşman kamp içindeki bölünme ve zayıflıklardan yararlanılmasını gerektiren (elbette mücadelenin ana yöneliminde uzlaşmadan) siyasal önderlik sanatının gerçek özünü bilmezlikten gelmektedir. Afrika'lı halkın kurtuluşunun vurgulanması Afrika'lıların, toplumdaki bütün diğer unsurlara karşı safalmasını gerektirmez. Ayrıca kurtuluş mücadelesinin taktikleri, «kazandığımız başarıların beyazlar arasın-

daki en farfaracı, en uzlaşmaz ve en gerici unsurları tecrit etme yolunda alevlendireceği ayrılık ve bölünmelerden yararlanmayı» gerektirmektedir. «Politikamız, Güney Afrika'da yaşayan herkese, ama mutlak demokrasi temeli üzerinde, yer olduğunu sürekli olarak vurgulamalıdır.»

Ama bugün kavganın ana kaynağının siyahların kurtuluşu ve ana gücün Afrika'lı çoğunluk olduğu tesbiti doğruluğunu sürdürmektedir. Ulusal baskıya tepki, şüphesiz harekete geçirici baş etkendir. Bu tepki, acil siyasal mücadele düzeyinde ağır basan bir geçerlik taşımaktadır ve diğer yandan da toplumsal kurtuluş mücadelesiyle de stratejik uygunluk içindedir.

●

İç Sömürgecilik Teorisi

Devrim teorisi bir toplumsal değişme aracı olmalıdır. Bu görevi yerine getirmek için, devrim teorisi, sınıfsal güçlerle ulusal güçler arasındaki gerçek ilişkiyi ortaya çıkarmağa ve yapıları gereği, tarihsel olarak, Güney Afrika'daki sömürü sistemini yıkmak zorunda olan dinamik gruplarda meydana çıkacak harekete geçirici güçleri saptamağa ağırlık vermelidir. Güney Afrika devrimci hareketi bu sistemin bütününü kucaklayan özellikleri, iç sömürgecilik olarak tanımlamıştır. Bu tanımlama, hakim ulusun egemen sınıfının sömürge topraklarına «sahip» olup denetlediği ve sözde dış rakiplere karşı ekonomik, siyasal ve askeri üstünlüğünü sürdürmek için zora başvurduğu klasik emperyalist sömürgeci durumla yapılan tarihsel bir karşılaştırmaya dayanmaktadır. Böyle bir durumda dolaysız dış denetimin saf sışı

edilmesinin, mücadele gündemindeki birinci madde olduğunda herkes anlaşmaktadır.

Ama karşılaştırma yapmak (analoji) karbon kağıdıyla kopya çıkarmak değildir; başka açılardan farklı durumlar arasındaki benzerlikler kurmuştur. Bizim örneğimiz söz konusu olduğunda, Güney Afrika dış emperyalist müdahaleden asla özgür olmamakla birlikte, ekonomik denetim ve siyasal üstünlüğün bugün genel olarak yerli bir hakim sınıf tarafından gerçekleştirildiği derhal göze çarpmaktadır. Genel olarak söylersek, bu ülkedeki halklar coğrafi ve diğer açılardan, sınıf çizgileriyle ayrılan tek bir sosyo - ekonomik düzenin parçasıdır; yaratılan zenginliklere sahip olma biçimi ve siyasal yapı içindeki yerleri açısından ayrı bir ırk konumu işgal ettikleri halde, bu, böyledir. İskancıların yerli halk arasında rastladığı pre - kapitalist üretim tarzının tam olarak yıkılmasını sağlamayan, tersine bu üretim tarzını hakim kapitalist üretim ilişkilerine hizmet edecek biçimde yeniden kuran tarihsel oluşumun bazı özel işaretlerini taşımakla birlikte, bu sosyo - ekonomik düzen artık özünde kapitalisttir.

Eğer bu bölünmez (üniter) devlet içinde ağır basan hakim üretim tarzı kapitalist üretim ise, **belirli bir düzeyde** sınıfsal terimlerden çok ulusal terimlerle tanımlanan «iki Güney Afrika»dan sözetmek, çözümsel açıdan doğru yada yararlı olur mu? Gerek Güney Afrika Komünist Programı, gerek A.U.K.'nin «Strateji ve Taktikleri» kesinlikle bunu yapmaktadır.

G.A.K.P. Programı «Özel Türdan Bir Sömürgecilik» başlığı altında şunları söylemektedir :

«Bir yanda, «Beyaz Güney Afrika» düzeyinde, emperyalizmin nihai aşamasındaki ileri bir kapitalist devletin tüm özellikleri vardır. Güney Afrika'da

son derece gelişkin sanayi tekelleri doğmuş, sınai ve mali sermayenin birleşmesi gerçekleşmiştir. Kırsal alanda kapitalist esaslara göre işlenen, ücretli emek çalıştıran, iç ve dış pazarlar için üretim yapan işletmeler vardır. İngiliz, A.B.D. ve diğer yabancı emperyalist çıkar çevreleriyle sıkı bağları olan Güney Afrika tekelci kapitalistleri, dışarıya, özellikle Afrika ülkelerine sermaye ihraç eder. Yayılma hırsı içindeki Güney Afrika emperyalistleri, diğer toprakları — Güney Batı Afrika ve himayesindeki diğer ülkeleri — kendine katma hevesindedir.

Ama öte yandan, «Beyaz - olmayan Güney Afrika» düzeyinde, bir sömürgenin tüm özellikleri yatmaktadır. Yerli halka aşırı bir ulusal baskı, yoksulluk ve sömürü uygulanmaktadır; yabancılaşmış «Avrupalı» karekterini vurgulamak ve ölümsüzleştirmek için herşeyi yapan bir grup tarafından, yerli halk tüm demokratik haklardan ve siyasal egemenlikten yoksun bırakılmıştır.»

Afrika Ulusal Konseyinin «Strateji ve Taktikleri» ise şöyle bir değerlendirme yapmaktadır :

«Güney Afrika'nın toplumsal ve ekonomik yapısının yol açtığı ilişkilerin bir benzeri yoktur. Bir sömürge olmamakla birlikte, halkının ezici çoğunluğu açısından, klasik sömürge yapılarındaki özelliklerin büyük çoğunluğuna sahiptir. Yabancı bir halkın giriştiği fetih ve kurduğu egemenlik, ırk esasına dayalı bir ayrım ve sömürü sistemi, dolaylı yönetim teknikleri, bunlar klasik sömürge çerçevesinin geleneksel süsleridir. Bir açıdan «Bağımsız» ulusal bir devletken, başka bir açıdan azınlık bir ırk tarafından köleleştirilen bir ülkedir. Bu yapıyı tek kılan ve daha da karmaşık bir hale sokan, sömürücü ulusun, tipik emperyalist ilişkilerde olduğu gibi, coğrafi olarak

ayrı bir ana vatanda bulunmayıp, sömürgenin sınırları içine yerleşmiş olmasıdır. Üstelik hakim ulusun ülkemizdeki kökleri üçyüzyıldan daha öncesine uzanmaktadır. Hakim ulus ancak tarihsel anlamda yabancı bir varlıktır.»

Bu özellikler, değişim için verilen **acil** mücadelenin ana içeriğinin Afrika'lı halkın ulusal kurtuluşu ve dolayısıyla, ırk ayrımının her biçiminin kaldırılması olduğu sonucuna varmak için teorik temel sağlamaktadır.

Ne klasik benzetmeler ne de çok özel bir kullanım (Özel Türden Bir Sömürgecilik) içinde, «sömürgecilik» kelimesinin, tek bir ezen - ezilen ilişkisi içinde bulunan iki homojen ve farklılaşmamış ulusun var olduğu anlamına gelmesi zorunlu değildir. İki durumda da sömürü ve egemenlik ilişkileri nihai köklerini sınıfsal sömürüden almaktadır. 1948 öncesi Hindistan'ında olduğu gibi, daha tipik bir anti - emperyalist mücadele içinde dahi, Hint halkı üzerindeki İngiliz baskısının vurgulanması, İngliz toplumu içindeki sınıf ayrılıklarının ve anti - emperyalist hareket içinde Hint toplumundaki çeşitli sınıfların aldığı farklı yükümlülüklerin ve rollerin saptanmasını engelemiyordu.

Güney Afrika'da iç sömürgecilik tezi, sınıf ilişkilerini tarihsel özgül bir bağlam (context) içinde görmektedir : iç grup egemenliği bu bağlam içinde sömürü süreçlerini biçimlendirmekte ve bu sömürünün içeriğini etkilemektedir.

Bu tez diğer yandan, gerek hakim gerekse tabi gruplardaki iç sınıf ayrımlarının varlığını da vurgulamaktadır, Toplumsal değişim mücadelesindeki siyasal ve ideolojik tavırları etkileyen, bu sınıf ayrılıklarıdır. «Beyaz Güney Afrika»yı emperyalist bir dev-

let, «beyaz olmayan Güney Afrika»yı «sömürge» diye nitelemenin, sınıfsal yönetimin gerek oluşumu gerekse bugünkü yapısı içinde tarihsel özgür ırk etkeninin gerçekliğini göstermek için, **belirli bir düzeyde,** yararlı bir kısaltma olduğu şüphesizdir.

Bu açıdan, Güney Afrika'nın beyaz iskancının yardımıyla Londra'dan yönetilen, klasik kalıplara uygun bir sömürge olduğu dönemle, beyaz iskancının önce otonomi sonra siyasal bağımsızlık kazandığı dönem arasında büyük bir ayrılık yoktur. Daha sonraki dönemde, beyaz iskancılarla sınırlı olan bir oligarşi sömürge ve tabilik statüleri daha sonraki sınıfsal oluşumu, sınıf akışkanlığı ve sınıfsal sömürü sürecini belirleyen siyah çoğunluk karşısında, İngiliz yönetici sınıfın fonksiyonlarını gittikçe daha fazla üstlendi. Doğal olarak sosyo - ekonomik yapının tüm karakteri temelden değişti. Ama siyahların bir grup olarak sömürülmesi ve bunun yarattığı ırkcı ideoloji, yalnız daha sonraki tekelci kapitalizmin fonksiyonu değildi. Bu, Cape'deki ilk kölelik günlerinden itibaren, ilkel sermaye birikimi döneminde ve ticari, tekel öncesi kapitalizm evresinde sömürücü ilişkilerin aldığı biçim olmuştur. (*)

Siyah azınlığın sömürge statüsünün, 1910'da kaybolduğunu, yada 1934'de Güney Afrika'nın Dominyon olmasıyle ortadan kalktığını söylemek (İç siyasal egemenlikte bir değişme olsa bile) bilgiçlik taslamak olur. Yönetici ve sömürücü düzen, her za-

(*) Bu, ekonomik sömürünün içeriğinin, kölelik günlerinden beri değişmeden kaldığını söylemek değildir. Burada amacım, sosyo - ekonomik gelişmenin farklı aşamalarında ulusal baskının tarihsel devamlılığını ortak bağlardan biriyle vurgulamaktır.

man egemen beyaz grup (ister yerel ister yabancı olsun) tarafından yürütülmüştür. Ve bir grup olarak siyahlar her zaman, sömürge yada tabilik statüsüne sahip olmuşlardır. Değişen biçimler içerisinde bu gerçeklik, bir kalıp olarak bugüne dek sürmüştür.

●

İç Sömürgecilikten
Yeni - Sömürgeciliğe

Rezerv bölgelerinde oluşturulan dokuz ayrı «yurtluk» da (homelands) gerçekleştirildiğini gördüğümüz yeni yönetim süreçlerine, aslında, bu sürekli kalıp hız vermiştir. Rezerv sisteminin temel fonksiyonu, hakim sınıfın değişen ihtiyaçlarına hizmet etmek üzere, zaman zaman yeniden kurduğu geleneksel geçim ekonomisi içinde, siyah iş gücünün yeniden üretimi sağlamaktı. Bu, siyasal alanda kolayca başa çıkılabilecek sürekli bir ucuz göçmen emeği arzına; ve aynı zamanda, normalin altındaki ücret düzeyine bir gerekçe sağlıyordu. Kabile ve aile üretim birimlerine dayalı geçim ekonomisinin, hâlâ varolması kapitalist çerçevenin dışında oluşan dolaylı ücretlere göre çalışmak anlamına geliyordu; bu sistem, yaşlılık, hastalık yada işgücü fazlalığı nedeniyle Afrika'lı işçilerin beyaz endüstri bölgelerinde ekonomik açıdan «gereksiz» olduğu durumlarda, bir çeşit «sosyal güvenlik» hizmeti görüyordu.

Bazan boş bulunup, Rezerv sisteminin gerçek fonksiyonu pervasızca açıklanmıştır : örneğin 1943'-de maden işçilerinin ücretlerini ele alan Lansdowne Komisyonu önünde Madenciler Odası şu açıklamayı yapmıştı :

«Rezerv politikası, toplumsal yapının korunup geliştirilebileceği yerli topraklarında, yerli halkın ekonomik ve toplumsal yapısını muhafaza etmeyi amaçlamaktadır. Bu politika tutarlı bir bütünlüğe sahiptir ve asimilasyon politikasının ve kentlerde kabile geleneklerinden kopan bir siyah proletaryaya haklar verilmesinin anti tezidir. Altın çıkarımında madenlerin yerli iş gücünü Rezerv bölgelerdeki kabile mensubu yerlilerden sağlamağa devam etmesi son derece önemlidir; ödenen ücretler kabile başlarından kopmuş yerli için uygun değilken, göçmen yerli sınıfı için uygundur.»

Gerek tekel öncesi gerek tekelci evrelerde, sosyo ekonomik yapının karakterini belirliyen özgül iç sömürgeciliğin önemli bir özelliğini, her zaman, tabi çoğunluğun varlığını ayrı coğrafi alanlarda sürdürmesi oluşturmuştur. Fetihin tamamlanmasıyla, Shepstone'un 1850'lerde iskancı çiftçilere ucuz işgücü sağlamak için öncülük ettiği Rezerv bölgeler sistemi, 1910'da kurulan bölünmez (üniter) devlet yapısının bütünleyici bir parçası olmuştur.

Günümüzde Rezerv sistemini bir dizi kabile devleti halinde kurumlaştırmak yolunda gerçek bir hareket gelişeceğe benzemektedir, böylece bu bölgelerde tam bir siyasal egemenlik sağlandığı iddia olunacaktır.

Yeniden yapılaştırılan Rezerv sistemiyle hangi genel amaca ulaşılmak istenmektedir ve bu, iç sömürgecilik ilişkilerinde nasıl bir değişiklik yaratacaktır? Kısaca bu, **sömürge ilişkilerini kısmen etnik devletler şeklinde** (gelecekte **biçimsel** siyasal bağımsızlığın bütün sıfatlarına sahip olarak) **dışlaştırma yönünde bir çabadır.**

Başka türlü ifade edecek olursak, baskı altındaki hakim sınıf, özellikle Güney Afrika koşullarına uydurulmuş yeni sömürgeci bir çözüm aramaktadır. Hakim sınıf, anti sömürgeci baskıyla karşılaştığında, ekonomik üstünlüğüne el sürülmemesini sağlayarak, sömürgelerine bir ölçüde ulusal siyasal egemenlik tanıyabilen büyük emperyalist güçlerin attığı adımları kesinlikle izleyememektedir.

Güney Afrika'daki hakim sınıf, klasik emperyalist yöneticiler gibi, sadık bir bürokratik elite anlaşmalarla iktidarı teslim edip, uzak metropollerdeki gerçek iktidar alanına «çekilemez». Hakim sınıf, sömürge bağımlılığı içindeki uyruklarına, dağınık kırsal bölgelerdeki yeni sömürgeci yönetim ve birkaç küçük çaplı iş fırsatı dışında birşey devredemez. Bundan dolayı, kendi yeni sömürgecilik modeli ancak, **siyasal olarak** parçalara ayrılmış bir Güney Afrika temeli üzerinde işleyebilir. Eğer başarıyla sürdürülecek olunursa bu, sömürge ilişkilerine daha tipik bir içerik kazandırabilir ve «beyaz» Güney Afrika'da siyahların siyasal ilerlemesine konan mutlak engeli «haklı kılmak» için yeni bir kurumsal gerekçe sağlayabilir. Bunun, bir bütün olarak Afrika'lı halkı oluşturan etnik grupların sömürülmesini ve parçalara bölerek onlardan yararlanılmasını kolaylaştıracağı açıktır. Bantustan yönetilmeri daha şimdiden, bol bol sahip oldukları tek mala — «ucuz ve sorunsuz işgücü» — dayanarak dış ve iç emperyalist yatırım konusunda birbirleriyle rekabet etmektedirler. Ve, ırkayrımını savunanların iddialarına karşın, siyah işçilere gittikçe daha fazla bağımlı olan bir ekonomiye hizmet etmek için, temel ihraç metası olmağa devam edecek olan bu tür işgücünden dolayı Güney Afrika'daki hakim sınıf umutludur.

Rezerv sistemini dönüştürmek için atılan bu yeni adımlar, bundan dolayı bugünkü iç sömürgecilik biçiminin devamından başka birşey değildir; belirli coğrafi sınırların yokluğundan doğan zorlukları yansıtmaktadırlar. Bu, dış fetihleri yeni biçimde meşrulaştırma ve eski «Yerli Komiserlerin» önemii görevlerini gerçekleştirmek için siyah «hükümetler» ile yönetimleri kullanma çabasından başka birşey değildir.

Ancak, ırk baskısının gerçek işleyişini yeni biçimde örtme çabasının altında yatan çelişmeleri hesaba katmayacağız demek değildir. Toprağın birleştirilmesi ve ekonomik kaynakların tahsisi gibi konularda, bazı dalkavuk Bantustan liderleri ve hükümetleri arasında patlak veren şiddetli fiili çatışmalara daha önce tanık olmuştuk. Ama beyazlar bu çatışmalara dayanarak, yerli çoğunluğun ulusal bir çözüm değil yalnızca etnik bir çözüm istediğini ileri süren masallar yaymaktadırlar; bu etnik çözüm de, fetih sırasında savaşçı kabilelerin sıkıştırıldığı sözde «doğal yurtluklar»a dayanacaktır. Bazı Bantustan liderleri (örneğin Kwa Zulu kabilesi şefi Gatsha Buthelezi) bunun bugün için, siyahların güçsüzlüğünden doğan mazur görülecek geçici bir uzlaşma olduğunda ısrar ederek, bu masalı kabul etme eğilimindedir. Beyazların uydurduğu etnik masalın böyle sınırlı bir biçimde kabul edilmesi bile, nesnel olarak, ulus çapında bir devrimci eylemi silahsızlandırmayı; ulusal bilincin yerine, açık nedenlerinden dolayı daha kolay harekete geçirilebilecek bölgesel ve etnik bilinci geçirmeyi amaçlamaktadır. Bu politika, kabile ayrımcılığına karşı «tek bir ulus» kavramını ileri süren A.U.K.'nin en önemli eserinin baltalanmasına

hizmet etmektedir.

●

Ulusal Kurtuluş Ve Kapitalizmin Yıkılması

Gerçek ulusal kurtuluş, toplumsal kurtuluş olmadan mümkün değildir; ve ırkçılığın sınıfsal temelini atlayan milliyetçi bir ideoloji yanlıştır. Şüphesiz mücadelenin ulusal içeriğinin zorunlu vurgulanması, bir yan ürün olarak, mücadelenin nihai sınıfsal temeline önem verilmemesini ve böyiece burjuva milliyetçiliğinin (ardında ırkçılık ve şövenizm yaratmakta) boygöstermesini kolaylaştırabilir. İç sömürgecilik tezini ve ona dayanan ulusal kurtuluş stratejisini eleştiren bazı akademisyenler, çatışma içindeki sınıfsal unsurlara az değer verildiği gerekçesine dayanarak bu tezin geçerliğine karşı çıkmışlardır. Gerçek devrimci ideolojinin yayılmasıyla, sınıfsal ve siyasal bilinçle dolu bir işçi sınıfının, kurtuluş cephesini oluşturan güç birliğinde kendine düşen rolü oynamasını sağlayarak, bu tehlikeye sürekli karşı konulmalıdır. Gerçekten de, Güney Afrika devrimci hareketinin teori ve pratiği, işçi sınıfının ulusal mücadele içindeki özel rolünü ve kurtuluş mücadelesinin toplumsal hedeflerini vurgulamıştır.

Güney Afrika Komünist Partisi Programı, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde işçi sınıfının acil görevi üzerine, özel olarak basılmış bir bölümünde, ancak işçi sınıfının önderliği altında «devrimin tüm hedeflerine ulaşılabilir» demektedir. A.U.K.'nın «Strateji ve Taktikleri» ise Güney Afrika'daki ulusal mücadelenin mahiyeti üzerine şunları,

söylemektedir :

«Bundan dolayı yaklaşımımıza, mücadelenin ulusal karekteri hakim olmalıdır. Ancak bu, farklı bir çağda ve sömürgeciliğe karşı verilen ilk mücadelerin niteliğini belirleyen örgüden (Context) daha farklı bir çerçeve içinde gelişen bir ulusal mücadeledir. Bu mücadele, yeni bir dünyada meydana gelmektedir — bu, artık emperyalist dünya sisteminin tekelinde olmayan bir dünyadır —, güçlü bir sosyalist sistemin ve yeni kurtulmuş ülkelerden oluşan önemli bir kesimin varlığının, güçler dengesini değiştirdiği bir dünyadır, biçimsel siyasal kurtuluştan ekonomik kurtuluşa geçildiği bir dünyadır. Bütün bunlar yeni Güney Afrika'da da meydana gelmektedir; artık Güney Afrika'da, geniş ve çok gelişkin bir işçi sınıfı vardır, bu sınıfın, sınıf bilinci ve emekçi halkın bağımsız ifadesi olan siyasal organlar ve sendikalar kurtuluş cephesinin büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Kısacası bizim ulusculuğumuz, eski dönemin şovenizmiyle, yada dar milliyetçiliğiyle karıştırılmamalıdır. **Ezilen halk arasından çıkan bir üst tabakanın (élite) egemenliği ele geçirdiği ve böylece kitlelerin sömürülmesinde ezen konumuna yükseldiği klasik yöntem ile, bizim ulusculuğumuz birbirine karıştırılmamalıdır**... (altını biz çizdik).

Biçimsel kurtuluştan, gerçek ve sürekli bir kurtuluşa yönelen bu sürekli ilerleme perspektifi, ülkemizde sınıf bilinci ulusal bilinci tamamlayan geniş ve gelişmekte olan bir işçi sınıfının varlığıyla daha da gerçeklik kazanmaktadır. Devrim davamızın biçimlenmesinde ve ilerlemesinde, işçi sınıfı örgütleri ve sendikalar temel rol oynamaktadır.»

İşçi sınıfının ulusal hareket içindeki bu özel yeri ve bağımsız işçi sınıfı örgütlerinin kurtuluş ittifakı

içindeki payı, sınıf esasına dayanan eyleme acil bir rol vermektedir ve bu, ulusal mücadelenin burjuvazinin hegemonyası altına düşmesini açıkça engellemektedir.

«Afrika koşullarında milli demokratik devrimin derhal sosyalist çözümlere doğru ilerlemesi için büyük olasılıklar bulunduğu» na (*) inanmak için nesnel temeller bulunmaktadır. Bu yargı kesin bir gerçeklikten kaynaklanmaktadır : mevcut kapitalist yapı yıkılmadan hiç bir önemli ulusal talep elde olunamaz.

Güney Afrika'da kapitalist üretim ilişkileri ulusal baskının temeli olduğu için, ulusal mücadele, sömürünün bütün biçimlerinin kaldırılmasıyla nesnel bir uygunluk içindedir. Ulusal eşitsizliğin yokedilmesi, eğer bir gösteriştен daha öte bir şeyse, ülke zenginliklerine sahip olma biçiminde **tam** bir değişmeyi gerektirmektedir. Köleleştirilmiş çoğunluk içindeki her toplumsal grup yada sınıfın baş öncülü, ideolojisi yalnızca ulusal savunma dürtüsüyle sınırlı da olsa, kapitalist üretim ilişkilerinin kaldırılmasıdır. Bu öncül, fetihten kaynaklanan tarihsel adaletsizliğin düzeltilmesine dayanacak, mevcut sıkıntıların temel kaynağıyla ilgilenecek, gelecekteki iktidar ilişkileriyle hayati bir bağlantısı olacaktır. Eğer ırkçı her hangi bir statü yarın da sürecek olursa, ekonomik statüko dokunulmadan bırakılırsa, en önemli yanlarıyla «beyaz baskı» hâlâ var demektir.

Bundan dolayı gerçek anlamda ulusal kurtuluş, üretim aracı sahiplerinin mülksüzleştirilmesini (üre-

(*) G.A.K.P. Genişletilmiş Merkez Komitesi Toplantısı Raporu, **African Communist**, 1968, S. 9 - 10.

tim araçları beyaz topluluk içinden çıkan burjuvazinin tekelindedir) ve onlara hizmet eden devletin tamamen yıkılmasını gerektirmektedir. Ulusal mücadele durdurulup, küçük bir siyah üst tabaka (élite) bugün yasaklanmış olan ekonomik ve siyasal iktidar alanlarına katılarak tatmin olmadıkça, böyle bir orta çözüm söz konusu olamaz. Kitleler açısından böyle bir netice, sömürgeciliğin tarihsel sonuçlarını sürdürecektir. Bundan dolayı, böyle bir orta yol yalnız emekçi halkın sınıfsal hedeflerine değil, diğer toplumsal grupların saflarında bulunan gerçek milliyetçilerin hedeflerine de ters düşecektir. Bu, siyasal hayata «katışıksız» milliyetçiler olarak katılan birçok siyah Güney Afrikalı eylemcinin, ulusal bilinçten siyasal sınıf bilincine nisbeten kolay ilerlemesini açıklamaktadır.

Doğal olarak Güney Afrika'daki hakim sınıf, çekici statüler, daha kazançlı işler v.b. dağıtarak siyah halk arasında tek tek işbirlikçiler bulabilir. Ama ulusal hareket içinde, salt milliyetçi bir çözümü (Afrika'nın bazı kesimlerinde görünen türden) kabul edecek, mevcut ekonomiyi ve devlet yapısını özüne dokunmadan sürdürecek bir toplumsal grup var mıdır? Bu yapının yıkılması, Bantustan ayrımcılığının sağladığı çıkarlara sahip olanlar dışında, siyah halk arasındaki tüm toplumsal grupların umutlarına ortak bir içerik kazandıran unsurdur. Bu anlamda beyazların üstünlüğüne yönelen geniş tabakalı bir saldırı, Güney Afrika oligarşisinin ve devlet aygıtının ana unsurlarının mülksüzleştirilmesini, yani bildiğimiz kapitalist sistemin yıkılmasını gerektirecektir.

●

Müstakbel Bir Siyah Sömürücü Sınıf Mı?

Mevcut durumun siyasal çözümlenmesinin dışında, sistem içinde henüz hakim olmamakla birlikte, önemli artabiiecek eğilimler hakkında spekülasyon yapmak yersiz bir şey değildir. Geniş ve deney sahibi siyah işçi sınıfı ile (topraksız köylülerle birlikte, ulusal mücadelenin temelini oluşturmaktadırlar) nisbeten az gelişmiş siyah burjuvazinin durumu arasındaki karşıtlık, burjuva ideolojisinin ulusal harekete bulaşmasına set çeken açık bir engeldir.

Ancak belirli renkten bir grubun egemenliği, genel olarak, kapitalist sömürünün vazgeçilmez koşulu olmadığı için, bugünkü Güney Afrika çerçevesinde, içinde, kapitalist toplumun ırk etkenini feda edecek bir yönde evrimleşmesine ihtimal var mıdır?

Böyle bir gelişmenin ön koşullarından biri, bir siyah burjuvazinin desteklenip gelişmesi ve hakim sınıfa katılmasıdır. Ama, Güney Afrika'daki hakim sınıfın, yapısı gereği, mevcut zenginlik kaynaklarına ve onu tamamlayan devlet iktidarına yönelen her hangi bir tecavüze direnmek zorunda olduğunu daha önce belirtmiştik. **Ekonomik ve siyasal iktidarın ırkçı kapalılığı, bir bütün olarak mevcut yapının tali değil asli özelliğidir.**

Hakim sınıf, siyah orta tabakanın bazı üyelerini kendi topluluğuna almağa istekli bile olsa, bu yalnız, (siyasal bir görevle avutma bile yapılmadan), yedek ve bağımlı ilişkiler içinde olabilir. Bu unsurlar, ekonomik alanda, devlet aygıtındaki siyah poiisinkine benzer bir rol oynayabilirler. — sürekli bir ırkçı baskı sisteminin işbirlikçileri olarak — Böyle bir grup, sömürgelerdeki küçük bağımsız ulusal burjuvazinin işgal ettiği türden bir yere sahip olamaz; çünkü çıkar-

ları, salt ulusal hedefler örgüsü içinde dahi, bir bütün olarak halkın çıkarlarıyla çelişmektedir.

Bugün için, bu grup acınacak ölçüde küçüktür ve gerek ulusal mücadelede öncü unsur olarak, gerekse kitlelerin devrimci fedekarlığından yararlanan temel unsur olarak, kendi klasik sınıf rolünü oynamak için tarih sahnesine son derece geç çıkmıştır. Gerçekten de, mücadelede üstünlük sağlayacak bir siyah burjuvazi için, tüm «normal» süreç terse dönmüştür, şöyle ki, **siyah burjuvazinin gerçek sınıfsal oluşumu siyasal iktidardan önce gelmemektedir, tersine onu izlemek zorundadır.** Ezilen çoğunluk arasındaki temel sınıfların umutlarını, bugün ancak mevcut hakim sınıfın ekonomik ve siyasal iktidarının yıkılması karşılayacağı için, sorun, yalnız beyazlardan oluşan burjuvazinin rolünü **gelecekteki** bir siyah burjuvazinin (devrimi durdurmağa ve gerçek ulusal kurtuluşun toplumsal hedeflerini saptırmağa çalışacaktır) üstlenip üstlenmiyeceğidir.

Bu olasılık, elbette, tamamen kulakardı edilemez. Bizzat beyaz grup içinde, özellikle son yirmibeş yıl boyunca siyasal iktidarı kullanmanın, «Afrikaner sermayesi»nin finans ve madencilik gibi daha önce sözde «İngiliz sermayesi» elindeki alanlara girmesini nasıl kolaylaştırdığını gördük. Kıtanın diğer bazı kesimlerinde de siyasal mevkiler, başta bulunan kişiler tarafından, devletin desteklediği projeler kanalıyla ve yeni sömürgeci girişimlere gerekli mahalli katılmayı sağlayarak, kendilerini zenginleştirmek için kullanılmıştır.

Yalnızca tasarlanan yeni sömürgelerde (Bantustanlar) yükselen yönetici ve henüz küçük de olsa, ticaret sınıfının işaretlerine rastlanmaktadır; bunlar sömürü aygıtının başında, «beyaz» Güney Afrika'da

izin verilenden daha fazla katılma hakkına sahip olacaklarım umut etmektedirler. Geleneksel unsurlarla birlikte bu gruba, ulusal hareketi boğmak ve yerine etnik ve yerel milliyetçiliği geçirmek için, Güney Afrika'yı küçük parçalara ayırarak belirli çıkarlar sunulmaktadır.

«Gelişmeleri» adına, «beyaz» Güney Afrika'da ve Batı'da ucuz «sorunsuz siyah işgücü yemiyle sermaye toplanan bu uydu yanaşma devletlerin kesin olarak yaratılmasıyla, ırkçı rejim, bazı siyah unsurların işbirliğiyle ırk sömürüsünü üstü kapalı biçimde sürdürmeyi amaçlamaktadır. Bununla birlikte, Bautustan'da üstlenen tecir ve bürokrat üst tabaka (élite), Afrika'nın bazı kesimlerindeki benzerlerinin tersine, her hangi bir konuda Afrikalı halkın güvenini sağlama şansına sahip değildir. Bundan dolayı yönetici yada iş adamı adayları olarak statülerini Bautustan'ların gerçekleştirilmesinde kullananlar, ulusal mücadeledeki ana akımın dışına düşerler.

●

Yeni Devletin Niteliği

Şimdiye kadar Afrikalı halkın bugünkü sınıf dizilişindeki unsurları ve ulusal mücadeleye nesnel bir temel sağlayan baş müttefiklerini tanımlamağa, Güney Afrika'nın her yanında işlemekte olan kapitalist sömürünün bugünkü çerçevesini saptamağa çalıştık. Şimdi daha ilerisini ele almamız ve eskisinin yerine geçecek toplum türünü düşünmemiz gerek. Bu yalnızca gelecek hakkında yapılacak bir spekülasyon olmayacaktır; bu, dolaysız biçimde, yalnızca toplumsal kurtuluş için değil, aynı zamanda ulusal kurtuluş için verilen mücadelenin temel sınıf içeriği

ve yönüne dayanacaktır. O halde, devrimci hareketin bu konuda tasarladıkları nedir?

Bu konunun ana çizgileri **Özgürlük Bildirgesi'**nde ve G.A.K.P. programının (1962'de kabul edilmiştir) bir bölümünde saptanmıştır; **Özgürlük Bildirgesi** Güney Afrika'da toplanan en demokratik meclis, 1955 Halk Kongresi tarafından hazırlanmış, daha sonra gerek A.U.K. gerek G.A.K.P. tarafından kabul edilmiştir; G.A.K.P. programı ise Güney Afrika'da devrim sonrası devletin alacağı ilk biçimi, ulusal demokratik devlet olarak belirlemiştir.

Özgürlük Bildirgesi, büyük çapta «demokratik» devletin anlatımına hasredilmiştir (bu 1500 kelimeden az, son derece kısa bir belgedir). Ayrı başlıklar altında, ırkayrımını her düzeyde kökünden kazıyacak değişiklikler açıklanır. **Bildirge,** Güney Afrika'nın tüm zenginliklerinin halka geri verilmesi talebinde bulunur; bunlar arasında «yeraltındaki maden yataklarının, bankaların ve tekelci sanayiin halkın mülkiyetine» devredilmesi de vardır. Sanayii ve ticaretin geri kalan kesimlerinin «halkın refahını artırmak için denetlenmesi gerektiği belirtilmiş ve tüm halkın,» istediği yerde ticaret yapma, üretimde bulunma ve tüm işlere, sanat ve mesleklere girme konusunda eşit haklara sahip olacağı» ilan edilmiştir.

G.A.K.P. Programı, **Özgürlük Bildirgesi'**nin aslında sosyalist bir program olmayıp, özgür, demokratik bir Güney Afrika için üzerinde sosyalistlerin ve sosyalist olmayanların anlaştığı ortak bir program olduğunu belirtmekle birlikte, bunun yerine getirilmesi için partinin «Kayıtsız şartsız destek» sağlayacağını açıklar. **Özgürlük Bildirgesi'**ndeki hedeflerin elde olunmasını, «ülkenin kapitalist olmayan yoldan sosyalist ve komünist bir geleceğe ilerlemesi açısın-

dan vaz geçilmez temel» sayar. Ve «Güney Afrika'da beyazların üstünlüğüne dayanan sömürgeci devleti yıkıp, bağımsız bir ulusal demokrasi devleti gerçekleştirecek bir milli demokratik devrim» çağrısında bulunur.

Bazıları, bu ifadelerde ulusal kurtuluş mücadelesi ile sosyal kurtuluş arasında (ikincisi ancak ırk ayrımına dayalı yapıların «ulusal demokratik devlet» tarafından yıkılmasından sonra gündeme gelecektir), hoşgörülmeyecek bir ikilik yattığı sonucuna vararak eleştirmektedirler. Irksal yapılara ve onların hizmet ettiği kapitalist sisteme karşı mücadelenin iç bağımlılığından daha önce sözetmiştim. **Özgürlük Bildirgesi'**nin gerçekleşmesinin, kendi içinde gerek sosyal gerekse ulusal kurtuluşa yönelik dev bir adım olacağı konusunda şüphe beslenemez. Ama hareketin bazı aşamalarına açıklık kazandırmak gerekiyor.

Şu noktayı vurgulamak özellikle önemli: «acil» ve «gelecek» aşamalardaki görevlerden sözetmek, zorunlu olarak iki ayrı sosyo ekonomik oluşumun adım adım yaratılmasını yüklenmeyi gerektirmez. Şubat öncesi burjuva demokratik devrim aşamasına Lenin'in teorik yaklaşımı, burjuvazinin değil, «işçi ve köylünün devrimci demokratik diktatörlüğü» sloganıyla belirlenmişti. Gerçekten de, «birinci aşamada» işçilerin ve köylülerin oynadığı öncü rol, Şubattan Ekime geçişte nisbeten çabuk bir gelişme sağlamıştır. Kapitalizm doğarken burjuva demokratik haklar için verilen mücadele ile (esas olarak yükselen burjuvazinin sınıf çıkarlarını yansıtan), işçi sınıfının, demokratik değişimler için verdiği mücadelede en kararlı unsur olma özelliğiyle, bağımsız bir siyasal güç olarak yükseldiği dönem birbirlerinden ayrılmalıdır.

Bu ayrım, Güney Afrika örneği söz konusu olduğunda daha da gerekli olmaktadır; burada hakim yönetici sınıf, tabi gurup içinden bir burjuvazinin doğuşunu engellemiştir; toplumsal değişim için ana dürtünün, kırlık kesimdeki tarım işçileri ve milyonlarca topraksız, toprağa hasret halkla ittifak kuran siyah proletaryadan gelmesi zorunludur. Bu, ne harekete geçirici temel sloganın, bu aşamada, sınıfa karşı sınıf olduğu anlamına gelir; ne de, devrimci güçlerin ırkçı devlet üzerinde zafer kazandıkları, an, sosyalist bir Güney Afrika ilan edecek bir konumda olacakları demektir.

Yeni yaratılan devlet iktidarında, işçi sınıfının hakim güç olduğu durumlarda bile, sosyalist bir düzen yaratma sorunu, başka bir etkene bağımlıdır. Bütün eski gelişmelerde yükselen sınıfların tersine, işçi sınıfı, üretim araçlarının denetim ve mülkiyetini eski toplum içinde elde etmez. Sosyalist bir devrim sonunda işçi sınıfı siyasal üstünlüğü ele geçirdiğinde eski toplumun döl yatağında gelişmiş, hazır sosyalist ekonomik yapılara sahip değildir; oysa kapitalist mülkiyet ve kapitalist üretim ilişkileri, feodalizm içinde, uzun bir zaman kesitinde gelişmişti. Kapitalizmde, iş bölümünün ve üretimin toplumsal örgütlenmesinin ileri düzeyleri, sosyalizasyon için bir temel sağlar, ama kendi başlarına, sosyalist mülkiyeti oluşturmazlar. **Sosyalist bir ekonomik düzenin** kurulması için gerekli temeli, ancak siyasal iktidarın kazanılmasından sonra sağlanır. Bu nedenle, işçi sınıfının hakim rol oynadığı her çağdaş devrim, sosyalist bir ekonomik düzen kurabilecek hale gelmeden önce, bir dizi ara aşamadan geçer. Bundan dolayı yeni bir devlet biçiminin yaratılması ile yeni sosyalist bir ekonomik yapının kurulması arasında

fark vardır. Birincisi, iktidarın devrimci yoldan ele geçirilmesi ile mümkün olur, ikincisi ise, siyasal iktidarın, çıkarları kayıtsız şartsız sosyalist bir düzenin kurulmasına bağlı olan bir sınıf tarfından kullanılmasıyla gerçekleşebilir.

Gördüğümüz gibi, **Özgürlük Bildirgesi** ve G. A. K. P. Programı, soyalizmi hakim sınıfın temel unsurlarının müsaderesi olarak tasarlamaz kuruluştan sonra. «Halkın refahına hizmet etmesi» için denetlenen, tekelci olmayan özel sektöre hoş görülü davranılacaktır. Kırsal politika, toprağın müsaderesi ve halk arasında dağıtılıp, yeniden bölüştürülmesini; yani **özel mülkiyetin yayılmasını** gerektirmektedir. Bu durum, «toprağı işleyenler» deyimiyle belirlenmiştir; ve **Özgürlük Bildirgesi'**nin 1968 yorumuna, toprağın küçük çiftçiler, köylüler ve **başkasının emeğini sömürmeyen** her ırktan topraksızlar arasında payedileceği görüşü eklenmiştir.(*)

Henüz sosyalist olmayan kurtulmuş bir Güney

(*) Gelecekteki tarım politikası üzerine ayrıntılı bir yorum yapmak için zaman erken olmakla birlikte, bu toprak politikasının kâğıt üzerinde, mekanik uygulanmasının kırlık kesimde gereksiz yere küçük burjuva ve burjuva unsurlar yaratacağına ve ülkenin bütünü için ciddi ekonomik tehlikeler doğurabileceğine inanıyorum. Büyük, zengin ve mekanize kapitalist birimlerin (milyonlarca siyah tarım işçisi çalışmaktadır) komünal çiftliklere dönüştürülmesi için temel şimdiden hazırdır. Ekonomik yararlar yanında, bu uygulama, yeni devlet için nisbeten ileri bir kırsal, devrimci destek sağlayacaktır.

Afrika tasavvurunun, yanlızca ezilenler arasındaki farklı toplumsal güçlerin mücadelesine temel sağlayan bir oyun olmadığı vurgulanmalıdır. Bu tasavvur daha çok, sosyalizmin kurulmasının tamamlanmış bir iş olmayıp, iktidarın devrimci yoldan ele geçirilmesiyle başlayan bir süreç olduğu gerçeğinin kabul edilmesidir. Ve bu süreç sırasında, belli bir deretim altında, özel ce sömürücü bir sektörün hâlâ önemli bir rol oynaması gerekebilir. Bu tür ara aşama, Rusya ve Çin dahil her sosyalist ülkede yaşanmıştır.

Bu tür sosyalizm öncesi ara ekonomik oluşumu niteleyen genel amaçlı kelime ve ifadeler, belirli sınırlar içerisinde geçerlidir. «Halk Demokrasileri» «Ulusal Demokratik Devlet» gibi kavramlar, tüm bir gelişimler dizisini (tek ortak özellik, henüz sosyalist düzene geçmek için olgunlaşmamış olan mevcut toplumsal düzenin temellerinin kaldırılmasıdır) soyut olarak tanımlamak için kullanılırsa, bir teorik bulanıklığa yol açabilirdir.

Temel sorun şudur: hemen kurtuluş sonrası dönemde, devlet gücünü hangi sınıf yada sınıflar ittifakı kullanır? Kwame Nkrumah savaş veren ulusal kurtuluş hareketleriyle ilgili olarak şu formülü ortaya attı : «ilkin Siyasal Krallığı elde etmeğe çalışınız.»

Ama bazı eski sömürgelerde olduğu gibi, sınıflaşmanın başlangıç evresinde olmanın, esas olarak küçük burjuva unsurlardan oluşan gevşek bir ittifaka yolaçtığı yerlerde, yeni Siyasal Krallığın sosyalizme yönelik planlı ilerlemler sağlama kapasitesi, güçlükler ve ani terslikler tarafından engellenir. Ama diğer yandan, kurtuluş mücadelesi, proletarya ve

köylülüğün egemenliğindeki dlevrimci demokratik bir ittifakı iktidara getirirse **(Güney Afrika'da bu durum gündemdedir)**, devrim sonrasındaki evrenin, sosyalizme giden yolda **kesintisiz bir süreç içinde** ilk aşama olacağına şüphe yoktur: bu yolu, kesin olarak yalmzca proletarya ve diğer müttefikleri çizebilir.

Programın daha önce sözünü ettiğimiz iki temel ibaresinde de, biçimsel kurtuluştan gerçek kurtuluşa hızla geçiş, kurtuluş sonrası devletin temel perspektifi olarak ileri sürülmektedir; işçi sınıfı ve köylülüğün egemenliğindeki bir devlet, ilk baştan itibaren, ülkeyi sosyalizm yoluna sokmak için temel hazırlamağa başlayacaktır. Bu olmadan, Güney Afrika'lı halkın çoğunluğu açısından ulusal ve toplumsal sorunlara gerçek çözüm getirilemez.

Ama bu sonuç ancak soyut yada kavramsal anlamda, kaçınılmazdır. Bunun gerçekliğe aktarılması, zorunlu olarak bir dizi önemii subjektif etkene bağımlıdır. Bunlar içinde en önemlileri, kurtuluş ittifakını oluşturan hareketlerin ideolojik düzeyleri; en devrimci sınıf proletaryamn, ne ölçüde politize olduğu ve öncü güç olarak gelecekteki mücadele ile eskisinin yerine kurulacak devlet biçimlerine ne çapta katıldığı; küçük burjuva ideolojisi ve dar milliyetçilik ile ulusal hareket içinde ne ölçüde başarıyla mücadele edildiği, ve kırlık kesimdeki milyonların, gerçek kurtuluş safında ne çapta seferber edilebildiğidir.

Kitleler, mücadelenin ana yönü konusunda gerçekten rehberlik edecek, yada sömürücü olmayan üretim ilişkileri yaratmanın zorunluluğu konusunda onları bilinçlendirecek bir ideolojiye kendiliğinden

ulaşamzlar. Proletarya açısından bile «hareket süreci içinde emekçi kitlelerin kendilerinin ifade ettiği bağımsız bir ideolojiden söz edilemez... Kendiliğindenlik üzerine bir sürü laflar edilmektedir, ama işçi sınıfı hareketinin kendiliğinden, gelişmesi bu hareketin burjuva ideolojisine tabi olmasına yol açar.»(*) Ve eğer işçilerin sınıf düşmanlarıyla dolaysız çatışma içinde dahi burjuva ideolojisine tabi olma eğilimine düştüğü doğruysa, temel acil içeriği ulusal nitelik taşıyan bir mücadele açısından bu tehlike daha da büyük bir geçerlik taşımıyacak mıdır? A.U.K. ile G.A.K.P, arasında temel strateji ve kurtuluş hedeflerine bağlılık açısından her hangi bir temel siyasal ayrılık olmamakla birlikte, devrimci cephenin bir parçası olarak sınıf temeline dayalı bağımsız bir hareketin oynadığı rolün sürekliliği, bunun için tarihsel açıdan son derece hayati önem taşımaktadır.

Bundan dolayı mücadele içinde deney kazanmış bir harekette devrimci önderlik, gerçek bir zaferin ön koşuludur. Güney Afrika'da sömürgeci fetihe karşı direniş ve yarattığı sonuçlar, uzun ve sürekli olmuştur. Bu direnişi yansıtıp yönlendirirken doğan örgütsel biçimler ise, köklerini, özgül tarihsel etkenlerden ve sosyo ekonomik yapı içinde yeralan değişikliklerden almaktadır.

(*) V. I. Lenin, Ne Yapmalı.

İÇİNDEKİLER

1 — Giriş — Alex La Guma — 5 — 13

2 — Devrim Çağırısı — Oliver R. Tambo — 13 — 25

3 — Güney Afrika Devriminin Gelişmesi — Joe Matthews — 25 — 41

4 — Güney Afrika Devriminin Strateji ve Taktikleri — 41 — 69

5 — Güney Afrika Komünist Partisi — Michael Harmel — 69 — 97

6 — Özgürlük Bildirgesi - Afrika Ulusal Kongresinin Devrimci Programı — 97 — 116

- Özgürlük Bildirgesinin Girişi
- Halk Yönetecek!
- Tüm Ulusal Gruplar Eşit Haklara Sahip Olacak!

- Halk Ülke Zenginliklerinden Pay Alacaktır!
- Toprak Onu İşleyenler Arasında Pay Edilecektir!
- Yasalar Önünde Herkes Eşit Olacaktır!
- İnsan Haklarından Herkes Eşit Yararlanacaktır.
- Herkese İş ve Güvenlik
- Eğitim ve Kültür Kapıları Halka Açılacaktır.
- Herkese Ev, Güvenlik ve Refah!
- Barış ve Dostluk Gelişecektir!

7 — Güney Afrika Devriminin Teorisi
Joe Slovo 117 — 160

- Sınıf ve Irk
- Beyaz ve Siyah İşçiler
- Kırsal Nüfus
- Siyah Orta Tabaka
- Temel Diziliş ve Tali Çelişmeler
- İç Sömürgecilik Teorisi
- İç Sömürgecilikten Yeni Sömürgeciliğe
- Ulusal Kurtuluş ve Kapitalizmin Yıkılması
- Müstakbel Bir Sömürücü Sınıf mı?
- Yeni Devletin Niteliği

8 — İçindekiler 161

«Güney Afrika bir sömürge değil bağımsız bir devlettir. Ama halk kitleleri ne özgürlükten nede bağımsızlıktan yararlanmaktadır. 1910'da İngiltere tarafından Güney Afrika'ya bağımsızlık tanınması, sömürgecilik ve emperyalizm üzerinde kazanılmış bir zafer değildi. Bu olay emperyalizmin çıkarlarını yansıtıyordu. İktidar Güney Afrika'daki halk yığınlarının değil, yanlız Beyaz azınlığın ellerine devredilmişti. Beyaz olmayan çoğunluk düşünülecek olursa, sömürgeciliğin kötülükleri sürmekte ve pekişmekteydi. Yeni türden bir sömürgecilik gelişiyordu; ezen ulus ezilen halkla aynı toprağı işgal etmekte, onlarla yan yana yaşamaktaydı.»

15, LIRA